

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta textilní

DIPLOMOVÁ PRÁCE

LIBEREC 2007

Bc. Helena Engelhartová

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta textilní

Katedra oděvnictví
Obor 3106T005 Oděvní technologie

Kalhoty v dámském odívání

Trousers in ladies clothing

770

Řešitel: **Bc. Helena Engelhartová**

Kód řešitele: **T04000472**

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Eliška Kadlecová**

Rozsah práce:

Počet stran: 79

Počet obrázků: 46

Počet tabulek: 10

Rozsah příloh:

Počet příloh: 6

Počet stran: 28

Oficiální zadání

Prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci na zadané téma vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a pod odborným vedením vedoucí diplomové práce Ing. Elišky Kadlecové.“

Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušila autorská práva. Souhlasím s umístěním diplomové práce v Univerzitní knihovně TUL. Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé diplomové práce a prohlašuji, že **souhlasím** s případným užitím mé diplomové práce (prodej, zapůjčení).

Jsem si vědoma toho, že užít své diplomové práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

V Liberci dne 14.5.2007

.....
Podpis

Poděkování

Touto cestou bych velice ráda poděkovala vedoucí diplomové práce paní Ing. Elišce Kadlecové. Především za poskytnuté informace, připomínky, za všechny odborné rady a za vynaloženou energii a vstřícnost.

Také bych ráda podělovala paní Ing. Blaženě Musilové za odbornou pomoc při zpracování střihových podkladů pro tuto práci.

ANOTACE

Diplomová práce je zaměřena na analýzu dámských kalhot, práce přináší souhrnný přehled o komplexním vývoji dámských kalhot v průřezu dějin od jejich nejstarších podob až po současnost. Práce se opírá o informace ze zdrojů zabývajících se historií oděvů v souvislosti s vlivy na jednotlivé fáze vývoje.

Rešerše vývoje dámských kalhot z historického hlediska, stříhové konstrukce a použitých materiálů, se věnuje první část této práce. Závěrečná kapitola první části nastiňuje souhrnné informace o vývoji dámských kalhot.

Charakteristika současných typů dámských kalhot v šatníku současné ženy je provedena ve druhé části. Významem této části je získat ucelenější přehled o současných typech dámských kalhot.

Třetí část analyzuje dámské džínové kalhoty a dámské lyžařské kalhoty z hlediska tvarového vývoje, konstrukčního řešení i použitého materiálu. Stříhový a tvarový vývoj je graficky znázorněn v základní konstrukci dámských kalhot.

Náplní čtvrté části této diplomové práce je návrh módního typu včetně rozpracování do stříhového řešení. Navrženým typem jsou módní golfky, ke kterým je zhotoven technický nákres, popis, základní konstrukce, modelová úprava atd.

Závěrečná část je věnována předpokládanému vývoji ve skladbě ženského šatníku, vývoj je rozdělen na čtyři kategorie odvozen od módních trendů.

Klíčová slova:

- historický vývoj dámských kalhot
- dámské kalhoty
- současné typy
- tvarový vývoj
- golfky
- konstrukce střihu

ANNOTATION

This dissertation is mainly focused on analyses of ladies trousers. It provides overall view about complex evolution of ladies trousers from the ancient period of times to nowadays. This work is based on the information from different sources on historical clothing dealing with the influence of significant and important trend phases.

The exploration of facts from historical point of view, the cutting structures and used raw materials and fibres is mentioned in the first part of this dissertation.

The second part of this work looks upon the aspects of dimensionality in current female trousers types in the wardrobe of an up-to-date woman. The main goal of this section is essential for overall information about the development of ladies trousers.

The third part includes the denim trousers and ladies ski-trousers analysis associated with the shape, cutting structure and shell fabrics perspective. The developments of proportions as well as cutting structures are illustrated in this chapter.

The complete concept of fashionable type of garment is described in the fourth chapter. The selected type is so called “plus fours”. This section covers the technical layout, description, basic pattern of trousers, model modification etc.

The last part of this work gives us some prospects about the content of ladies wardrobe in future. It shows 4 categories which are related to the fashion trends for upcoming seasons.

Key words:

- historical development of ladies trousers
- ladies trousers
- current trends
- shape development
- plus fours
- design construction

1	ÚVOD	1
2	HISTORICKÝ VÝVOJ	3
2.1	Historický vývoj dámských kalhot	3
2.2	Historický vývoj dámských kalhot z hlediska stříhového a materiálového složení	23
3	SOUČASNÉ TYPY DÁMSKÝCH KALHOT	26
3.1	Typy dámských kalhot dle použití	26
3.1.1	Dámské vycházkové kalhoty	26
3.1.2	Dámské společenské kalhoty	26
3.1.3	Dámské sportovní kalhoty	27
3.1.4	Dámské pracovní kalhoty	27
3.1.5	Dámské kalhoty domácí	27
3.1.6	Dámské džíny	27
3.1.7	Punčochové kalhoty	28
3.1.8	Kalhotky	28
3.2	Typy dámských kalhot dle délky nohavice	28
3.3	Typy dámských kalhot dle umístění zdrhovadla	29
3.4	Typy dámských kalhot dle způsobu zapravení v pasovém okraji	29
3.5	Současné typy dámských kalhot	29
3.5.1	Dámská kalhotová sukně	29
3.5.2	Dámské bederní kalhoty	29
3.5.3	Dámské bermuda kalhoty	30
3.5.4	Dámské cargo kalhoty	30
3.5.5	Dámské capri kalhoty	30
3.5.6	Dámské cigaretové kalhoty	31
3.5.7	Dámské cyklistické kalhoty	31
3.5.8	Dámské džínové kalhoty	31
3.5.9	Dámské golfky	32
3.5.10	Dámské Hot pants	32
3.5.11	Dámské jezdecké kalhoty	32
3.5.12	Dámské joggingové kalhoty	32
3.5.13	Dámské kalhoty Marlen Ditrich	33
3.5.14	Dámské kamašové kalhoty	33
3.5.15	Dámské legíny	33
3.5.16	Dámské lyžařské kalhoty	33
3.5.17	Dámské pumpky	34
3.5.18	Dámské sportovní kalhoty	34
3.5.19	Dámské šortky	34
3.5.20	Dámské šponovky	34
3.5.21	Dámské teplákové kalhoty	35
3.5.22	Dámský kalhotový kostým	35
3.5.23	Dámské kalhoty zvonové	35

4	TVAROVÝ, KONSTRUKČNÍ A MATERIÁLOVÝ VÝVOJ VYBRANÝCH TYPŮ DÁMSKÝCH KALHOT	37
4.1	Postupný vývoj dámských džínů	37
4.1.1	Tvarový vývoj dámských džínů v pasové linii	39
4.1.2	Tvarový vývoj dámských džínů v dolní přímce	40
4.1.3	Materiálový vývoj dámských džínů	41
4.2	Postupný vývoj dámských lyžařských kalhot	41
4.2.1	Tvarový vývoj dámských lyžařských kalhot	44
4.2.2	Materiálový vývoj lyžařských kalhot	45
5	NÁVRH MÓDNÍHO TYPU DÁMSKÝCH KALHOT	46
5.1	Technický nákres	47
5.2	Technický popis	47
5.2.1	Stručný technický popis	47
5.2.2	Podrobný technický popis	48
5.3	Základní konstrukce střihu dámských kalhot	49
5.3.1	Konstrukce střihu dámských kalhot metodika NVS	50
5.4	Modelová úprava	51
5.6	Střihové šablony	52
6	PŘEDPOKLÁDANÝ VÝVOJ KALHOT VE SKLADBĚ ŽENSKÉHO ŠATNÍKU	53
6.1	Předpokládaná skladba	54
6.1.1	Úzké tvary kalhot	55
6.1.1.1	Návrh kategorie úzké tvary kalhot	56
6.1.1.2	Technický nákres kategorie úzké tvary kalhot	57
6.1.1.3	Technický popis kategorie úzké tvary kalhot	57
6.1.1.4	Návrh použité textilie	58
6.1.1.5	Konstrukční rozměry	58
6.1.1.5	Konstrukce střihu a modelová úprava oděvu	59
6.1.2	Čistý vzhled kalhot	60
6.1.2.1	Návrh kategorie čistý vzhled kalhot	61
6.1.2.2	Technický nákres kategorie čistý vzhled kalhot	62
6.1.2.3	Technický popis kategorie čistý vzhled kalhot	62
6.1.2.4	Návrh použité textilie	63
6.1.2.5	Konstrukční rozměry	63
6.1.2.5	Konstrukce základního střihu a modelová úprava oděvu	64
6.1.3	Sportovní tvary kalhot	65
6.1.3.1	Návrh kategorie sportovní tvary kalhot	66
6.1.3.2	Technický nákres kategorie sportovní tvary kalhot	67
6.1.3.3	Technický popis kategorie sportovní tvary kalhot	67
6.1.3.4	Návrh použité textilie	68

6.1.3.5	Konstrukční rozměry	68
6.1.3.5	Konstrukce základního střihu a modelová úprava oděvu	69
6.1.4	Jednoduché tvary kalhot	70
6.1.4.1	Návrh kategorie jednoduché tvary kalhot	71
6.1.4.2	Technický nákres kategorie jednoduché tvary kalhot	72
6.1.4.3	Technický popis kategorie jednoduché tvary kalhot	72
6.1.4.4	Návrh použité textilie	73
6.1.4.5	Konstrukční rozměry	73
6.1.4.5	Konstrukce základního střihu a modelová úprava oděvu	74
7	ZÁVĚR	75
<hr/>		
8	LITERATURA	77
<hr/>		
9	SEZNAM PŘÍLOH	79
<hr/>		

Seznam použitých zkratk a symbolů

%	procento
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
Bdk	boční délka kalhot
Bhs	boční hloubka sedu
cm	centimetr
č.	číslo
ČSN	Česká státní norma
Dšk	dolní šířka kalhot
Kd	kroková délka
M	měřítko
mat.	materiálové
NVS	Nový velikostní sortiment
obr.	obrázek
Op	obvod pasu
Os	obvod sedu
PAD	polyamid
PD	přední díl
PES	polyester
POP	polypropylen
Pt	přídavek technologický
Pv	přídavek na volnost
stol.	století
viz.	zhlédni
Vk	výška kolene
Vp	výška postavy
VS	viskóza
ZD	zadní díl

1. ÚVOD

Odívání představovalo ve všech epochách vývoje lidské společnosti velký sociální fenomén. Ať už při pohledu na oděv jako na prostředek chránící lidi proti nepřízní počasí a jako ochrana proti negativním vlivům života člověka v období pravěku, ale také z pohledu pozdějších epoch lidstva, kdy se oděv stal výrazem společenské prestiže a odrážel sociální postavení svého nositele.

Oděv vždy odrážel momentální situaci v lidské společnosti, v období nedostatku a válek byl oděv jednodušší a více strohý. V těchto „chudých“ obdobích se často uplatňovaly v oděvní výrobě „náhražkové“ materiály, které ovšem nezdědka posloužily jako další vývojový krok při hledání nových technologicky pokrokovějších materiálů. Vždyť kupříkladu druhá světová válka poskytla mocný impuls pro počátek rozvoje a komerčního uplatnění moderních vláken, která jsou dnes používána ve stále hojnější míře.

Vývoj textilních materiálů a potřeby společnosti, vyvolané společenskými změnami a reformami, ale třeba také kulturním děním, byly prvotními východisky pro nové typy oděvu či pro znovuobjevení těch součástí oděvu, které byly na dlouhá léta vytlačeny na dno šatníků. Lze tedy konstatovat, že změny ve společnosti a v jejím sociálním uspořádání vedly ke změnám v textilním vývoji, ovlivnily i skladbu šatníku a v neposlední řadě ovlivňovaly i vzhled oděvu jako celku, ale i jeho jednotlivých součástí.

Snad nejvíce ze všech typů oděvu, které dnes tvoří šatník každé ženy, se výše uvedené týká kalhot. Dnes již jsou dámské kalhoty ve všech podobách ve kterých se objevují na módních přehlídkách i na oděvním trhu, se všemi stříhy, délkami, šířkami a ozdobnými prvky uplatňovanými při jejich výrobě, něčím, nad čím se současný člověk vlastně ani příliš nepozastavuje. Dámské kalhoty jsou běžnou součástí nabídky mnoha oděvních firem a neoddiskutovatelně představují základní prvek ve skladbě oděvu každé ženy, a to nejen oděvu pracovního, sportovního či oděvu pro denní nošení, ale také se uplatňují jako součást společenského oděvu. Přesto byla v historii období, kdy kalhoty byly oděvem žen z okraje společnosti, výrazem společenské nevázanosti své nositelky nebo pracovním oděvem žen ze sociálně nižších vrstev.

Tato diplomová práce dává souhrnný přehled o komplexním vývoji dámských kalhot v průřezu dějin od jejich nejstarších podob až po současnost, prezentovanou v této práci originálním návrhem a střihovým řešením aktuálně módního typu kalhot.

2. HISTORICKÝ VÝVOJ

2.1. Historický vývoj dámských kalhot

V této kapitole je popsán historický vývoj dámských kalhot od 19. století, ve kterém se tento oděvní výrobek postupně začal zařazovat do každodenního šatníku emancipovaných žen, až do současnosti, kdy již kalhoty tvoří nedílnou součást ženského oděvu.

Nosit kalhoty byla vždy jen výsada mužů. Některé mladé ženy se již na počátku minulého století oblékly do kalhot, ale tyto „módní výstřelky“ se nesetkaly s obdivem, ba naopak. Ženy takto oblečené se staly středem posměchu a nesouhlasu svého okolí, což pro nás je to v této době naprosto nepochopitelné. Kalhoty se na ženách začaly objevovat až v období emancipace. Tato „móda“ si prošla velice těžkým obdobím a postupovala vpřed velmi malými krůčky. V té době ještě bylo nemyslitelné, aby žena navštívila např. luxusní restauraci v kalhotách. V roce 1931 dokonce vyzval pařížský starosta Marlene Dietrichovou, aby opustila město, protože vyšla na ulici v pánském obleku a v roce 1966 se modní návrhář Yves Saint-Laurent postaral o velký skandál, a to uvedením na módní scénu stylového dámského smokingu. Ženy v těchto smokinzích nemohly chodit ani do těch nejlepších restaurací a hotelů a byly požádány o převléknutí. Pro tehdejší společnost byla tato mužská výsada oblečená na ženách naprosto nepřijatelná. Široké kalhoty byly brány jako oblečení pro volný čas a nebo dokonce pyžamo. Ale i přesto se některé mladé ženy odvážily vyjít do ulic v tomto dříve pánském oblečení, i když za to sklízely velké opovržením okolí. Až na konci minulého století se konečně ženy mohly obléknout do kalhot, aniž by na ně zíraly upřené pohledy kolemjdoucích.

Do kategorie dámské kalhoty je třeba zařadit i dámské spodní kalhotky, které jsou dnes pro každou ženu samozřejmostí a běžnou součástí šatníku, avšak široce jsou rozšířeny teprve jedno století. První snahy o vytvoření tohoto kousku prádla se objevily v 16. století (obr.č. 2-1). Italové už od roku 1510 znali kalhotky s dlouhou nohavičkou zhotovené z hedvábí, lnu nebo sametu.

Obr. č.2-1 Oděv renesanční kurtizány jakési“pracovní kalhotky“, začátek 16.století

Spořádaná žena se však nadále obešla, ještě dlouho bez kalhotek. Ještě v 18. století bylo nepatřičné, aby dámy nosily kalhotky. Ty byly určeny starým zimomřivým a nemocným ženám a také si je oblékaly služky. Nabírané biedermeierovské kalhotky, které byly módní v první polovině 19. století nosila jen malá děvčátka. Za to, že mohla nosit kalhotky, které dokonce vykukovaly zpod sukní, vděčila francouzskému filozofu Jean-Jacques Rousseauovi, který se vyslovil pro to, aby se i malá děvčata mohla vyřádit, ovšem na to musela být řádně oblečena, ale po dvanáctém roku věku musely kalhotky odložit a obléknout se do dlouhých sukní bez spodního prádla. (obr. č.2-2). [6]

Obr.č. 2-2 Dívky v kalhotkách v letech 1800-05 a 1815-20

Ve 2.pol. 19.století se v době druhého rokoka udála změna a to v nutnosti používat spodní kalhotky. V módě byly krinolíny, které byly nevypočitatelné. Když se dáma posadila, zvedla se drátěná klec a poskytla okolí výhled do dolních partií. Ženám měla tehdy pomoci dlouhá bavlněná pouzdra. Skládala se ze dvou částí, byla spojená pouze v pase a mezi nohama volná. V Anglii se jim říkalo "nepojmenovatelné", ve Francii "nepostradatelné" a v Německu jednoduše "šaty na nohy". To je teprve na začátku cesty k perfektně padnoucím spodnímu dílu.

Americké ženy se pokusily o módní reformu v čele s Amelií Bloomer, která prosazovala široké orientální kalhoty „bloomerky“ s krátkou vrchní sukni bez kostic zavěšenou na šlích obr. č.2-3, na kterém můžeme vidět změnu ve vývoji „bloomers“. Amelie Bloomer se s bloomerky inspirovala v dávném orientu, kde alžírské ženy tyto kalhoty již nosily (obr. 2-3). [6]

Obr.č. 2-3 „Bloomers“, 1851, Reformní oděv - Maria Jones 1869, Alžírské ženy, 1834

Vycházející módní časopisy, ale také noviny, věnovaly změnám módy patřičnou pozornost. Dokonalá dáma se poznala také podle luxusního prádla. Typické deessou zahrnovalo dlouhé kalhoty s krajkami, flanelovou košili, spodničku, sukni ke kolenům a punčochy. V 19. století se odvážné ženy koupaly v přírodě, plavkyně sportovaly oblečené v košilovém úboru s neforemnými kalhoty. V 60 letech 19.století je vrchní část tvarována, kalhoty se zkrátily a byly ukončeny volánkem. Tento základ koupacího úboru již odhaloval nohy a přispěl k emancipaci ženské módy (obr.č.2-4).

Obr.č. 2-4 Dámské koupací úbory z let 1870, 1877, 1880, 1890

V 70.letech 19.století se ženský oděv přizpůsobil nejnovějším tendencím, vytvořil se základ moderního šatníku, zrodil se ženský kalhotový kostým. Velký vliv na oděv mělo také zapojení žen do sportovních aktivit. Turistika spolu s cyklistikou si pro ženy vyžádaly široké kalhoty tureckého stylu, volnou blůzu a slamák. Móda konce století byla plná nových invencí a nápadů.

Rozvoj sportu s sebou přinesl i problém sportovního oblečení. Pouze několik tradičních druhů sportů, jako byly lov a hon či jízda na koni, mělo své speciální oblečení. Dámské kalhoty jako svrchní oděv – počínaje reformními „bloomerkami“, byly určeny pouze pro sportovní účely. Přizpůsobení oděvu funkci a požadavkům na praktičnost a trvanlivost vytvářely ze sportovních oděvů předchůdce moderního oděvního designu. K masovému rozvoji sportovních oděvů přispěla česká tělovýchovná jednota Sokol, založená v roce 1862. V průběhu existence Sokola se vytvořila celá řada cvičebních úborů.

V závěru 19. století se vytvářely a v časopisech byly dámám doporučovány, speciální typy oděvů. V zimním oblečení to byl především pletený svetr, který byl pro lyžování doplněn kalhotami ke kolenům typu breeches a pro rychlobruslení úpletovými úzkými kalhotami. Spory se vedly o dámské kalhotové sukně. Odvážné bicyklistky – například závodnice na Národopisné výstavě v roce 1895 – volily široké kalhotové sukně, avšak ještě dlouho se běžně užívala sukně s halenkou (obr.č. 2-5). [23]

Významným prvkem, který měl vliv na další vývoj dámského odívání, byl dámský jezdecký úbor, ve kterém se nejen poprvé uplatnily dámské kalhoty, ale který se stal i předchůdcem oblíbeného dámského kostýmu. U většiny zimních sportů se používal běžný módní oděv přizpůsobený náročnému pohybu. Dámy i dívky bruslily ve zkrácených sukních (obr. č. 2-5) nebo secesních šatech. První lyžařky ještě počátkem 20. století lyžovaly v dlouhé sukni a s kloboučkem na hlavě. Pro vyjádření své nezávislosti a emancipovanosti, dámy rády používaly prvky mužské módy jako byly např. tvrdé límce a kravaty či pánské pokrývky hlavy. [23]

Obr. č. 2-5 Bloomers a Zkrácené sukně 1895

Mezi nejvýznamnější módní designéry tehdejší doby se zařadil Paul Poiret, který se snažil roku 1900 prostřednictvím divadla zapsat do šatníku žen kalhotové kostýmy. Módními vzory této doby byly herečky a přirozeným jevištěm haute couture bylo divadlo, kde byla móda prezentována velkolepým způsobem a velmi širokému divadelnímu publiku. V čele těchto módních snah stála herečka Sarah Bernhardtová, která hrála v kalhotách (obr.č 2-6.), inspirovala návrháře Poireta, aby navrhl kalhotové kostýmy, které se později, právě díky divadlu, rychle rozšiřovaly i do nabídky módních salónů.

Secesní oděv na přelomu 19. a 20.století se vyznačuje tím, že lidé začali maximálně využívat výtobytků vyspělé civilizace. Byly bourány bariéry mezi společenskými vrstvami a završovala se emancipace žen. Díky filmu se šíří podoby tzv.

„ideálních žen“. Na přelomu století byly stále diskutovány otázky reformy oděvu, jeho účelnosti, funkčnosti a estetiky. Lékaři a hygienici se marně snažili vysvětlovat zásady zdravého života, propagaci sportu a špatné vlivy korzetů na zdraví žen. Až architekt Henery Van De Velde vytvořil sérii tzv. reformních šatů propagujících střizlivý kostým v pánském stylu, což vedlo k zařazení kostýmu do každodenního šatníku ženy.

Začátkem 20.století se vyvinula dnes již tradiční podoba kostýmu v pánském stylu. Dámské kalhoty byly stále určeny jen pro sportovní účely, na obr.č.2-6 jsou pumpky určené pro venkovskou šlechtu a kostým s kalhotovou sukní určenou na lov. [14]

Obr.č.2-6 S. Bernhardtová, 1900; Pumpky, 1901; Kostým na lov., 1890-1901

Stále oblíbenější byly domácí úbory, vznikly uzavřené kalhotky a novodobá součást prádla kalhotové kombiné. V této době se nosily i sukňové kalhoty s dvojími nohavicemi z nichž vrchní jsou bohatě skládané a nahrazují jednu spodničku. Typ nové samostatné aktivní ženy se štíhlou sportovní postavou se začal postupně objevovat ve filmech produkovaných módními filmovými studii. Oděv se stále dělil na denní a večerní. Denní oblečení se šilo převážně z vlněných tvídů, žoržetů a využíval některé prvky mužského šatníku. Ideálem této doby byla štíhlá žena oddaná sportu. Večerní róby se zhotovovaly z velice vzdušných, průsvitných a splývavých textilií.

Ani v době blížící se I. světové války, nezaznamenal vývoj dámských kalhot stagnaci, neboť v tomto období pařížské salóny upevňují svoji pozici prostřednictvím vedoucích postav módního života, takových jako Paul Poiret , madame Paquin atd. V letech 1913-14 prosazovali ve svých kolekcích pařížští návrháři sukni kalhotovou, kterou již koncem předchozího století zaváděly cyklistky. Vycházkový kostým se stal téměř univerzálním kostýmem. Po roce 1912 je rozšířený strohý tvar kostýmu ve stylu pánské módy. Mnohá nová zaměstnání vyžadovala praktičtější pracovní oblečení pro pracující ženy – tj. kalhoty, které však stále ještě nebyly běžnou součástí dámského šatníku. Sice už tehdy existovaly kalhotové sukně a dokonce dámské kalhoty, ale ty byly považovány za tak nevhodné, že se často schovávaly pod svrchníky. Kromě toho byly zhotovené z těžkých, hrubých látek. Roku 1913 představila Gabriele Chanelová své první sportovní modely, které byly stříženy jen o něco širší a volnější než běžné kostýmy. Kalhoty byly z Žerzeje, poddajné textilie, která umožňovala volný pohyb (obr.č. 2-7). Byly navrhovány různé varianty sukni, které se po ukončení práce přetažením zadní části do předu změnily v turecké kalhoty. Velký vliv na vývoj módy pro sportovní účely zatím neměly. K jízdě na koni se nosily jezdecké kalhoty a kabátek (obr.č. 2-7).

Obr.č. 2-7 Sportovní kostým, 1913; Jezdecké kalhoty, 1919; Kalhotový kostým, 1919

Pokusy prosadit kalhoty i v ženské módě se objevovaly již na počátku 20.století a to nejenom ve sportovní verzi bloomers pro cyklistky. Avšak teprve během války se ženy v kalhotách staly samozřejmostí, protože jinak by sotva mohly plnit své pracovní úkoly. S módou to nemělo co dělat. Přesto mnohé ženy zjistily, že mohou vypadat módně a

atraktivně i v kalhotách, a že především overall, připomínající uniformu obdivovaných letců, dosáhl u tehdejších žen velké obliby. To, co se hodilo při práci, bylo ale pro společenské příležitosti stále ještě nepřijatelné. Zařazování kalhot do běžného dámského šatníku se vyvíjelo tak pomalu jako emancipace. V dobách kdy byly kalhoty pro ženu akceptovány, se ubírala emancipace kupředu velkými kroky, ale pak vždy následovala období, kdy byla oslavována nová ženskost a emancipace postupovala v před jen velmi nenápadně. Teprve koncem 20. století se stal kalhotový kostým akceptovatelným na všech společenských úrovních a pro různé společenské příležitosti. Na obr.č. 2-7 vidíme první výstup odvážné mladé Pařížanky v kalhotovém kostýmu, psal se rok 1919 .

Zlatá dvacátá léta – období charlestonu a džezu, bubikopfu a červených rtů a nevázaného životního stylu. Po šedi války se všichni chtěli bavit a velká potřeba dohnat ztracená léta se setkala s nekonečnými technickými vymoženostmi. Mademoiselle Chanel udělala z klasických pánských kalhot se záševky salónní kalhoty i pro ženy (obr.č. 2-9). Zimní i letní sporty, cyklistika, míčové hry a tenis se staly víceméně dostupnými i pro střední, pracující vrstvu mladých žen. Oblíbená byla zejména putování na kánoích, spojená s tábořením v přírodě. Tato aktivita s sebou přinesla i nový estetický ideál – krásná je žena sportovního typu, mladistvě vyhlížející, štíhlá s nakrátko střiženými vlasy. Návrháři měli za úkol pro sportovní aktivity vytvořit oděvy, které budou lehké, vzdušné a hlavně pohodlné. Jako první zareagovala na potřeby trhu Gabrielle Chanel se svým plážovým kompletem a pohodlnými kalhoty, které sama ráda nosila (obr.č. 2-8). [14]

Obr.č. 2-8 Plážový komplet, 1929; pohodlné kalhoty, 1930; Salónní kalhoty, 1930

Léta třicátá přinesla geniální vynález Madeleine Vionnetové stříhat tkaninu šikmo. Tento nápad byl později kopírován všemi. Rafinovanost spočívala v tom, že tento stříh poskytoval tkanině pružnost dlouho předtím, než bylo vynalezeno elastomerové vlákno. Roku 1933 nastoupila Alice Marbelová v pohodlných krátkých kalhotách k tenisové hře ve Wimbledonu a brzy se šortky prosadily i mimo sportoviště. Přestože široké kalhoty, a to především hedvábná večerní pyžama, patřily už dávno do garderoby elegantní moderní velkoměstské ženy (obr.č. 2-9), stále existovaly určité společenské vrstvy, které je ignorovaly. Postava ženy třicátých let, ale zůstala štíhlá, pevná a sportovní. Důležitými symboly byla přirozenost, jednoduchost a harmonie. Vznikl nový typ ženy třicátých let, štíhlé, opálené a sportovní. Příznačné je, že tak uznávaný módní časopis jako je Vogue, poprvé představil kalhoty s pulovry jako dámské oblečení teprve v roce 1939. Móda byla v této době určována spíše perfekcionismem než kreativností. Do módy 30. let 20. století se vrátil tvarovaný krejčovský kostým v klasické podobě (obr.č. 2-9). Stále více se objevují kalhoty a znovu i kalhotová sukně (obr.č. 2-9). Důraz byl kladen zvláště na střízlivý stříh a propracované detaily. Široké dlouhé norské kalhoty se zakrátkily do délky pumpek a kolem 30. let se opět prodloužily a zúžily do tvaru poválečných „šponovek“.

[19]

Obr.č. 2-9 „Pyžamový“ komplet, 1935; Kalhotový kostým, 1939; Kalhotová sukně 1931

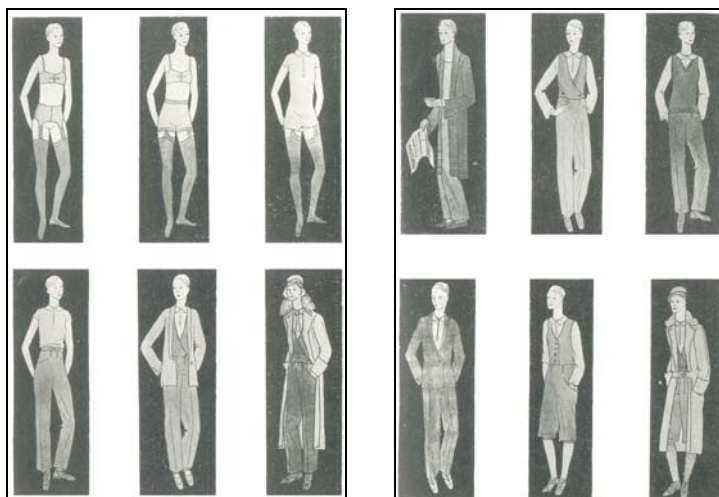
Jako zimní sportovní oblečení byla i nadále doporučována kalhotová sukně, pro turistiku a výlety do přírody také dlouhé flanelové kalhoty. Na ulici byly dámské kalhoty

stále jako před tím nepatřičné, ale pro zimní sporty nosila i dáma z velkého světa už dvoudílné lyžařské obleky (obr.č. 2-10), které ačkoliv byly široké a pohodlné, přesto ukazovaly postavu, pas byl vždy zdůrazněn páskem. Při sportech v přírodě se ovšem ještě lépe uplatnila novinka – tepláková souprava (obr.č. 2-10) – dlouhé kalhoty a bunda z vlněného trikotu. Na tenis se nosily bílé šaty, ale v průběhu 30.let si ženy prosadily dlouhé i krátké kalhoty. Významná role sportu v životě 20. a 30.let vyvolávala i větší nároky na sportovní oblečení. Základním požadavkem jsou kvalitní textilie, zaručující volnost pohybu, pohodlnost i nenáročnost údržby.

Obr. č. 2-10 Dvoudílné lyžařské obleky-2x, 1936; Tepláková souprava 1939

Češka Božena Horneková - textilní výtvarnice a pedagožka, absolventka UMPRM z let 1915-21, vydala publikaci veskrze kritickou vůči tehdejší módě, pod názvem „Civilizovaná žena“, jejíž součástí je i kapitola „Jak se má kultivovaná žena oblékat“. Kniha obsahovala novou koncepci šatníku civilizované ženy založenou na kalhotách: dlouhých, rovných, širokých tak, že vytváří siluetu sukně, i kalhotách pod kolena, připomínající golfky. Zachyceny jsou v této knize typové skupiny: pro doma, na spaní nebo do společnosti, kalhoty jsou řazeny dle použitého materiálu a odlišných barev. Kalhoty Horneková doporučuje i pro ženy korpulentní a také, což je zcela revoluční, pro ženy těhotné. Její návrhy, které se objevují v ilustrované podobě (obr.č. 2-11) předběhly dobu nejméně o 40 let, neboť takto se ženy oblékaly až během 70.let 20. století. [19]

Obr.č. 2-11 Ukázka z knihy *Civilizovaná žena*; Božena Horneková, 1922-30

Prosazující dámské kalhoty ve světové módě byla Elsa Schiaparelli. Tato návrhářka se hlasem sufražetek dožadovala začlenění ženských kalhot do běžného každodenního oděvu. Dále prosazovala ve svých kolekcích bermudy nošené společně s vlněnými punčochami. Roku 1932 byl Marcel Rochas první kdo navrhl kalhotový dámský kostým ze šedého flanelu, který byl myšlen jako denní „outfit“. Do té doby existovaly kalhoty jen pro volný čas nebo hedvábná pyžama pro intimní večerní posezení. Kalhotový kostým se v módě přenesl do běžného života a stal se společenským oděvem 30.let (obr.č. 2-12). Velký vliv na tento fakt měla i americké kinematografie. Hollywoodská studia vytvořila ve třicátých letech několik zajímavých modelů, které na plátnech kin vidělo miliony lidí. Např. americká herečka Anita Pageová sebevědomě nosí jezdecké kalhoty (obr.č. 2-12), elegantní plážový komplet z roku 1939 (obr.č. 2-12) by dnes zajisté mohl být městským kostýmem.

Obr.č. 2-12 Typický kalhotový kostým 30.let; Jezdecké kalhoty, 1936, Plážový oblek 1939

Aktivítám vysoké salonní pařížské módy zvané „haute couture“ ve Francii v období II. světové války nebránilo nic v dalším rozvoji, ačkoliv mnohé klientky se začaly věnovat válečné práci. Paříž hýřila extravagancemi, zatímco v jiných zemích vládla módě chudoba. V Anglii byl od roku 1941 zaveden příděl stanovený dle přísných předpisů pro spotřebu materiálu na kus oděvu, maximální délku a šířku sukně, maximální spotřebu materiálu a druh použitého materiálu. V módě v letech 1941-1945 nedošlo k žádné zásadní změně. V továrnách nosily ženy overaly nebo hrubé pracovní kalhoty zhotovené z denimu.

40. léta 20. století znamenala vrchol vývoje českého odívání – byl vybudován a pevně zakotven celý systém módní produkce. K velkým problémům válečné módní tvorby patřil nedostatek textilních materiálů. Hlavním zdrojem materiálů pro válečné oděvy byly starší obnošené šaty a právě díky tomuto je tato éra nazývaná „ze starého nové“. [2]

Oblečení pro horké léto, pro sport a do zahrady bylo obohaceno mnoha zajímavými typy, jako jsou krátké nebo dlouhé kalhoty s lacem a s velkými kapsami, rovného nebo zvonového střihu. Dále byly navrhovány zvonové šortky (obr.č. 2-13), šité komplety šortek, oblek na kolo s kalhotovou sukní (obr.č. 2-13).

I během II. světové války byly navrhovány sportovní oděvy. Patří mezi ně především lyžařské šponovky a „kazajka“ a lovecký oblek složený ze sportovního saka a kalhoty zvaných pumky. Pumky byly oblíbeným typem kalhot používaných pro řadu sportů. Ve 40. letech byl uplatněn golfový střih dámských kalhot. [23]

Obr.č. 2-13 Zvonové šortky, 1945; Šortky pro jízdu na kole, 1947

Padesátá poválečná léta – dvě desetiletí, která následovala po II. světové válce, byla časem nevídaných a překotných společenských změn. Válečný stav si vynutil radikální revizi úlohy člověka ve společnosti – např. ženy se musely chopit i takových prací, které byly tradičně pokládány za mužskou doménu. Prvořadým úkolem návrhářů se tedy stal pracovní oděv. Požadovalo se, aby se vyráběl z vysoce kvalitní textilie a také po stránce střihové byl prvotřídně řešen. tak vznikl typ dvoudílných montérek tzv. modráků a typ pracovní kombinézy (obr.č. 2-14). Průmyslová centra odevzdala veškeré své výrobní kapacity do služeb válce a bylo zřejmé, že bude trvat několik let než továrny začnou zase vyrábět konzumní zboží.

[11]

Obr.č.2-14 Pracovní kombinéza pro ženy, 1951

Nástup nových syntetických materiálů jež byly vyvinuty během druhé světové války jako náhražky za původní materiály, kterých byl nedostatek, protože válečný konflikt rozhodně zastavil import surovin potřebných k jejich výrobě, byly používány pouze pro potřeby a požadavky válečné a poválečné doby. Polyamid se stal nejpoužívanějším materiál této doby, používaný především na výrobu punčochových kalhot. S nástupem syntetických vláken prodělal oděvní průmysl skutečnou revoluci. Nové textilie se snadno praly a sušily, nemusely se žehlit. Nové textilie také výrobcům umožňovaly použití velké škály barev. K výrobě v té době oblíbených kaliopků se používaly měkké syntetické žerzejové materiály. V kaliopkách však byla zima a v oblastech kolene se deformovaly. Růst velkovýroby na počátku padesátých let prohloubil svůj vliv na oděvní průmysl.

[2]

Dámská móda se rozdělila na několik kategorií. Do jedné z nich zapadaly kalhoty, tříčtvrteční Pedal Pushers (obr.č. 2-15) a Capri nebo džíny (obr.č. 2-15), nejprve nošené jako součást dámské módy v Kalifornii. Pestré barvy byly v těchto letech velmi oblíbené a žádané. Americká herečka Grace Kelly byla svého času módní ikonou, pokaždé jí to slušelo a všechny ženy chtěly vypadat jako ona. Capri nosila už v roce 1954 (obr.č. 2-15). [26]

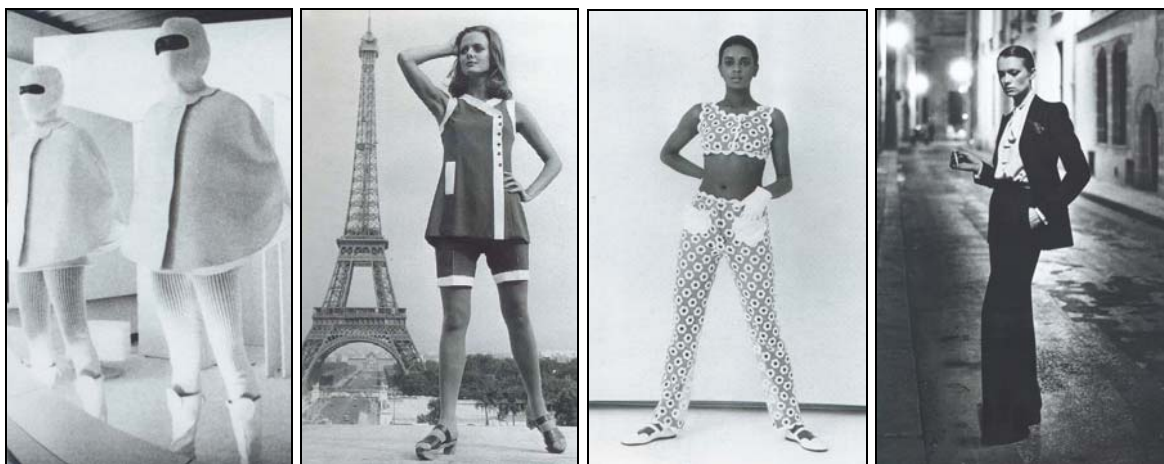

Obr.č. 2-15 3/4 délka kalhot, 1950; Úzké vykasané džíny, 1954; G.Kelly, 1954

Druhá polovina padesátých let byla charakterizována rostoucí a zvýšenou kupní silou. Džíny a trička představovaly nejoblíbenější oděv mladé generace těchto let. Konec padesátých let byl koncem éry přísných střihů a začátkem nové volnosti a neformálnosti. Módní salóny vznikaly i zanikaly – významnými novými jmény byli Hubert de Givenchy, Pierre Cardin a v roce 1958 se objevil návrhář Yves Saint Laurent. Nejvýznamnější událostí byl ovšem návrat „Cocco“ Chanel. Na dámskou módu měly rozsáhlý vliv její jemně elegantní kostýmy, které byly vidět všude a byly často kopírovány. [14]

V padesátých letech si požadavek důsledné účelnosti vynutil jednoduché tvary oděvů společné pro ženy i muže pro sportovní účely. Tradiční oblek na lyžování se skládal z vlněných šponovek tmavé barvy a větrovky. Na sklonku tohoto desetiletí se objevily na svazích hor první kombinézy zhotovené z pružných syntetických materiálů. Změny ve vývoji sportovních oděvů v následujícím desetiletí byly určovány více novými materiály, než převratnými formálními změnami. [23]

Hlavním proudem začátku šedesátých let bylo uvedení kolekce kalhotových kostýmů módním návrhářem Couregešem, který vytvořil tzv. kosmický styl a tím narušil tradici módy. Jeho manekýnky přicházely na molo v bílých holínkách, v kalhotách nebo kalhotových kostýmech přísně geometrického střihu (obr.č. 2-16). Vzniklo mnoho skupin s různými pohledy na módu 60-tých let. Jedním z nich byla skupina „Baby-Doll“, která ovládla Paříž. Jejich kalhoty hodně odhalovaly nohy. Dále skupina „Hower-Power“ jejíž základním motivem pro tisk byly sedmikrásky.

Obr.č. 2-16 Futuristické návrhy, Baby-Doll, 1968; Hower-Power, 1967; Kalhotový kostým YSL, 1975

Nejmodernější ze všech byl návrhář Yves Saint Laurent, který vytvořil novou éru módy unisexu, a to uvedením smokingu i pro dámy. Tím se také v módě smazávaly třídní rozdíly a na konci desetiletí panovala úplná svoboda a kalhoty se začlenily do stejné linie se sukní. Yves Saint Laurent (YVS) je nazýván génielem 20. století, protože „*nikdo lépe doposud nestříhl kalhotový oblek pro ženu lépe než YSL*“. V šedesátých letech zaváděl do oblékání nové prvky, na které dosud nebylo možné ani pomyslet: kalhotové obleky pro ženy a především smoking pro ženy, který bude navždy spojen s jeho jménem (obr.č. 2-16). [14]

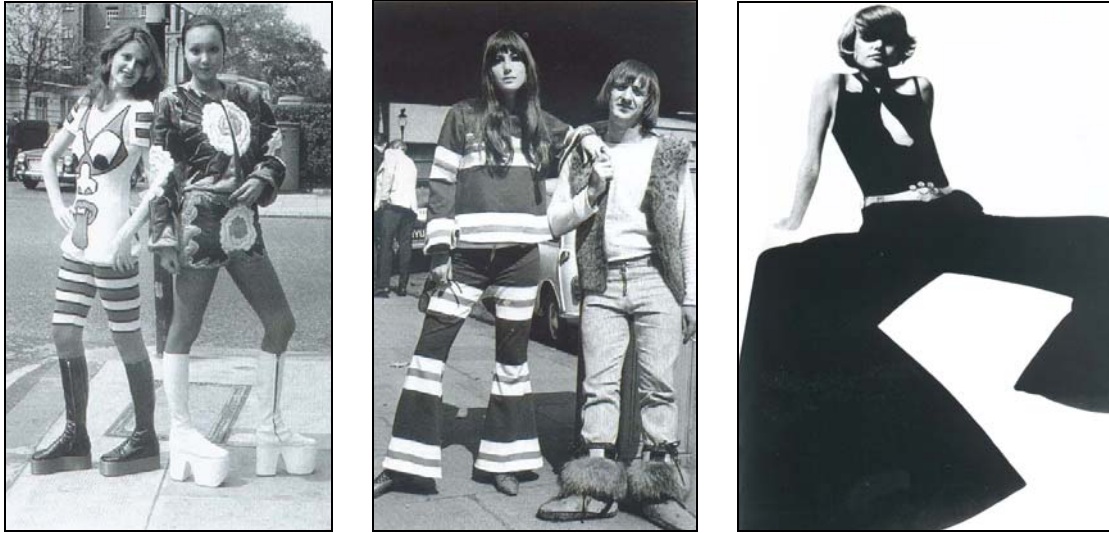
Ve druhé polovině šedesátých let se objevili hippie, lidé žijící mírem a láskou. V období hippie bylo v módě povoleno vše - typy oděvů dlouhé, krátké, nové nebo obnošené, vzorované nebo hladké. Tento styl ovlivňoval módní návrháře, nejmarkantněji v přehnaných vzorech a barvách látek. Během šedesátých let se rozdíly mezi pánským a dámským oblečením stále více rozplývaly. V Londýně a v Paříži se nosily dámské

kalhotové kostýmy už v roce 1964 a tím se inspirovali i návrháři pro barevné pánské obleky. Ale teprve hippie styl přišel poprvé s oblečením unisex. Muži i ženy nosili dlouhé vlasy a obě pohlaví nosila naprosto stejné oblečení. Bavlněné kalhoty zvané „Loons“ - zvonové kalhoty (obr.č. 2-17), byly rovněž unisex, přesně padly oběma pohlavím, ale především byly levné a byly k dostání v široké paletě barev.

Obr.č.2-17 Zvonové kalhoty - Loons, 1967

Sedmdesátá léta byla označována za desetiletí špatného vkusu. Boty na vysokých podrážkách a přiléhavé šortky, široké kalhoty a polyesterové košile třpytivé disko, retro kýč a punk budoucnosti (obr.č. 2-18)– vše se zkoušelo, míchalo, odhazovalo a znovu spojovalo. V sedmdesátých letech se prosazovala postmoderna. Všechno to začalo docela nenápadně. Právě střední třída se nadchla pro záliby hippie a začala si vybírat přírodní materiály, jako je vlna, bavlna, hedvábí. Křiklavé vzory a barvy se měnily na jemnější paletu barev a jemné vzory, inspirací jim byly lidové oděvy. Rok 1973 je rokem návratu k přírodě a tím se objevila éra béžové, neutrální barvy, jako khaki, písková, olivová nebo cihlově červená. Móda stejně jako běžný život, neměla žádná pevná pravidla. Kombinovat různé části oděvu je ve skutečnosti dědictví z hippie éry. [14]

Obr.č. 2-18 „Hot-Pants“; Cher a Sonny; Kombinéza s kalhotami do znovu, 70.léta

Klíčovým slovem je „antimóda“. Přišly na řadu džíny, které jsou samozřejmě součástí dnešních šatníku i mužů i žen. Džíny se staly uniformou sedmdesátých let. Z dobrých důvodů v roce 1971 obdržel Levis Strauss za své modré džíny cenu amerického módního průmyslu. Modré kalhoty se nosily všude. Nosili je muži, ženy, homosexuálové i lesbičky, chudí i bohatí. Denim se stal materiál, který sjednocoval všechny vrstvy. Džíny měly povolený vstup na univerzity i do úřadů, ale samozřejmě již nevyšíváné a zaplátované jako v šedesátých letech, pouze seprané (obr.č. 2-19). Džíny se od okamžiku, kdy se staly přijatým korektním oblečením se též staly více méně nudnou záležitostí. Nebyly to jenom džíny kolem kterých se točil celý svět. Návrháři nabízeli i stříbrné lesklé oblečení s typickými rozšířenými nohavicemi sedmdesátých let (obr.č. 2-19). Návrháři se džínů nechtěli zbavit proto zpracovali hrubý denim na široké, bederní a úzké kalhoty, na kalhoty se sámký na mrkváče, nebáli se ani manžet a ostrých puků, značně rozšířili paletu barev.

Během sedmdesátých let došlo k velkému rozkvětu zimních sportů a sportování obecně. Základním estetickým požadavkem se stala štíhlá svalnatá postava, která měla být výsledkem zdravé výživy a pravidelného cvičení. Ve světě tato situace přivedla výrobce k produkci nových typů módního sportovního oblečení a zároveň vysoce účelného. V tomto období došlo k podstatným změnám lyžařského oděvu. Na místo několika svetrů nastoupily oděvy ze syntetických textilií, které při stejných tepelných kvalitách přinesly zásadní změnu siluety. Současně se objevil nový typ lyžařských kalhot z pružných látek, který byl

od kolen mírně rozšířen (obr.č. 2-19) a přetahoval se přes lyžařskou sjezdovou obuv z plastických hmot, zvanou přeskáče. Jiným typem byly prošíváné overaly a kalhoty, tzv. „oteplovačky“. Lyžařské oblečení mělo z bezpečnostních důvodů výraznou barevnost. Úplně jinou výstroj potřeboval lyžař na běžky. Oblékal tenké kalhoty z nepromokavého materiálu v délce pod kolena, tzv. golfky. [23]

Obr.č. 2-19 Džíny, 70.léta, Lesklé zvonové kalhoty, 70.léta., Šponovky 70.léta

Symbolem 80.let je yuppie (young urban professional – mladý městský odborník). Ženský yuppie nosil ve dne silně vypasovaný kostým v manažerském stylu. Vedle jednotného manažerského kostýmu se standardním pracovním oblekem pro ženy ve vedoucím postavení stal kalhotový kostým. Móda tohoto období se vyznačovala používáním křiklavých barev a lesklých materiálů. Místo hereček zazářily rockové hvězdy, které do šatníků vsunuly kožené či koženkové kalhoty, topmodelky a přehlídky se staly skutečným představením.

V souvislosti s vlnou aerobiku získává popularitu i elastomerový materiál, který rovněž ovlivňuje módu. Nikdy předtím neexistoval oděv, který by tak zdůrazňoval postavu. Žena 80.let může jít na ulici, aniž by měla na sobě více než legíny a body (obr.č. 2-20). V těchto letech základ zimního oblečení tvořily prošíváné oděvy z impregnovaných bavlněných nebo syntetických materiálů. Novinkou byly teplé péřové bundy a zateplené kalhoty, oblibu si získaly kombinézy (obr.č. 2-20). Po roce 1989 možnosti sportovního vyžití začaly být u nás stejně neomezené jako v ostatním vyspělém světě. [1]

Vedle zahraničních firem se prosadily a zaujaly trvalé místo na českém trhu svými kvalitními produkty i domácí výrobci, kteří při vytváření sportovních oděvů sledovali aktuální stylové a materiálové tendence a využívají nejnovější technologie. Materiály jako např. Climatix – úplet ze směsi bavlny a POP, Duratherm (je polyesterové rouno určené pro tepelnou izolaci) nebo Polartec (polyesterová pletenina s vlasem a zaplštěným povrchem) umožňují vyrábět funkční sportovní oděvy respektující přirozené proporce těla při minimálním objemu materiálu (obr.č. 2-20). Mají vynikající termoizolační schopnosti, větruvzdornost, nepropouští vodu a jsou lehké, prodyšné, dají se lehce udržovat a mají dlouhou životnost. [23]

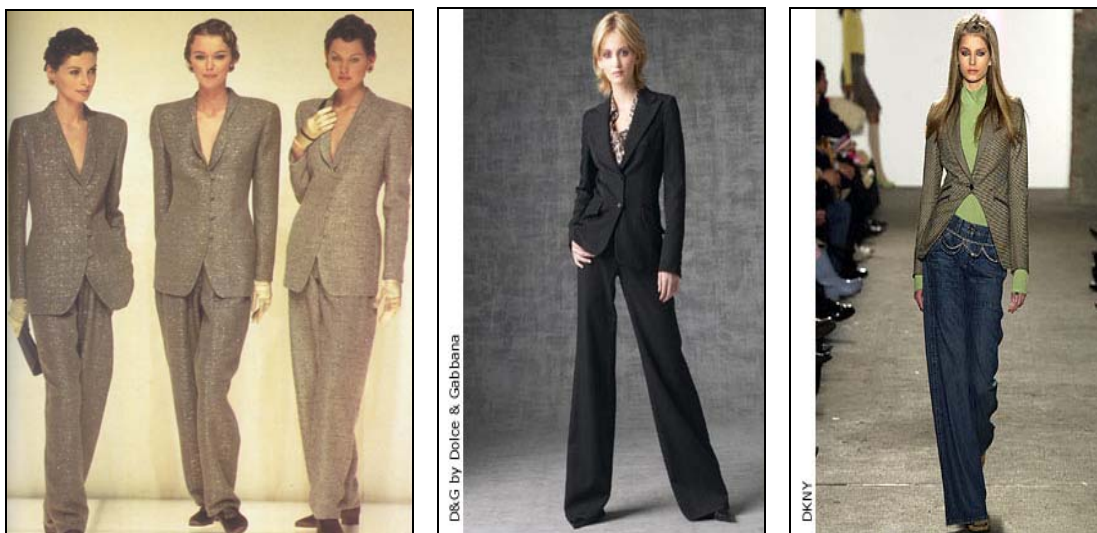
Obr.č. 2-20 Legíny, 1980; zimní kombinéza 1986; kombinéza 1989

Devadesátými lety se uzavírá jedno století módy. Již nyní mnozí návrháři využívají nové technologie navrhují modely, u kterých momentální vkus ustupuje funkcionalismu. Po bláznivé snaze „jít s módou“ v 70. a 80.letech se dalo předpokládat, že v následujícím desetiletí bude móda znamenat méně, ale dnes je dobře vidět určitý odstup vůči jejímu diktátu. Devadesátá léta jsou často označována za období uklidnění po příliš bujarém glamouru osmdesátých let. Lidé byli sice mnohem lépe oblečeni než dříve, ale o to méně, docházelo k odlehčení těla. Výroba se přesunula do zemí třetího světa a nejrůznější značky se obracely ke spotřebitelské elitě. [1]

Giorgio Armani zavedl do dámské módy pánský oblek. Dokázal jeho jednoduchému a elegantnímu střihu propůjčit ženský tvar, a protože pod těmito modely pret-à-porter (pařížské seskupení návrhářů malosériové konfekční výroby) z roku 1993 se

nesmělo nic nosit, ponechal dostatek místa právě pro krajkové spodní prádlo, které získalo v 80. letech opět značnou oblibu. Giorgi Armani a jeho zvláštní znak Armaniho designu je klasický oblek (obr.č. 2-21), který ovlivnil jak pánskou tak dámskou módu. Pro obě pohlaví se stal symbolem sebejistého, nenuceného vystupování ve světě obchodu. Pro zaměstnanou ženu dostal kalhotový kostým přímo mystický charakter. Představa kalhotového kostýmu přestává být noční můrou. Sako a kalhoty, i když elegantní, mohou být také pohodlné. Dokonce se tato kombinace stává oblíbenou i v každodenní módě a stává se symbolem ležérnosti a pohodlnosti (obr.č. 2-21). [1]

Dámským kalhotám 21. století se plně věnuje kapitola 3.5. Současné typy dámských kalhot.

Obr.č. 2-21 Kalhotový kostým, 1993; Ležení kostým 1998; Pohodlný kostým 1998

2.2. Historický vývoj dámských kalhot z hlediska střihového a materiálového použití

Střihové řešení konstrukcí dámských kalhot se postupně vyvíjelo z jednoduchých tvarů až po složité a perfektně padnoucí kalhoty dnešních dob. Materiálový a střihový vývoj má velkou souvislost. Ženy mohly nosit úzké nohavice, které jim předepisoval módní diktát či potřebná funkčnost oděvu, určeného pro konkrétní typ činnosti (např. sport) a které byly zároveň pohodlné a neměnily tvar při opakovaném nošení – teprve až v době zavedení elastomerových vláken do textilní výroby.

Dámské kalhoty se na ženách začaly objevovat v době emancipace. Tyto modely už byly střihově velmi podobné kalhotám současným. První, tzv. „pracovní kalhotky“, které se objevily na začátku 16. století a nosily je kurtizány, byly zhotoveny z brokátu a ukryty pod sukní a jejich délka sahala ke kolenům. Dále byly kalhotky povoleny dětem a velmi mladým dívkám. Tyto kalhotky byly zhotoveny z přírodních materiálů např. bavlny a lnu, střih byl rovný a sahala ke kotníkům (toto období už se vztahuje k první polovině 19. století). V období 2. rokoka byla již potřeba používat kalhotky pod objemné krinolíny každodenní nutností. Materiál, použitý pro tyto kalhotky, byl nadále z přírodních materiálů a kalhotky sahaly těsně pod kolena. Americké ženy prosazovaly široké orientální kalhoty „bloomerky“ s krátkou vrchní sukní. Bloomerky byly buď ukryty pod sukní nebo vyčnívaly z pod sukní a jejich dolní kraj obepínal kotník nositelky.

V 60. letech, v období, ve kterém ženy začaly holdovat koupání v přírodě, vznikaly první koupací úbory jejichž součástí byly kalhoty ve zkrácené délce. Vrchní část kalhot byla již tvarována a ukončena volány. 70. léta 19. století přinesla první ženský kalhotový kostým. Rozvoj sportu v těchto letech přinesl nástup sportovního oblečení, a to včetně nutnosti, aby ženy používaly kalhoty jako oděv pro sportovní aktivity. Závěr 19. století byl ve znamení nástupu breeches kalhot ke kolenům. Kalhoty se prosazovaly i na divadelní scéně. Počátkem 20. století se vyvinula již tradiční podoba kostýmu v pánském stylu. Pumpky a kalhotové sukně se nejčastěji zhotovovaly z vlněných tvídů a žoržetů, což jsou hedvábné či vlněné jemné tkaniny.

Ani blížící se 1. světová válka nezbrzdila vývoj dámských kalhot. Prosazovaly se kalhotové sukně a vycházkový kostým se stal samozřejmou součástí ženského šatníku.

Roku 1913 francouzská módní návrhářka Coco Chanel představila první sportovní kalhoty, které byly střiženy širší a volnější a použila žerzej, tj. vlněný nebo hedvábný úplet. Během války se staly ženy oblečené v kalhotách nejen v soukromí, ale i na ulici, běžným jevem. Do práce si ženy oblékaly pohodlné volně střižené kalhoty nebo overaly.

Ve 20. letech 20. století se pánské kalhoty přeměnily na dámské kalhoty se záševky a záhyby a tyto kalhoty byly akceptovány i ve společnosti. Revoluční nápad 30. let 20. století stříhat tkaninu šikmo přinesl pružnost a do jisté míry i splývavost pro různé druhy oděvu a tudíž také pro kalhoty. V tomto období byl důraz kladen převážně na střízlivý střih a propracované detaily. Pro tuto dynamickou dobu byly typické šortky, kalhotové sukně a sportovní pohodlné kalhoty. Do přírody se doporučovaly dlouhé flanelové kalhoty vyrobené z měkkých, teplých, vlněných či bavlněných tkanin. Pro sport byla doporučována tepláková souprava, která byla zpravidla zhotovena z vlněného úpletu. S překotným rozvojem sportu přicházejí základní požadavky na kvalitní textilie, zaručující volnost pohybu, pohodlnost a snadnou údržbu.

K velkým problémům módní tvorby ve válečném období byl nedostatek textilních materiálů. Vývoj syntetických materiálů byl zcela podřízen potřebám a požadavkům války, např. PAD vlákno bylo vyvinuto ve 30. letech, ale s ohledem na válku se nepoužívalo v oděvnictví. Dnes nejrozšířenější vlákno - PES vlákno - vzniklo v roce 1941, ale válečné události zapříčinily, že se vlákno pod značkou Terylen objevilo na trhu až v roce 1948. Prvořadým úkolem návrhářů poválečné doby se stal pracovní oděv. Vznikl typ dvoudílných montérek a pracovních kombinéz, zhotovených z bavlny. Válka zastavila import surovin potřebných pro výrobu textilií, ale požadavky oděvního trhu byly stále vysoké. Poválečná doba tedy přivedla syntetické materiály na trh a přispěla tak k jejich rozvoji. S nástupem syntetických materiálů prodělal oděvní průmysl skutečnou revoluci, protože některé vlastnosti těchto vláken v určitých oblastech předčily doposud používaná přírodní vlákna.

Vývoj oděvů v 60. letech 20. století byl ovlivněn dalším rozvojem syntetických materiálů. Vlastnosti těchto materiálů, zejména pružnost, poskytly návrhářům nové možnosti pro řešení módních úzkých nohavic. Doba hippie 70. let 20. století zaznamenala návrat k přírodním materiálům. Tento návrat ovšem nebyl v souladu s předpoklady odborné veřejnosti ani požadavky trhu, protože se spíše očekával další rozvoj moderních textilií. Novinky v oblastech směsových materiálů (např. vlna/polyester, bavlna/polyester aj.)

poskytovaly lepší vlastnosti jako je např. snadná údržba. Vývoj elastomerového vlákna (Lycra, Elastan aj.) znamenal začátek jeho používání právě v době 70.let 20. století, a to převážně ve výrobě oděvů pro sportovní aktivity. V 80.letech 20. století tento elastomerový materiál získal velkou oblibu zejména díky vlně aerobiku. K zimním sportovním aktivitám byly nejčastěji nošeny kombinézy, pro jejich výrobu byly používány moderní impregnované bavlněné nebo syntetické textilie. 90 léta 20. století přinášejí multifunkční textilie, což jsou textilie s kombinací několika funkčních vlastností i materiálů. Obvykle se od textilie tohoto typu požaduje vysoký komfort nošení a současně také ochrana proti nepříznivým vlivům vnějšího prostředí. [13] Toto období je také nazýváno obdobím uklidnění po bujarých 80. letech.

V období od 80.let 20. století až počátku 21.století se tvary dámských kalhot neustále obměňují. Od přechodu zvonových kalhot k rovným, od rovných ke kónickým,od dlouhých ke kalhotám 3/4 či 7/8 délky. Ovšem největší zajímavosti se objevují v jejich různé modelové úpravě. Modelová úprava je závislá především na požadavcích široké veřejnosti , ale také na fantazii módních návrhářů, kteří každoročně přicházejí s novými kolekcemi, ve kterých můžeme vidět rozmanitost nových módních tendencí. Dámské kalhoty společenské, sportovní, volnočasové , ale i jiné typy, mají v každé sezóně variabilní modelovou úpravu, ať tato souvisí s tvarem či počtem kapes, zvýšením či snížením pasové linie anebo změnou šířky nohavic. Stejná variabilita platí i pro používání rozmanitých typů materiálu.

3. SOUČASNÉ TYPY DÁMSKÝCH KALHOT

Tato kapitola diplomové práce prezentuje jednotlivé typy dámských kalhot, které jsou v současnosti nabízeny na oděvním trhu a současně stručně popisuje trendy mající vliv na vývoj daného typu této oděvní součásti. Popis jednotlivých typů kalhot obsahuje i odbornou definici.

3.1. Typy dámských kalhot dle použití

- vycházkové
- společenské
- sportovní
- pracovní
- domácí
- džíny
- punčochové kalhoty
- kalhotky

3.1.1. Dámské vycházkové kalhoty – mohou být součástí kalhotové kostýmu (sako a kalhoty) nebo jsou samostatné. Vycházkové kalhoty slouží pro běžné denní nošení, proto se volí materiál snadný na údržbu. Mohou být letní i zimní [20]. Tento typ kalhot tvoří základ šatníku každé ženy, je nedílnou součástí běžného odívání a to díky univerzálnosti, stálé módnosti a pohodlnosti, kterou nabízí použitý převážně směsový materiál. V současné době je u tohoto typu kalhot kladen velký důraz na pohodlnost nošení, což se zcela samozřejmě odráží na použitých materiálech i střížích. Důraz je kladen také na univerzálnost tohoto oděvního výrobku z hlediska jeho použitelnosti pro různé situace. Řada žen je nucena v jednom oděvu absolvovat celodenní program včetně případné večerní společenské události bez možnosti změny oděvu.

3.1.2. Dámské společenské kalhoty – se zhotovují z efektních materiálů, které se obtížněji zpracovávají a udržují. Název napovídá použití těchto kalhot. Nosí se na nešední aktivity [20]. Společenské kalhoty velmi často využívají zapínání v levém bočním kraji, používání skrytého zdrhovadla není výjimkou. Tvarově jsou převážně jednoduché a hladké. Efekt této součásti oděvu zvyšuje použitý materiál, který je často

velmi luxusní. Nicméně pro tyto účely jsou zhotovovány i modely vyznačující se kreativitou a originalitou střihu. V tomto případě je nutno volit i odpovídající materiál, který podtrhne výjimečnost použitého střihového řešení.

3.1.3. Dámské sportovní kalhoty – jsou střihově přizpůsobeny pro různé druhy sportu. Jsou to např. kalhoty lyžařské, jezdecké, pumpky, golfky, šortky. Vrchní část sportovních kalhot se zpracováním příliš neliší od kalhot vycházkových. Změna ve zpracování je u dolní části kalhoty např. u lyžařských [20]. Lyžařské kalhoty mimo jiné taky díky vývoji funkčních textilií slouží pouze pro specifické zimní sportovní aktivity (sjezdové lyžování, běžky, snowboarding, freestyle apod.).

3.1.4. Dámské pracovní kalhoty – jsou materiálem i zpracováním přizpůsobeny pro výkon zaměstnání. Zhotovují se z pracích a pevných materiálů. Barva materiálu odpovídá druhu zaměstnání. Mají volný střih a vypracování vyhovuje bezpečnostním předpisům [20]. Pracovní kalhoty zvané montérky jsou v dámském pracovním odívání používány a střihové řešení odpovídá typu povolání, stejně jako použitý materiál, u kterého je při výběru přihlédnuto na typ povolání, ke kterému budou pracovní kalhoty používány. Velmi specifické jsou pracovní kalhoty do čistých a super čistých prostředí, k jejichž zhotovení je nutno použít materiály vyhovující nárokům na dodržení hygienických norem platných pro konkrétní typ prostředí.

3.1.5. Dámské kalhoty domácí - bývají volného střihu, zhotovují se z pracích materiálů [20]. Střihové řešení tohoto typu kalhot je voleno takové, aby do maximální míry zajišťovalo pohodlí nositelky.

3.1.6. Dámské džíny - původně bederní těsné kalhoty, zhotovené z bavlněné tkaniny velké hmotnosti – denimu – modré barvy, s četným výrazným štepováním. V 70. letech 20. stol se vyvinul z denimu mládeží oblíbený styl kalhot, který se mění každým rokem [16]. Je možno konstatovat, že tento typ kalhot si v závislostech na módních trendech, ovšem zachovává klasická střihová a materiálová provedení, která jsou patenty výrobců, setrvávajících na oděvním trhu dlouhá desetiletí. Denimové tkaniny mohou být zhotoveny od lehké plošné měrné hmotnosti až po středně těžké textilie. Textilie s lehkou plošnou hmotností se používají především v letních kolekcích.

3.1.7. Punčochové kalhoty – jsou v dolní části vypracované do tvaru punčoch. Zhotovují se z pleteniny, aby byly pružné. Nejčastější jsou dětské punčochové kalhoty, dále se vyrábějí dámské, které nahrazují punčochy [16]. V současnosti se vyrábí punčochové kalhoty z pletenin ve směsi s elastomerovým vláknem nebo materiálů, které jsou svými vlastnostmi elastomerovému vláknem podobné a mohou zajistit požadovanou pružnost této oděvní součásti. I nadále přetrvává obliba dámských punčochových kalhot, které nahrazují punčochy a díky moderním technologiím pletení mají zajímavé vzory a tudíž tvoří zajímavý doplněk základních částí oděvu.

3.1.8. Kalhotky – ženský denní spodní kalhotový oděv v pase upevněný pružným řasením. Většinou jsou z pleteniny. Kalhotky mohou být krátké, sahající nejvíce po kolena, tříčtvrteční, dosahující k lýtku, nebo dlouhé, sahající přibližně po kotníky. Krátké kalhoty se ještě rozdělují podle délky na pánvové, které na bocích nedosahují ani k sedové přímce, stehenní kalhotky sahající do poloviny stehů a nadkolení kalhotky. Tříčtvrteční a dlouhé kalhotky jsou zimní; pánvové kalhotky jsou vždy letní [16]. Vývoj střihů a materiálů uplatňovaných při výrobě spodního prádla kopíruje módní trendy uplatňované k svrchním částem oděvu (např. kalhotky typu tanga nebo kalhotky se sníženým pasem pod kalhoty „bokovky“). V současné době je při navrhování kalhotek zohledňována nejen funkčnost, ale i estetičnost, protože se v módě prosazují lehké, vzdušné a transparentní látky a spodní prádlo se tak v podstatě stává nedílnou součástí celého oděvního systému.

3.2. Typy dámských kalhot dle délky nohavice

- dlouhé – sahají přibližně ke kotníkům.
- sedmiosminové – sahající mírně nad kotníky.
- tříčtvrteční – sahající přibližně do poloviny lýtek.
- podkolení – sahající pod kolena.
- kolenní – sahající ke koleni.
- nadkolení – sahající nad kolena.
- stehenní - sahající do poloviny stehna.
- krátké – sahající do krajiny stehů.

3.3. Typy dámských kalhot dle umístění zdrhovadla

- kalhoty se zdrhovadlem umístěným v přední části
- kalhoty se zdrhovadlem umístěným v levém bočním kraji
- kalhoty se zdrhovadlem umístěným v zadní části
- kalhoty bez zdrhovadla

3.4. Typy dámských kalhot dle způsobu zapravení v pasovém okraji

- kalhoty s pasovým límcem
- kalhoty bez pasového límce (začištěné šikmým proužkem)
- kalhoty v pasovém kraji na stahování pomocí pleteného prýmku
- kalhoty v pase upevněné pružným řasením

3.5. Současné typy kalhot

3.5.1. Dámská kalhotová sukně - široké kalhoty nejčastěji s délkou ke kolenům, jejichž přední i zadní díly jsou konstruovány tak, aby svým vzhledem i při chůzi vytvářely dokonalý dojem střihu. Podle střihové úpravy může být kalhotová sukně více záhybově řešená nebo skládaná. Obě nohavice jsou velmi volné, takže splývají a podobají se sukni [17]. Střih tohoto druhu kalhot, a především délku nohavic, je nutno volit s přihlédnutím k tělesným proporcím nositelky. Pokud bude zvolena délka ke kolenům, opticky protáhnete siluetu, správně zvolený střih s vázačkou zase vytvaruje boky. Tento typ oděvu je vhodný převážně v letních měsících, kalhotové sukně jsou zhotoveny s patřičným našasením což by při použití zimních hmotnostně těžších tkanin nebylo ideální, protože kalhotová sukně by působila příliš objemně. Mnoho módních návrhářů kalhotovou sukni zařadila zpět do jejich letošních kolekcí.

3.5.2. Dámské bederní kalhoty – dámský oděv, zakrývající pánevní část těla a obě končetiny. Charakteristický je snížený pas do roviny beder. Tvarovým provedením byly bederní kalhoty přizpůsobeny módě džínsů [16]. Bederní kalhoty se staly velmi oblíbeným oděvem pro mnoho nositelek prakticky všech věkových kategorií a díky tomu se staly vzorem pro téměř všechny typy kalhot. Bederní kalhoty lze tedy v současné době charakterizovat jako základní typ kalhot (obr.č. 3-1).

3.5.3. Dámské bermuda kalhoty – úzké, až přiléhavé kalhoty sahající těsně nad kolena, dolní okraj bývá opatřen manžetou. Tvoří součást letního sportovního nebo plážového módního kostýmu zhotoveného z vlněné tkaniny [16]. Dnešní typ bermuda kalhot je paradoxně velmi oblíbený převážně v zimních měsících. Tento typ kalhot se v souvislosti s módními trendy nosí převážně s holeňovou obuví. Je to letní (obr.č.3-2) i zimní typ kalhot a možnosti materiálového použití jsou velmi široké. Na nošení v letních měsících jsou používány v převážné míře přírodní materiály, které jsou vzdušné a pro zimní typ se nejčastěji používají směšové materiály s vlnou.

3.5.4. Dámské cargo kalhoty – kalhoty typu cargo jsou pohodlně střižené kalhoty s kapsami charakteristicky umístěnými na boku nohavice. Kapsy jsou buď ploché nebo měchové. Dalšími módními detaily jsou sportovní dělicí švy, které zeštíhlují siluetu, zdrhovadla, řasení, tunýlkové průvleky. Z materiálů se pro léto uplatňuje lehká bavlna, většinou upravená broušením nebo opráním. Na zimní modely se pak používá zejména kord a přebarvený denim [9]. Současné cargo kalhoty můžeme objevit ve všech módních stylech, nelze je zařadit do konkrétního stylu, mohou tvořit součást sportovně-elegantního či vysloveně sportovního stylu. Lze říci, že použitelnost těchto kalhot pro různé příležitosti je ovlivněna materiálem použitým pro jejich zhotovení. Inspirací pro cargo kalhoty byly pracovní kalhoty, které mají „odkladové“ kapsy pro pracovní pomůcky. Tento typ kalhot je oblíben pro svoji praktičnost, ležérnost, pohodlnost a možnost využití jak pro volnočasové aktivity nebo jako domácí oděv, ale také jako kalhoty pro denní nošení v případě těch nositelek, jejichž profese nevyžaduje formální oděv.

3.5.5. Dámské capri kalhoty – módní řešení dámských kalhot ve tříčtvrteční délce s postranními rozparky; kalhoty nejčastěji zhotovené z bavlnářské tkaniny těsně obepínající tělo. Jsou určeny pro módu mladých [16]. Capri kalhoty mají za sebou dlouhý historický vývoj a jsou stále velmi oblíbeným typem dámských kalhot. Pro tento typ kalhot je typická tříčtvrteční délka, rozparky po bocích nohavic již nejsou kritériem pro určení capri kalhot, které mohou být ukončené také manžetou. Díky velké oblibě holeňové obuvi jsou capri kalhoty velmi oblíbené i v zimních měsících. Materiál použitý pro zhotovení capri kalhot je vždy určen účelem použití (jsou možné společenské i sportovní verze těchto kalhot) a ročním obdobím, ve kterém je uživatelka bude nosit (obr.č. 3-3).

3.5.6. Dámské cigaretové kalhoty – dlouhé, rovně střižené kalhoty, jejich nohavice mají od kolenní přímky stejnou šířku [17]. Současné cigaretové kalhoty jsou typem letních, zimní, společenských, sportovních i jiných druhů. Současný módní trend zúžil nohavice na minimum, což nám povoluje pouze použití materiálu s elastomerovým vláknem, který umožňuje komfortní nošení takového oděvu (obr.č. 3-4).

3.5.7. Dámské cyklistické kalhoty – přiléhavé kalhoty, sahající ke kolenům, zhotovené z elastických textilií, nejčastěji pleteniny [17]. Nynější cyklistické kalhoty maximálně využívají všech technických materiálů a jejich funkcí. Cyklistika, ať již závodní či rekreační, se v současnosti velmi rozšířila mezi všechny věkové skupiny a tato skutečnost je také důvodem, proč tento typ kalhot prochází vývojem, ať již stříhovým nebo materiálovým. Pro zhotovení tohoto typu sportovního oděvu jsou používány textilie ze speciálních vláken, které odvádějí pot od povrchu těla a díky výztužným materiálům, implementovaným do nejzatěžovanějších částí oděvu, které brání otlakům je dosahován maximální komfort i při dlouhodobé jízdě na kole v náročném terénu. Tento typ kalhot může být vyroben pro použití v letních i zimních měsících, přičemž použitelnost je dána zvoleným materiálem. Cyklistické kalhoty jsou vyráběny ve verzích do pasu nebo velmi často tvoří součást cyklistických kalhot lacl se kšandy. Délka nohavic může být různá – mohou být krátké, do půli lýtek či zcela dlouhé až ke kotníkům.

3.5.8. Dámské džínové kalhoty – původně bederní těsné kalhoty, zhotovené z bavlněné tkaniny velké plošné hmotnosti – denimu – modré barvy, s četným výrazným štepováním. V 70. letech 20. stol se vyvinul z denimu mládeží oblíbený styl nekonvenčním oděvů, zahrnující nejen kalhoty, ale i sukně, vesty, kabátky, obuv a doplňky [16]. Džíny jsou od 70. let nedílnou součástí dámského šatníku, v současnosti si málokterá žena dokáže představit šatník bez džínů. Tyto kalhoty jsou oblíbeny všemi generacemi a vrstvami populace (obr.č. 3-5). K nejvýraznějším trendům současnosti patří čistý vzhled a tmavá oprání. Sepraný vzhled ustupuje do pozadí. Tmavé barvy odlehčují bílé švy, výšivky na zadních kapsách a použití různých ozdobných prvků (cvočky, flitry, nýtky, sklička apod.). Zvláště aktuální jsou rourové džíny, u dívčích se vedle rourových typů prosazují i rovné tvary. Denimové textilie s lehkou plošnou hmotností se nejčastěji používají pro letní kolekce, na letní šaty, sukně a můžeme ji častěji najít i v kolekcích pro kojence a děti.

3.5.9. Dámské golfky – úzké sportovní kalhoty sahající pod kolena, kde se zapínají různými způsoby. Podobají se pumpkám, ale jsou kratší a nejsou podkasané. Původně se používaly při golfu, z čehož je odvozen název. Jsou oblíbené při turistice a sportech. [17]. Golfky byly dříve používány pouze při golfu, ale dnes to nejsou kalhoty určené pouze pro sportovní aktivity i když jsou používány i pro tento účel. Nyní se zcela běžně řadí mezi kalhoty vycházkové a kalhoty na běžné nošení. Díky módnímu trendu nošení holeňové obuvi se staly velmi oblíbenými v zimě. Těmto kalhotám nemůžeme přesně vymezit použitý materiál, protože škála využití těchto kalhot je velmi široká, proto jediným prvkem podle kterého lze golfky charakterizovat, je délka pod kolena a různé úpravy v dolním kraji jako jsou např. manžety.

3.5.10. Dámské Hot pants – název pro krátké dívčí kalhoty s délkou nohavic jen těsně pod rozkrok. Tvořily součást mladé módy koncem 60.let 20.stol. [17]. Tento typ kalhot se v souladu s módními trendy vrací, a to zvláště v letních obdobích, nicméně lze konstatovat, že vzhledem k omezené praktičnosti a použitelnosti této části oděvu není příliš rozšířen a oblíben.

3.5.11. Dámské jezdecké kalhoty – dámské i pánské kalhoty, určené pro jezdecký sport. Ve stehenní části boků jsou rozšířené, v kolenou zúžené, v lýtkové části přiléhavé, aby se daly nosit do vysokých bot. Mají rozkrokovou a sedovou náložku. Začátkem 80.let 20.stol.bylo toto tvarové řešení kalhot inspirací pro dámské a dívčí módní kalhoty, zhotovené z bavlnářské i vlnářské tkaniny. Jezdecké kalhoty bývají součástí některých vycházkových uniforem [17]. Nové jezdecké kalhoty působí elegantním dojmem a podtrhují módní trend inspirovaný odíváním britské aristokracie. Jsou úzké a přiléhavé, mají typické švy a ergonomické stříhy. Nosí se s holeňovou obuví a pro jejich výrobu je používán pružný materiál s potřebným množstvím elastanu, který zajišťuje pohodlí při jejich nošení.

3.5.12. Dámské joggingové kalhoty – tvarovým řešením funkčně přizpůsobeny kalhotám k cvičení a běhání. Jsou pohodlné, avšak oproti tréninkovým kalhotám těsnějšího střihu [16]. Stejně jako kalhoty cyklistické využívá tento typ kalhot speciální materiály, které zabezpečí pohodlí a fyziologický komfort při nošení. Joggingové kalhoty se objevují v různých délkách od dlouhých přes tříčtvrteční až po krátké. Díky elastickým materiálům může střih kalhot těsně obepínat tělo, ovšem výjimkou nejsou

ani kalhoty volnější, které jsou vhodné pro rekreační běhaní a které si zvolí ti lidé, nemající v oblibě těsně přiléhající joggingové „běhací“ kalhoty.

3.5.13. Dámské kalhoty Marlen Ditrich – dámské kalhoty zhotovené z lehkých měkkých a splývavých tkanin nebo pletenin. Vyznačující se mírně přiléhavým řešením v pánevní části a širokými a rozevlátými nohavicemi sahajícími pod kotníky. Název je odvozen od Marlen Ditrich, která v 30. a 40. letech 20. století jako první tento typ kalhoty nosila [16]. Styl Marlen Ditrich se v dnešní době vyznačuje převážně pánskými tvary kalhot s pasovými záhyby a puky, s úzkými boky a nohavicemi v siluetě A, s vysokým pasovým límcem. Tento typ kalhot je používán převážně jako formální a společenský, nicméně jsou možné i méně formální varianty, jejichž použitelnost je dána především zvoleným materiálem.

3.5.14. Dámské kamašové kalhoty – jsou vyrobeny z pleteniny a jejich nohavice jsou opatřeny podpínkou a lemem nebo nártovým jazýčkem [16]. Tento typ kalhot se v souladu s módními trendy periodicky vrací na oděvní trh. Ve srovnání s dřívějšími obdobími je dnes tento typ ovlivňován novými materiály a technologiemi umožňujícími vytváření nových, často i komplikovaných vzorů na pletenině.

3.5.15. Dámské legíny - elastické, přiléhavé kalhotové punčochy bez chodidlové části, s délkou nad kotníky. Jsou jednobarevné i potištěné s rozmanitými vzory, vyrobeny z pleteniny v různých materiálových složeních. V 90. letech 20. stol se staly módní součástí dámského a dívčího odívání. Název je odvozen z anglického leggings – kamaše [16]. Tento typ kalhot se v souladu s módními trendy periodicky vrací na oděvní trh. Je možné konstatovat, že legíny v zimním období nahrazují kalhotové punčochy, a to mimo jiné i z důvodu jejich hřejivosti (obr.č. 3-6). Ve srovnání s dřívějšími obdobími je dnes tento typ ovlivňován novými materiály a technologiemi umožňujícími vytváření nových, často i komplikovaných vzorů na pletenině.

3.5.16. Dámské lyžařské kalhoty – klasické se od kolen ke kotníkům zužují, pod chodidlem mají podpínky a jsou zasunuty do bot. Zhotovují se často z roztažných tkanin. Těsné, tělo obepínající kalhoty pro aktivní sport sahající ke kotníkům a jsou ukončeny lemováním z kůže s otvorem pro upevnění přes přezkové lyžařské boty. Jsou zhotoveny z roztažných tkanin nebo pletenin. Dalším typem jsou oteplovačky, řešené ve volném, pohodlném střihu, z polyamidových tkanin malé hmotnosti, podšívkané prachovým peřím, nebo rounem ze syntetických vláken a prošíváné [16]. Lyžařské

kalhoty jsou určeny speciálně pro zimní sporty a svým názvem se daleko neodchylují od oblasti jejich použití. Kategorie lyžařských kalhot lze dále dělit kalhoty na sjezdové, na běžky a v dnešní době velmi moderní kalhoty na snowboard. Tyto typy kalhot se od sebe liší tvarem i použitým materiálem. Díky masové oblibě lyžování a zimních sportů vůbec prochází tento typ kalhot nepřetržitým vývojem, ať v oblasti používaných stříhových řešení nebo využití nových materiálů.

3.5.17. Dámské pumpky – kalhoty sportovního stylu zapínané manžetou pod kolena nebo nad kotníky. Obvykle jsou podkasané a v různých výraznějších šířkách. Nosí se jako samostatný oděv nebo jsou součástí sportovního oblečení [16]. Tento typ kalhot se v souladu s módními trendy periodicky vrací na oděvní trh, v současné době je tento typ kalhot velmi oblíben, zejména v zimních měsících, a to díky módnímu trendu nošení holeňové obuvi. Díky tomu pumpky nepatří pouze do sportovní módy, ale řadí se jako součást společenského a formálního oděvu. Pro pumpky je typickou délkou pod kolena a zapínání nohavice na manžetu.

3.5.18. Dámské sportovní kalhoty – tvarovým řešením a použitou textilií jsou přizpůsobeny různým druhům sportu např. lyžařské, jezdecké, golfy [16]. Sportovní kalhoty jsou určeny pouze pro sportování (obr.č. 3-7). Tento typ kalhot je převážně vyráběn z funkčních materiálů, ať jsou to materiály, které odvádí od povrchu těla pot nebo to jsou materiály hřejivé, nepromokavé, ale současně zajišťující prodyšnost oděvu určeného pro sportovní činnost.

3.5.19. Dámské šortky – dámské i dívčí kalhoty s délkou nohavic nad kolena, která se stejně jako tvarové řešení řídí platnou módou. Jsou určeny pro letní období nebo k některým sportům a pro volný čas [16]. V dámské módě se tento pojem v dnešní době řadí převážně ke sportovním oděvům, jejich délka je výrazně nad kolena. Pro sportovní účely se vyrábí z materiálů, které odvádí pot od povrchu těla a tím zabezpečují fyziologický komfort při sportu. V souladu s trendem, propagujícím návrat k ženskosti, není již tento typ kalhot tak používán ve volnočasové módě, kde ho nahrazují krátké sukně nebo šaty (obr.č. 3-8).

3.5.20. Dámské šponovky - pružné přiléhavé sportovní kalhoty s podpínkami. Vyrábějí se z tenké pleteniny a mají pryžový pás, případně se přidržují i šlemi. Nosí se hlavně při cvičení na náradí [16]. Šponovky neboli kaliopky se staly oblíbené zejména u starších generací žen z důvodů komfortu při nošení a nejsou používány jen do

tělocvičen a pro sportovní aktivity, jak tomu bylo dříve , ale staly se domácím i volnočasovým oděvem.

3.5.21. Dámské teplákové kalhoty – dlouhé vrchní kalhoty z pleteniny bez rozparku v pánevní části s pružným staženým páskem. Spodní část nohavic je volná nebo stažená pružným řasením nebo zdrhovadlem. Jsou součástí teplákové soupravy, sloužící jakou součástí sportovního oděvu [16]. Teplákové kalhoty, jinak zvané tepláky, už nejsou pouze součástí teplákové soupravy, určené výhradně k vykonávání sportovní činnosti. Na oděvním trhu se objevují jako samostatný oděv, přičemž nejsou určeny pouze pro sport, ale jsou klasifikovány jako kalhoty pro volný čas a na domácí nošení. Tepláky jsou zpravidla zhotoveny z výplňkového úpletu z bavlny nebo směsí s přidáním elastických materiálů, které umožní maximální pohodlí při pohybu a zabraňuje deformaci oděvu v kolenní části (obr.č. 3-9).

3.5.22. Dámský kalhotový kostým - Dámské vrchní oblečení, skládající se z kabátku nebo saka a kalhot, zhotovených nejčastěji ze stejného materiálu. Tvarové řešení podléhá módním vlivům [16]. Z hlediska použitelnosti se kalhotový kostým řadí spíše k formálnímu typu oblečení pro ty profese, ve kterých firemní „dresscode“ či kultura odívání v dané oblasti požaduje oděv formálnějšího charakteru nebo dokonce uniformy. Ovšem to, pro jakou příležitost se kalhotový kostým bude hodit, tj. zda bude sportovního nebo spíše společenského charakteru, záleží na jeho střihovém řešení a použitých materiálech. Nezanedbatelný vliv na podobu kalhotového kostýmu mají módní trendy, proto jsou kalhotové kostýmy navrhovány např. v safari stylu, se smokingovým sakem a kalhotami ve stylu Marlene Ditrich, s bermudami apod.

3.5.23. Dámské kalhoty zvonové – módní tvarové řešení kalhot, jejichž nohavice jsou od kolenní přímky nápadně zvonovitě rozšířené a u dolního okraje je jejich šířka více než 30 cm [16]. Tento typ kalhot se v souladu s módními trendy periodicky vrací na oděvní trh, v současné době je tento trend spíše ustupující (obr.č. 3-10).

Když se počátkem 20.století začaly objevovat ženy v kalhotách, společnost byla velmi rozpačitá a odvážné nositelky si musely vyslechnout nejednu nelichotivou poznámku. Dnes ovšem patří kalhoty do dámského šatníku stejně neodmyslitelně jako do pánského což dokazuje i počet typů, který se může znásobit kombinací základních typů. Důvody proč jsou kalhoty v dámském šatníku tak časté jsou dva základní: pohodlí a široká škála typů. Ne jeden módní časopis hlásá: „kalhot nemůžete mít nikdy dostatečné množství“.

V závěru této kapitoly jsou vyobrazeny některé typy kalhot, které jsou v této kapitole stručně popsány (obr.č.3-1.- 3-10.)

Obr.č. 3-1 bederní kalhoty, obr.č.3-2 bermuda kalhoty, obr.č. 3-3 capri cargo kalhoty, obr.č. 3-4 cigaretové kalhoty, obr.č. 3-5 džínové kalhoty, obr.č. 3-6 legíny, obr.č. 3-7 sportovní kalhoty, obr.č. 3-8 šortky, obr.č. 3-9. teplákové kalhoty, obr.č. 3-10 zvonové kalhoty

4. TVAROVÝ, KONSTRUKČNÍ A MATERIÁLOVÝ VÝVOJ VYBRANÝCH TYPŮ DÁMSKÝCH KALHOT

Pro analýzu z hlediska vývoje tvarového, konstrukčního řešení a použitého materiálu byly vybrány dva typy kalhot a to dámské džíny a dámské lyžařské kalhoty.

4.1. Postupný vývoj dámských džínů

Jedním ze základních prvků šatníku současné ženy tvoří džíny, a to již od 70 letech 20.století. Díky velké oblibě džíny zakotvily v šatníku každého z nás, což dokazují i statistiky. Džíny se na žebříčku popularity oděvních součástí umísťují na druhém místě hned po sportovním oblečení a jsou nejvíce prodávaným artiklem na oděvním trhu. Avšak stříhový vývoj džínů, ani vývoj materiálů používaných pro jejich výrobu, nebyl tak dramatický jako např. vývoj dámských sukni. Od prvopočátku měly džíny své charakteristické prvky, takové jako např. použitý materiál (100% bavlna), počet kapes, ozdobné prošití bočních švů.

Džínové oblečení bylo až do druhé světové války typicky americké. Do Evropy se ve větší míře dostaly díky americkým vojákům v pováleční době. Masovému rozšíření do celého světa vděčí džínsy filmovému průmyslu, konkrétně tehdejší hereckým idolům. Původně používaným barvivem bylo indigo, přírodní barvivo rostlinného původu. Postupem času se do indiga začaly přidávat i jiná barviva a chemické látky, zlepšující užité vlastnosti džínového materiálu, jehož materiálové složení v tomto období představovala 100% bavlna. Poválečné stříhové řešení bylo velice shodné s dnešním, ale je nutné si uvědomit, že pro tuto dobu bylo velmi neobvyklé zvýraznění dolní části těla. Džínové kalhoty těsně obepínaly postavu, což bylo provokací pro tehdejší pruderní společenskou morálku . Proto byly, tyto původně pracovní kalhoty v novém stylu, ostře kritizovány. V padesátých letech se do modrých barviv začala přidávat barviva nejen modrých odstínů, ale i červená, zelená a šedá, což sice zachovalo tkaninu modrou, ale tato změnila svůj nádech do barevnosti těchto tónů. V 70. letech 20. století, v období tzv. „Hippies“, džínsy i nadále vyjadřovaly revoltu svých nositelů vůči společnosti. Mladí lidé protestovali proti tehdejší konvencím a jedním ze symbolů tohoto protestu byly také

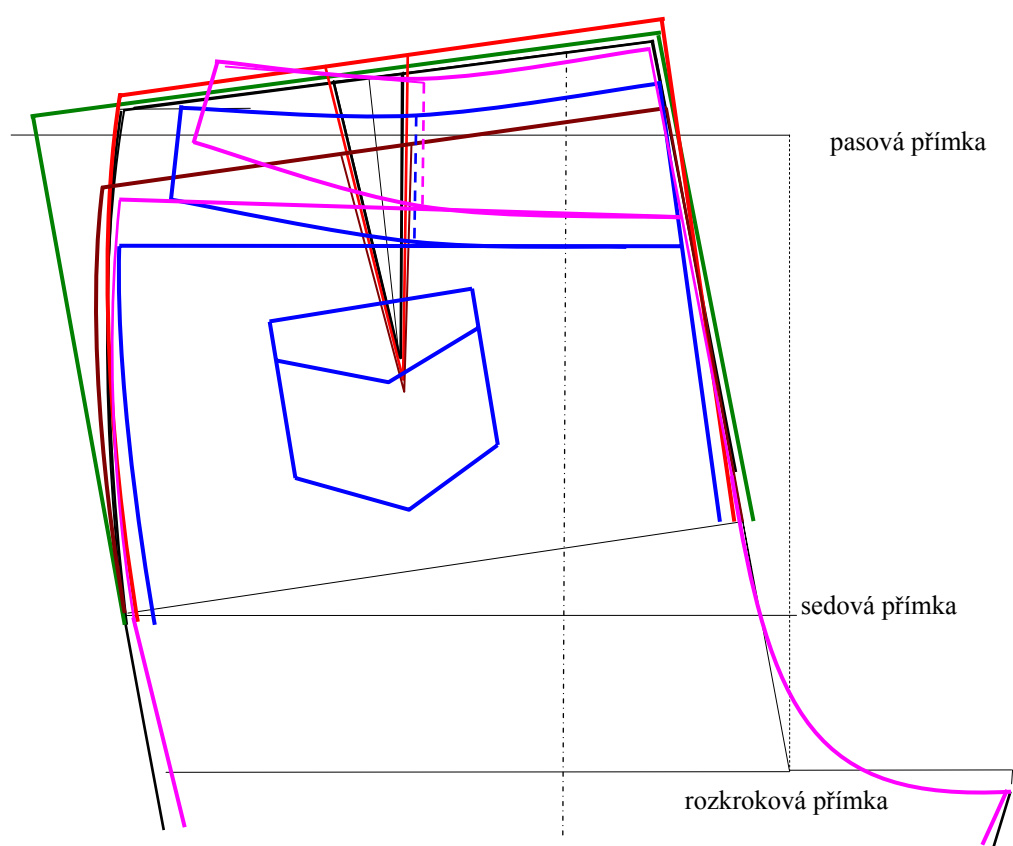
džínsy. Tvar džínů se rozvíjel do několika typů, ovšem nejobvyklejším pro tuto dobu byl typ zvonový. Zvonové kalhoty se staly nedílnou součástí oděvu všech tzv. „květinových dětí“ v celých Spojených státech a také v jiných částech světa. Kapsy na džínsech se v této době začaly šít v různých tvarech s různě barevným prošitím. Pasová linie se snížila na bedra – odtud vznikl název „bederní kalhoty.“ V 70. letech 20. století doznaly džíny velké obliby na celém světě, jejich obliba neustále rostla a tato skutečnost se odrazila i na jejich výrobě, která dosáhla masových rozměrů. V 80 - 90. - letech minulého století se džínsy staly velkou módní záležitostí. Návrháři začali vytvářet džínsy dle vlastního stylu a pod vlastní značkou. Vznikaly nové džínové značky jako je Diesel, Motor, Replay. Módní návrháři vytvářeli džínové kalhoty v mnoha různých provedeních, a to jak barevných, tak stříhových. Tímto byla spokojenost každého zákazníka opravdu zaručena. Používání elastomerových vláken ve směsi s bavlnou, typické pro období 80.let 20. století střih poněkud zúžil a vznikl tak styl tzv. „elastáků“, které byly nejvíce oblíbené v černé barvě. Začátek tohoto století přineslo vzhled džínů „destroyed“ neboli poničeného vzhledu, džíny tohoto typu jsou zhotoveny ze 100% bavlny. Destroyed trend postupně ustoupil do pozadí a vzhled džínů poslední sezóny je čistý a oblíbená je zvláště tmavě modrá barva. Co se týče současných střihů, výrobci nabízí bederní džíny, džíny do pasu, rovné, úzké, zvonové, krátké, 3/7, 7/8 - výběr tvarů a střihů je velmi rozmanitý. [15]

Vývoj střihového řešení se rozvíjel a obliba džínů narůstala nejen u žen, ale i u mužů a dětí. Původní džínsy byly přizpůsobeny pro práci v dolech, ale tento původní tvar nevyhovoval tvaru ženské postavy. Z tohoto důvodu se džínsy rozvinuly do několika typů tvarů, které se zachovaly až do dnešní doby a které se v módě periodicky opakují.

Následující modelové úpravy vkonstruované do základní konstrukce metodiky NVS nám nastíní tvarový vývoj džínů v pasové linii (obr.č. 4-1) a dolní přímce (obr.č. 4-2). Pevné džínsy byly v 50.letech minulého století používány jako pracovní oděv, v pase byly staženy stuhou. Džíny 60.let obepínaly postavu, zadní díl byl tvarován odševkem, dolní šíře kalhot odpovídala obvodu kotníku. Na bederních kalhotách 70.let jak již název napovídá se pasová linie přemístila níže do bederních částí. Bederní džíny byly velmi těsné v sedové části, protože elastomerové vlákno nebylo příliš rozšířené, měla nejedna nositelka při oblékání problém. Pasový odševk na zadním díle se modelovou úpravou přemístil do sedla

a elastomerové vlákna umožnila velmi přiléhavý střih, který bylo možno vytvořit bez nutnosti přičtení přídavku na volnost v sedové části - tyto prvky charakterizují džíny 80.let. Stále typické pro džíny zůstává ozdobné prošívání odlišnou barvou nití než je barva vrchového materiálu a použitý materiál (100% bavlna nebo např. 95% bavlny/ 5% elastomerového vlákna), dále nakládané kapsy na zadních dílech a tvarované klínové kapsy na předních dílech.

4.1.1. Tvarový vývoj dámských džínů v pasové linii

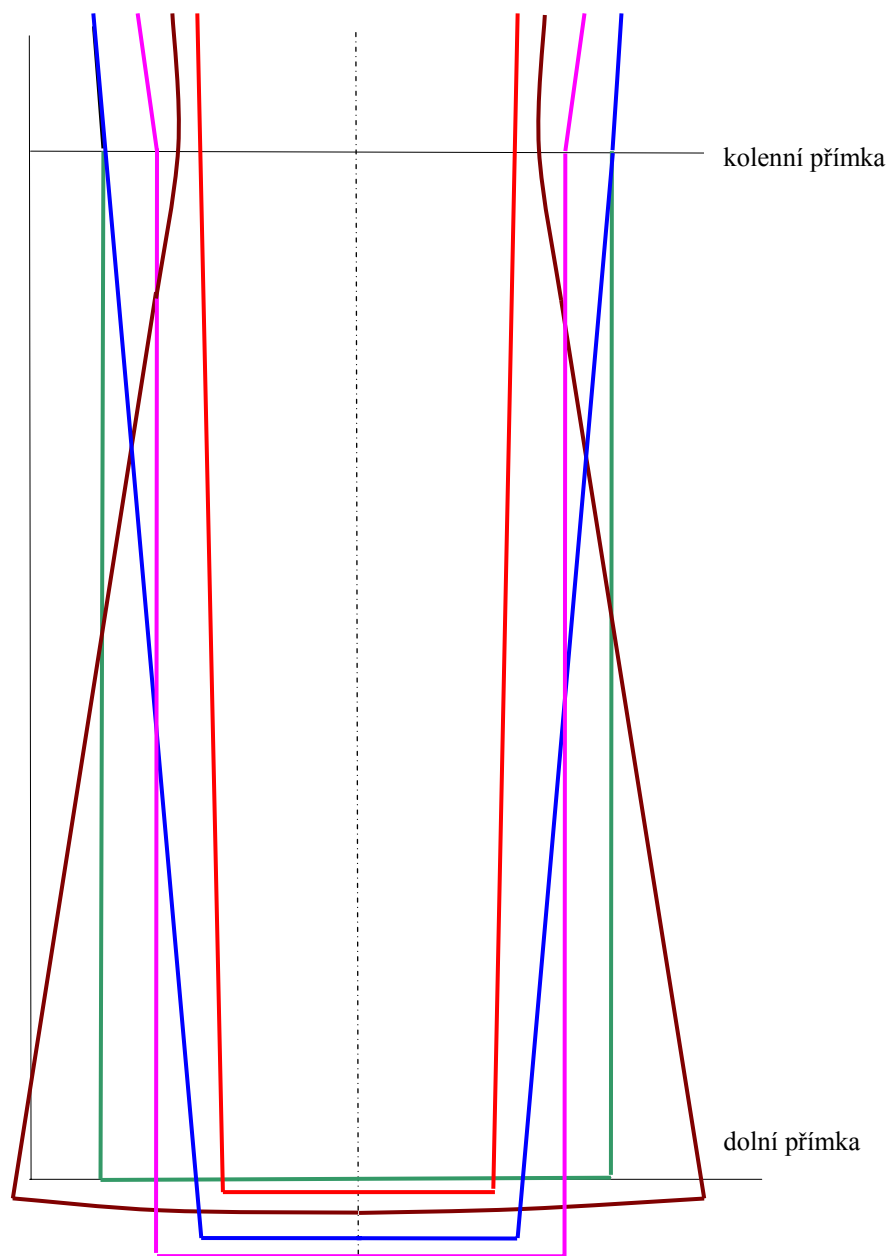

Úprava pasové linie 50.let – zelená barva
Úprava pasové linie 60.let – červená barva
Úprava pasové linie 70.let – hnědá barva
Úprava pasové linie 80.let – modrá barva
Úprava pasové linie 90.let – růžová barva

Obr.č. 4-1: Tvarový vývoj džínů v pasové linii

(pozn. záměrný posun pasové linie je z důvodu přehlednějšího grafického zpracování)

4.1.2. Tvarový vývoj dámských džínů v dolní přímce

Šířka nohavic 50.let – zelená barva
Šířka nohavic 60.let – červená barva
Šířka nohavic 70.let – hnědá barva
Šířka nohavic 80.let – modrá barva
Šířka nohavic 90.let – růžová barva

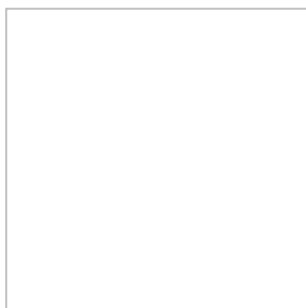
Obr.č. 4-2 Tvarový vývoj džínů v dolní přímce

(pozn. záměrný posun dolní přímky je z důvodu přehlednějšího grafické zpracování)

4.1.3. Materiálový vývoj dámských džínů

vzorek č. 4-1

vzorek č. 4-2

vzorek č. 4-3

Vzorek č. 4-1 – mat. složení: 100% Bavlna ; vazba: keprová

Vzorek č. 4-2 – mat. složení: 100% Bavlna ; vazba: keprová

Vzorek č. 4-3 – mat. složení: 65% Bavlna 32% PES 3% Lycra ; vazba: keprová

4.2. Postupný vývoj dámských lyžařských kalhot

Rozvoj sportu ve druhé polovině 19.století s sebou přinesl i problém oblečení vhodného pro vykonávání sportovních aktivit. Pouze několik tradičních druhů sportů, jako byly lov a hon či jízda na koni, mělo své speciální oblečení. Dnes tomu je jinak, každý sport má své vyhrané oblečení, které je vždy přizpůsobené potřebám konkrétního typu sportu. Vznikají sportovní značky, které se v současné době věnují pouze jednomu druhu sportu a jejich produkce sportovního oblečení je specializované výhradně na oblečení pro jeden či několik málo příbuzných druhů sportu. Tvarový, konstrukční i materiálový vývoj lyžařských kalhot je velmi rozmanitý a oproti tvarovému vývoji dámských džínů je více variabilní a také mnohem více jsou při navrhování tohoto typu kalhot implementovány výsledky vývoje pokročilých textilií a také poznatky o ergonomii pohybu při vykonávání konkrétního typu pohybu. Přizpůsobení oděvu funkci a požadavkům na praktičnost a trvanlivost vytvářely ze sportovních oděvů předchůdce moderního designu.

Ještě počátkem století první lyžařky lyžovaly v dlouhé sukni a s kloboučkem na hlavě (obr.č.4-3). O sto let později byly lyžařky vybaveny špičkovou výbavou a při sjezdovém lyžování měly místo kloboučku na hlavě helmu (obr.č.4-3). Výbava se většinou skládá z funkčních spodních kalhot, které jsou oblečeny přímo na těle a lyžařské kalhoty jsou zhotovovány z multifunkční waterproof textilie, což je vodě odolný a vysoce nepromokavý materiál, s lepenými švy (obr.č.4-3). Lyžařské ošacení současnosti se ubírá směrem k větší okázalosti a designérské módě.

Obr.č. 4-3 Secesní lyžařka; Rekreační lyžařka-fashion model pro zimní sezónu 2007, Závodní sjezdová lyžařka 21.století Šárka Záhrobská, 2007.

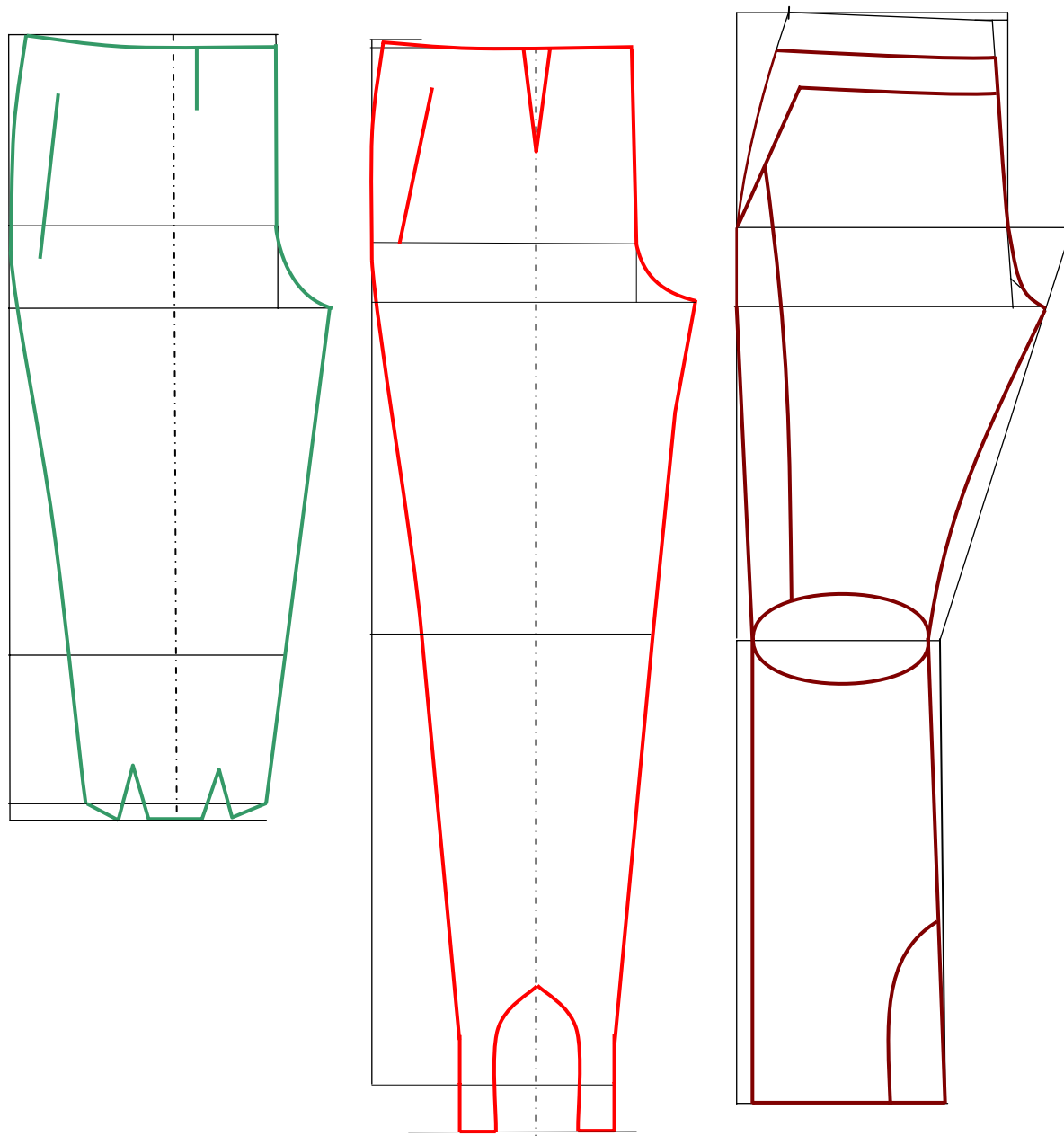
První secesní lyžařky měly oděv zhotoven z přírodních materiálů, které při kontaktu se sněhem nebyly ideální, kontaktu se sněhem se jistě lyžařky v dlouhé sukni nevyhnuly. V závěru 19.století se vytvářely a byly doporučovány speciální typy oděvů pro lyžování. To byly kalhoty ke kolenům typu „beecher“. V meziválečném období se sport stal součástí moderního životního stylu. Mezi lyžařským oblečením byl rozšířen norský typ, zhotovený z tmavé textilie, sestávající z kabátku a kalhot, a to jak pro dámy tak i pro pány. V 50 letech se tradiční oblek lyžaře skládal z vlněných šponovek tmavé barvy a větrovky. Na sklonku 20.století se objevily na svazích hor první kombinézy zhotovené z pružných syntetických materiálů. Další změny ve vývoji sportovních kalhot byly od 60. let

ovlivňovány novými textiliemi více než formálními změnami. Šponovky se začaly vyrábět ze syntetických pružných materiálů. K tomu typu šponovek se začínají dnešní návrháři vracet a to proto, že šponovky vytváří díky své přiléhavosti úzkou siluetu, která je u žen velmi žádaná. 70. léta přinesla podstatnou změnu v lyžařském oděvu, protože se začal komerčně uplatňovat oděv ze syntetických vláken, který při stejných tepelných kvalitách přinesl zásadní změnu siluety. Současně se objevil nový typ lyžařských kalhot z pružných textilií, od kolenní přímky byl rozšířený pro potřeby lyžařské obuvi. Výrazná barevnost ošacení byla žádaná nejen z bezpečnostního hlediska, ale také jako módní prvek. Prošívaná kombinéza z impregnovaných bavlněných nebo syntetických materiálů byla oblíbená v 80 letech. Koncem 20.století se lyžařský komplet sestával ze samostatné bundy a kalhot rovného střihu, které jsou většinou opatřeny kšandami. Vzhled dnešních lyžařských kalhot určují technické a puristické materiály, akcentované solitérními výšivky v bočních partiích kalhot. Nešetří se ani na funkčních detailech jako jsou kapsičky, karabinky na permanentky, protisněhové zábrany v dolní části nohavice, ventilace v bočních partiích. Nanotechnologie dovolují používat pro sportovní oděvy také látky bílé barvy. Vysoce funkční, zvláště hladké a zejména strečové materiály poskytují vynikající tepelně izolační vlastnosti. [23]

Souhrnně lze konstatovat, že tvarový vývoj lyžařských kalhot začal krátkými kalhotami typu beecher (obr.č. 4-4) [12], pokračoval přes vlněné šponovky, dlouhé kalhoty s podpínkou (obr.č. 4-4) [12] šponovky ze syntetických materiálů úzkých tvarů, kombinézy, až po lyžařské kalhoty z funkčních materiálů (obr.č. 4-4) [4] se zvýšenou pasovou linií a módní kalhoty, které mají pasovou linií sniženou a „volné“ místo v oblasti pasové linie nahrazují pasové vsadky z fleecových materiálů, které mají skvělé termoizolační vlastnosti.

Z obrázku č. 4-4 je především zřejmá změna ve tvarovém vývoji délky lyžařských kalhot. Kalhoty ze začátku 19.století byly zhotoveny z jednoho typu materiálu. U současných kalhot se používá kombinace více materiálu a proto jsou kalhoty oproti původním členěné. Členění v mnoha případech napomáhá zlepšení tvaru nohavice, např. v kolenní části, kde lyžařka potřebuje volnost k pohybu.

4.2.1. Tvarový vývoj dámských lyžařských kalhot

Obr.č. 4-4 Tvarový vývoj lyžařských kalhot (přední díly)

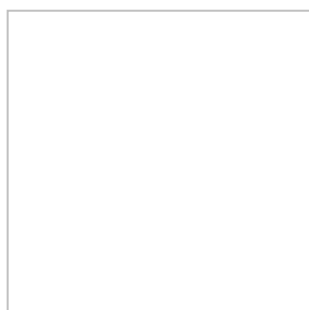
Zelená barva zobrazuje beecher lyžařské kalhoty - závěr 19.stol

Červená barva zobrazuje dlouhé lyžařské kalhoty s podpínkou - 30.let 20.stol

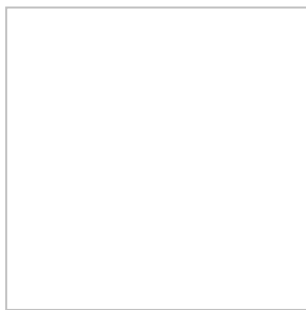
Hnědá barva zobrazuje současný střih dámských lyžařských kalhot.

Přední díly lyžařských kalhot pro názornou ukázkou tvarového vývoje byly pouze převzaty z literatury 30. let Učebnice střihů „Universal“. Současný typ je zkonstruován pomocí metodiky Mexických kalhot.

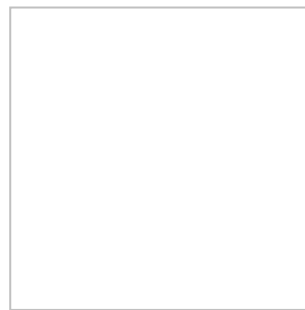
4.2.2. Materiálový vývoj dámských lyžařských kalhot

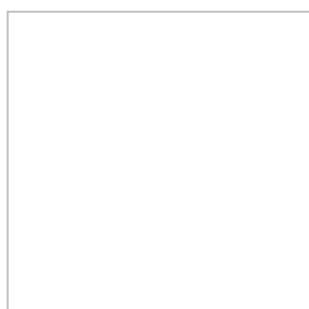
vzorek č. 4-4

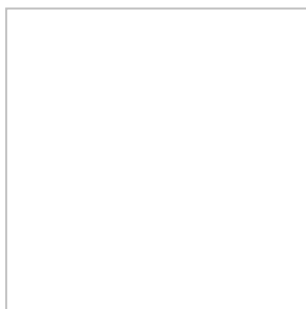
vzorek č. 4-5

vzorek č. 4-6

vzorek č. 4-7

vzorek č. 4-8

vzorek č. 4-9

Vzorek č. 4-4 – mat. složení: 100% Vlna; vazba: štruková;

Vzorek č. 4-5 – mat. složení: 100% Vlna; vazba: ribstop kombinovaná;

Vzorek č. 4-6 – mat. složení: 100% Vlna ; vazba: keprová vícestupňová

Vzorky č. 4-4 až 4-6 jsou materiály ze 30.let 20.století.

Vzorek č. 4-7 – mat. složení: 100% PES; vazba: plátňová; úprava waterrepelent

Vzorek č. 4-8 – mat. složení: 100% PAD; vazba: plátňová; úprava waterresitant

Vzorek č. 4-9 – mat. složení: 100% PAD; vazba: plátňová; úprava waterproof

Vzorky č. 4-7 až 4-9 jsou materiály od českého dovozce sportovního oblečení.

5. NÁVRH MÓDNÍHO TYPU DÁMSKÝCH KALHOT

Velmi oblíbené a moderní dámské kalhoty pro nadcházející období se stávají golfky, proto se tato kapitola bude věnovat těmto kalhotám. Golfky dle použitého materiálu jsou vhodné pro letní i zimní období.

Tato kapitola se věnuje i stříhové dokumentaci k navrženým dámským kalhotám golfkám a dále obsahuje:

- technický nákres
- technický popis
- konstrukční stříh
- členěný stříh
- stříhové šablony

Technický nákres - grafické vyjádření výrobku pohled zepředu 1:10, pohled zezadu 1:20 a příslušného detailu. Technický nákres se ojediněle doplňuje údaji a kódy.

Technický popis – slovní vyjádření tvaru a zpracování z vnější i vnitřní strany. Vyjadřuje tvar a charakter výrobku, uvádí se k technickému nákresu a je jeho nedílnou součástí. Technický popis je buď stručný nebo podrobný.

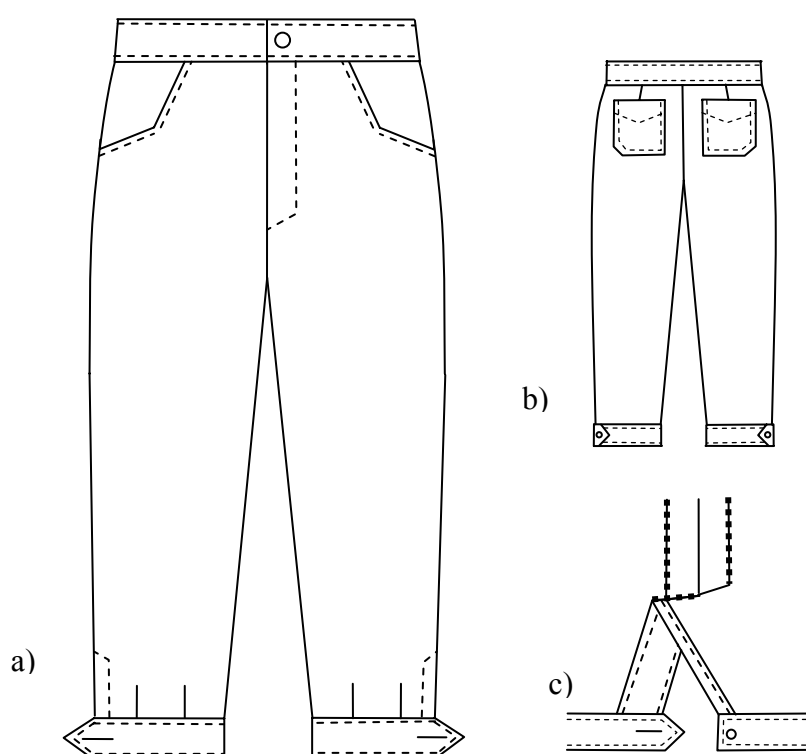
Konstrukční stříh - zhotovený konstruováním pomocí stříhových čar, konstrukčních rozměrů a bodů na základě předem udaných tělesných rozměrů a některých rozměrů oděvů, tento konstrukční stříh vychází ze základního stříhu (konstrukce konkrétního oděvního výrobku do konstrukční sítě) což je soustava základních a pomocných přímek, zpravidla vodorovných a svislých, nutných k určení bodů, úhlů a obrysů stříhové konstrukce. Pro základní konstrukci dámských kalhot byla použita metodika NVS.

Členěný stříh - je varianta základního stříhu s některým členěním horizontálním a vertikálním směru, včetně záhybů, vybrání a součástí resp. modelová úprava.

Střihové šablony – mají rozměry hotového výrobku, neuvažujeme-li srážlivost materiálu. Aby se mohly jednotlivé díly spojit a tyto požadované rozměry zůstaly zachovány je třeba přidat švové přídavky a záložky. Minimální velikost přídavek na švy je dána normou, skutečná velikost je ovlivněna použitým výrobním zařízením. Střihové šablony mají zakreslený směr šablony po vzoru popř. po osnově.

[20, 21]

5.1. Technický nákres

Obr.č. 5-1 Technický nákres M 1:5
(a – pohled zepředu; b – pohled zezadu; c – detail rozparku dolního kraje)

5.2. Technický popis

5.2.1. Stručný technický popis

Dámské golfky jsou zhotovené z bavlněného manšestru, jedná se o zimní typ kalhot nošený společně s holeňovou obuví. Kalhoty sahají těsně pod kolena a jsou s manžetami zapínané na jeden knoflík. Mají pasový límec zapínaný na jeden knoflík. Na předních dílech jsou zhotoveny tvarované klínové kapsy, na zadních dílech jsou

odšité pasové odševky a našité nakládané kapsy ozdobným prošitím. V bočním švu je zhotoven rozparek ve výšce 10 cm ukončen uzávěrkou. V dolním kraji jsou složeny dva záhyby v šíři 3 cm, záhyby směřují z rubní strany do středu dílu. Rozparek je zhotoven z nekonečného zdrhovadla.

5.2.2. Podrobný technický popis

Přední díly – Boční kapsy jsou tvarované klínové, průhmatové kapesní otvory jsou ozdobně prošité v šíři 0,5 cm a zajištěné krajovkou proti vytažení. Přední díly mají vypracovaný rozparek, který je zhotoven z nekonečného zdrhovadla. Pravá strana rozparku je předšita nákrýtovou rozparkovou podsádkou z vrchového materiálu. Levá strana rozparku je zhotovena pomocí podkrytové rozparkové podsádky z vrchového materiálu. Rozparek je z lícové strany prošit v šíři 4 cm. Konec rozparku zajišťuje strojová uzávěrka.

Zadní díly jsou tvarovány pasovými odševky v pasovém okraji. Odševek je přežehlený k sedovému okraji. Na obou zadních dílech je našita nakládaná kapsa ozdobným prošitím v šíři 0,1 cm, okraj nakládané kapsy je předem začištěn obnitkováním. Šířka kapsy je 12 cm, délka 13 cm a umístěna 5 cm pod pasový kraj.

Pasový límec je široký 4 cm a je našitý přes přední a zadní díly. Levá strana pasového límce má zhotovenou vyšitou díрку, zapíná na knoflík přiřítý ke spodní straně pasového límce. Pasový límec je vyztužen perforovanou výztužnou lepicí vložkou v celé šíři. Po celém obvodu je ozdobně prošit v šíři 0,1 cm.

Manžety jsou vyztuženy výztužnou lepicí vložkou v celé šíři. Vrchní strana je prodloužena a tvarovaná do špičky, ve středu manžety je zhotovena vyšitím dířka zapínaná na knoflík, který je našit na spodní straně manžety. Manžety jsou ozdobně prošity v šíři 0,1 cm a jsou 4 cm široké.

Švové záložky krokové a sedové švové záložky jsou obnitkovány a rozžehleny. Boční švové záložky jsou ozdobně prošité po lící straně v šíři 0,1 cm směrem do ZD. Sedový šev je sešitý na stroji s řetízovým stehem třídy 101.

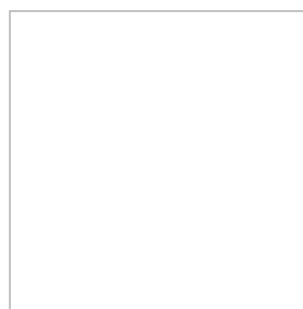
Knoflíky jsou dvoudírkové ve stejné barvě jako vrchový materiál. Celkový počet knoflíků je 3. Jeden je přišit na pasovém límci a další dva jsou na manžetách.

Rozparek dolního kraje v bočním švu – výška rozparku je 10 cm od dolního kraje. Rozparek je zhotoven nastřížením švovým záložky, přinechané podkladové a podkrytové podsádky rozparku jsou zapraveny obrubovacím švem. Rozparek ukončuje strojová uzávěrka.

Návrh použité textilie

Vzorek č. 5-1:

Prací kord, útková vlasová tkanina;
mat. složení: 97% Bavlna 3% Lycra;
vazba: plátňová

vzorek č. 5-1

5.3. Základní konstrukce střihu dámských kalhot

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 M – kategorie velikostí pro mladé ženy dle systému velikostí pro dolní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky konstrukce střihu dámských kalhot NVS.

Velikost: 164-000-92; výšková skupina 3-164

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	64	92	22	104	26

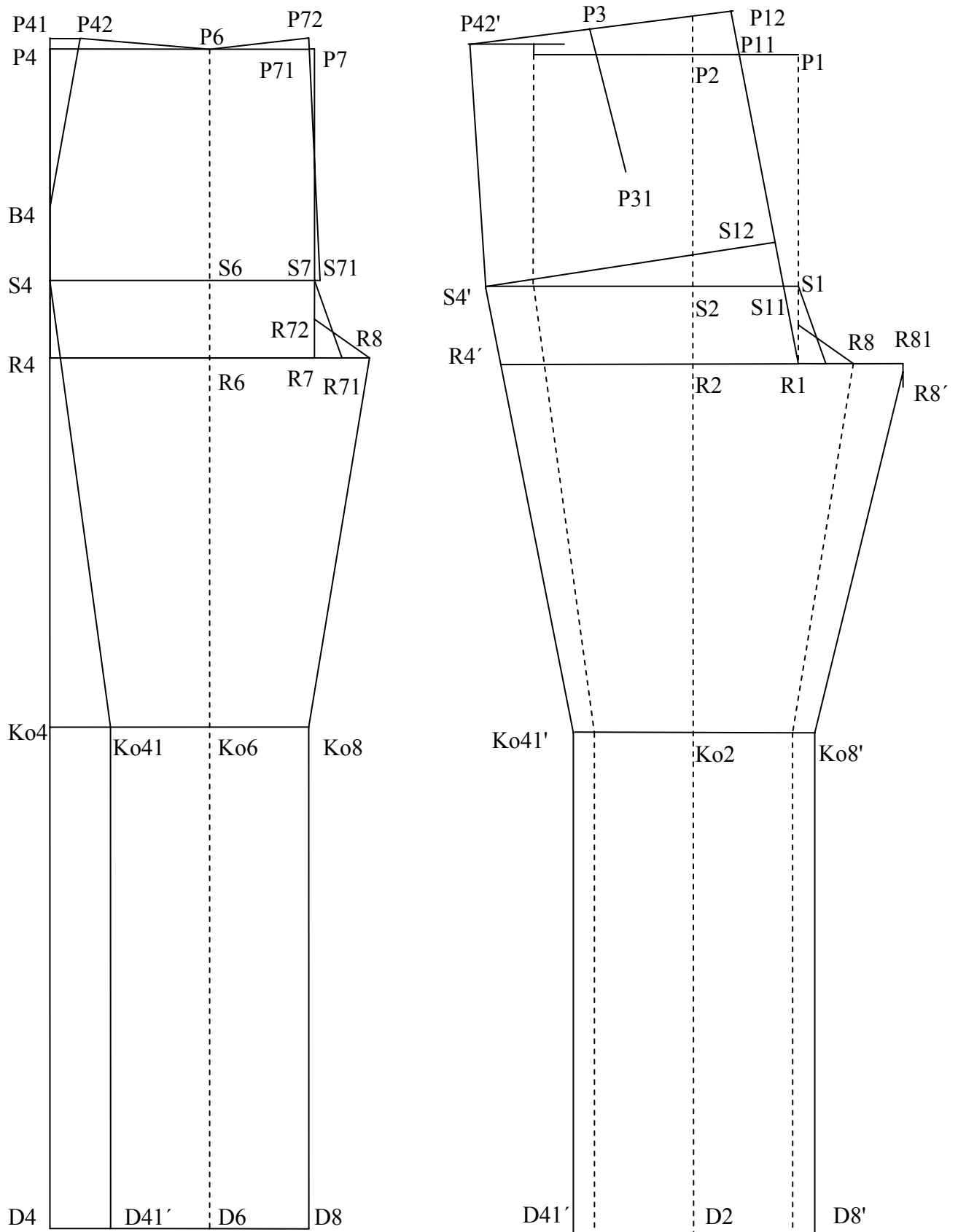
Tabulka č. 6-1.: Tělesné rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	64	92	18	62	26

Tabulka č. 6-2.: Tělesné rozměry pro modelovou úpravu (rozměry jsou v cm)

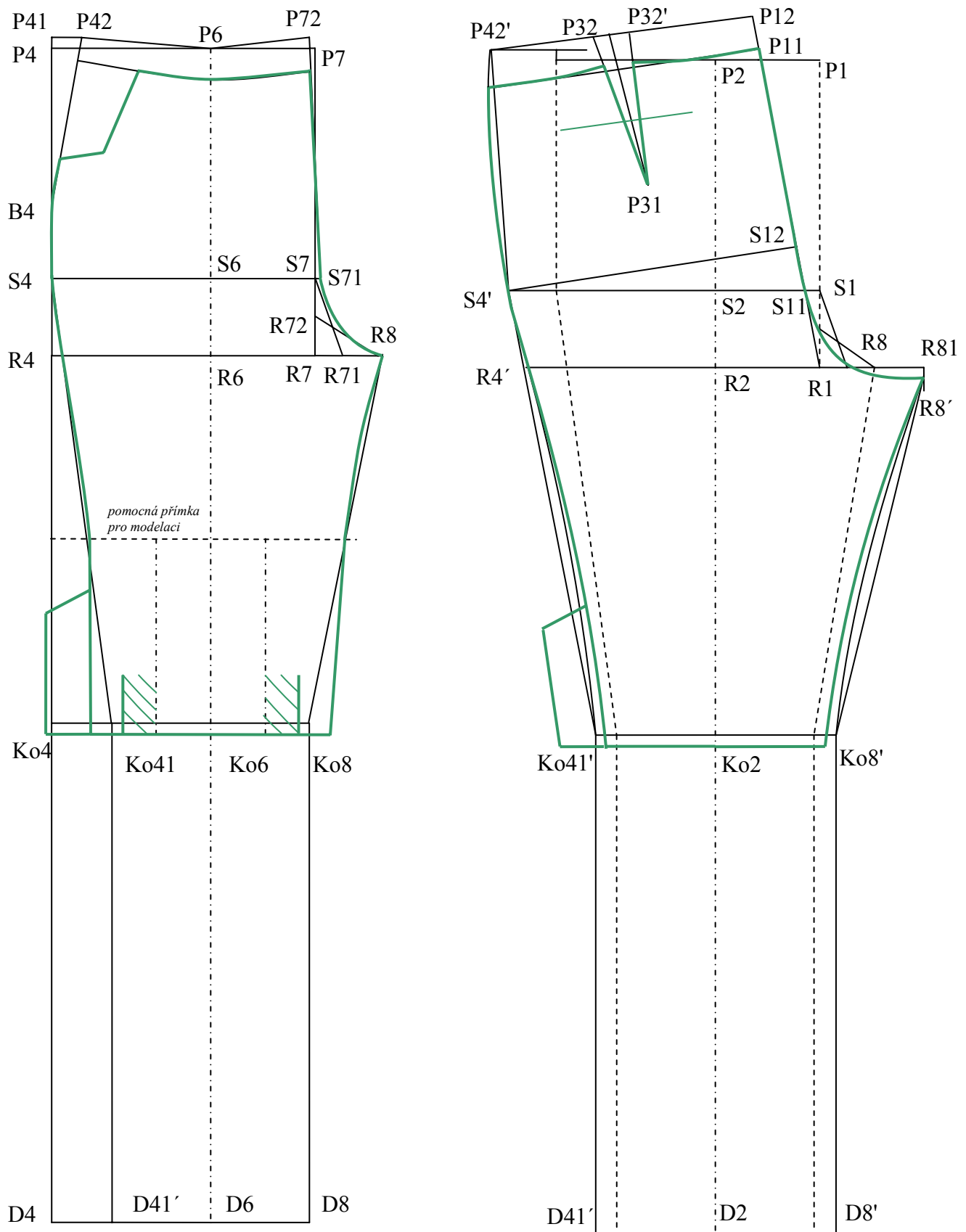
Výpočty konstrukčních rozměrů jsou uvedeny v příloze č.1.

5.3.1. Konstrukce střihu dámských kalhot metodika NVS

Obr.č. 5-2 Konstrukce střihu dámských kalhot metodika NVS

5.4. Modelová úprava

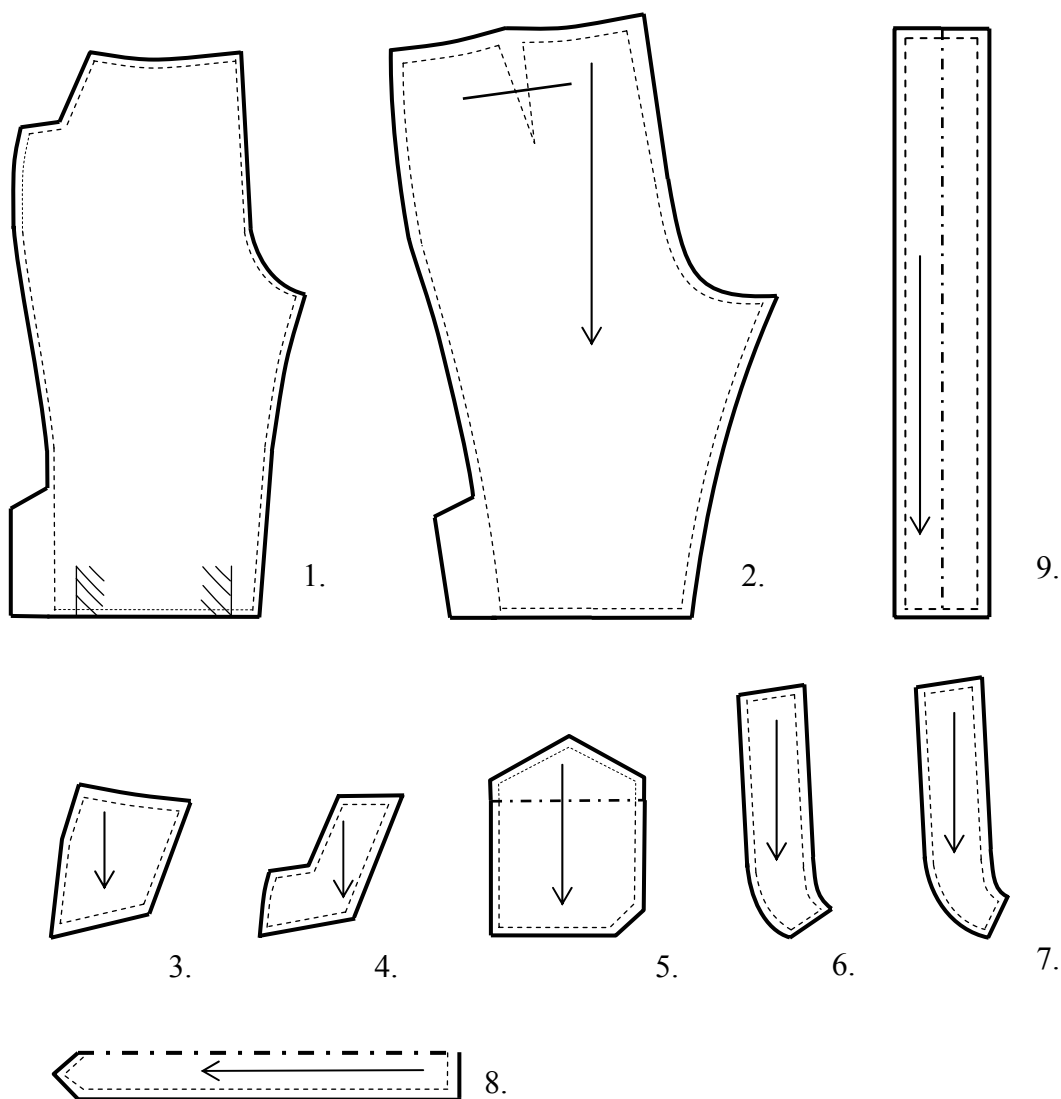

Obr.č. 5-3 Modelová úprava – dámské golfky.

5.5. Stříhové šablony

Tato kapitola obsahuje stříhové šablony, které velmi často naznačují použitou technologii pro výrobu. V tomto případě je zřejmá technologie předního i rozparku v bočním švu. Šablony obsahují i směr po vzoru. Pokud návrhář navrhne např. stříhání pod úhlem 45° je to ze stříhových šablon patrné. V tomto případě bylo na švové záložky přidáno po obvodě všech dílů 1cm vyjma sedového výkroje, švová záložka v pasové lince je 2,5 cm dále se zužuje na 1,5 cm a následně se dostává na míru 1cm.

Šablony byly zmenšeny o 40%.

Obr.č. 5-4 Stříhové šablony

Popis obrázku: 1.Přední díl; 2. Zadní díl; 3.Podkladová podsádka pro klínovou přední kapsu; 4. Výpustková podsádka pro klínovou kapsu; 5. Nakládaná kapsa na zadní díl; 6. Nákrytová rozparková podsádka; 7. Podkrytová rozparková podsádka; 8. Manžeta; 9. Pasový límeček

6. PŘEDPOKLÁDANÝ VÝVOJ KALHOT VE SKLADBĚ ŽENSKÉHO ŠATNÍKU

Jak každý dobře víme, móda se neustále vyvíjí, každou sezónu se objevují nové trendy a směry. S tím souvisejí nové barevnosti, nové kombinace oděvních dílů a v neposlední řadě vývoj nových materiálů. U laiků panuje názor, že vše v módě už bylo objevené nebo vyzkoušené, s větším či menším úspěchem, odborníci ale ví, že tomu tak není. Móda sice čerpá z velké části z historie, módní návrháři se nechávají inspirovat jednotlivými historickými obdobími, ovšem vývoj oděvu spočívá v hledání nových způsobů tvorby jeho jednotlivých součástí. Dnes se ke všem činnostem při vývoji a výrobě oděvu přistupuje s použitím vědeckých metod. Konstrucím střihů předchází somatometrický průzkum obyvatelstva, který zaručí dokonalé padnutí oděvu na téměř každý typ postavy. Dnešní konstrukce střihů jsou oproti historickým daleko více promyšlené a propracované. Při tvorbě materiálů se dnes už postupuje také jinak než v minulých obdobích. Velký zlom nastal po objevení chemických vláken. S tímto objevem souvisí též vývoj dnešních moderních materiálů, jejichž vlastnosti jsou ohromující.

Vývoj dámských kalhot, od jejich vzniku až po současnost, prošel velkými změnami. Když se počátkem 20. století začaly na veřejnosti objevovat první ženy v kalhotách, společnost byla velmi rozpačitá a odvážné nositelky si musely vyslechnout nejednu nelichotivou poznámku. Dnes už ovšem patří kalhoty do dámského šatníku stejně neodmyslitelně jako do šatníku pánského a důvody jsou zejména dva - pohodlí a také široká škála typů kalhot. Změny, kterými vývoj kalhot prošel, souvisely především s hledáním praktického a pohodlného oblečení pro pracující a aktivní ženy. Dnes jsou dámské kalhoty přizpůsobené potřebám moderních žen a zdá se, že není nutno hledat nové varianty. Je tedy možno konstatovat, že vývoj kalhot už nebude nijak převratný. Změny mohou nastat především v šířkách nohavic, které by se mohly pohybovat od úzkých po široké a od rovných po zvonové, další změny je možno předpokládat v umístění pasové linie, která se vrací z téměř bokové linie do linie pasu. Změny však záleží na módním diktátu návrhářů. Ženy tedy mohou volit mezi kalhotami bederními, cigaretovými, džínami, jezdeckými, rourovými, zvonovými, šortkami, capri kalhotami či bermudami a spoustou dalších typů. Každá nositelka kalhot si tak může vybrat podle svého vkusu i postavy.

Tato kapitola nám nastíní předpokládané tvary kalhot pro nadcházející letní sezónu 2007, dále obsahuje čtyři návrhy dámských kalhot pro jednotlivé kategorie předpokládaných tvarů kalhot, modelové úpravy jednotlivých typů a vzorky navržených tkanin pro jednotlivé typy kalhot.

6.1. Předpokládaná skladba šatníku pro léto 2007

V módě se stále více prosazují úzké kalhoty, které tak podtrhují novou siluetu. Extrémně úzké rourové kalhoty jsou určeny zejména pro trh s mladou módou, zatímco úzké cigaretové kalhoty a štíhlé džíny se prosazují i na širokém trhu. Přesto zůstávají i mírně rozšířené tvary, vedle nich se představují ležérní kalhoty v maskulinním (pánském) stylu s umírněnou šířkou, rovné sportovní kalhoty, které představují již téměř klasiku. Novinkou jsou volné kalhoty ze super lehkých denimů, které mají šanci stát se dalším módním hitem.

Přemíra dekorativnosti ustupuje do pozadí, protože však v uplynulé sezóně šly velmi dobře na odbyt džíny a kalhoty s dekorativními prvky, je možno předpokládat, že v decentnějších variantách se objeví i v letních kolekcích. Zdobí je tónově odstínované nýty a výšivky. Zajímavé jsou i prosté tvary kalhot v maskulinním (pánském) vzhledu. Tyto kalhoty mohou být úzké i široké, většinou mají široký pas, někdy i pasové záhybky. Z materiálů se využívá zejména bavlna, len jak čistý, tak pigmentově barevný. Mezi nové úpravy patří papírový omak. Tisky se představují jen omezeně. Pro námořnický styl jsou nepostradatelné proužky. Džíny jsou stále úspěšným námětem. Představují se v klidnějším a čistějším vzhledu, s decentním bez roztrpených a odřených lemů. V kolekcích převládá tmavý nebo bílý denim. Přesto jsou i nadále žádané džíny oprané do „špinavého“ vzhledu, s poničenými bočními švy. Předpokladem úspěšného vybudování a skladby šatníku, který bude splňovat všechny požadavky variabilnosti a použitelnosti pro dané příležitosti je individuální volba správných barev, siluet a tvarů v návaznosti na konkrétní životní styl.

[8,9,27]

6.1.1. Úzké tvary kalhot

I v této sezoně stále přetrvává trend 80. let, kterým jsou cigaretové kalhoty, které se stále více zužují (obr.č. 6-1). V šatníku ženy tedy nesmí chybět kalhoty s úzkými nohavicemi, šířka úzké nohavice se pohybuje kolem 36 cm, ideálním pro tyto kalhoty je samozřejmě materiál s určitým podílem elastomerových vláken, umožňujícím pohodlí při pohybu v tak úzkých kalhotách. Délka těchto kalhot může být od délky pod kolena – styl capri, přes $\frac{3}{4}$ délku až po délku ke kotníkům. Ideální a módní materiál pro tento typ kalhot může být lehký denim, v barvách tmavomodrých, bílých i přírodní barvě indigo. Pokud chce být žena skutečně "in", musí zvolit klasickou tmavě modrou, která kraluje módním přehlídkám i ulici. Výhodou velmi úzkých kalhot je, že je k nim možné nosit úplně všechno a navíc se dokonale hodí i k zasunutí do moderních vysokých kozaček. V letošním roce se nosí hlavně baleríny nebo boty s otevřenou špičkou na klínku, a ty s obepnutými džínami skvěle ladí. Mezi hity nadcházejících sezón se řadí i legíny, které taktéž byly hitem 80.let a nyní jsou velmi trendy. Legíny už netvoří jen spodní vrstvu, ale mohou nahradit i kalhoty.

[8,9,27]

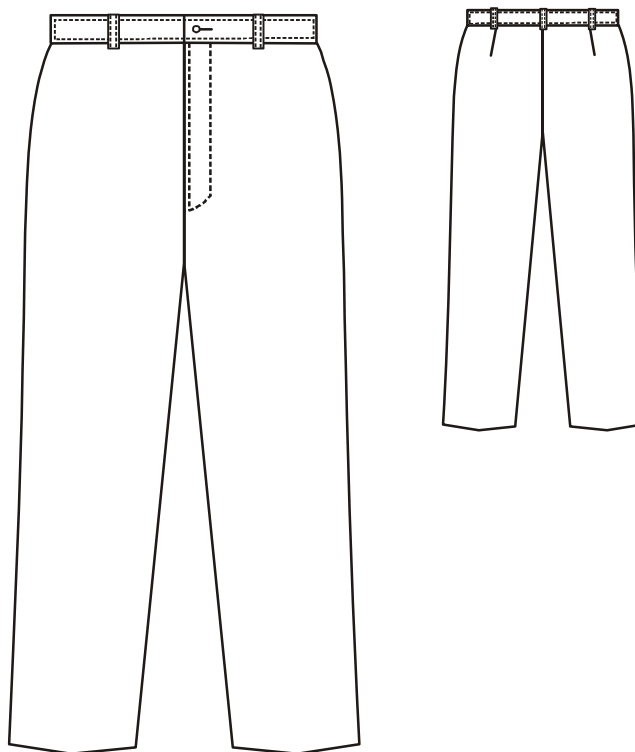
Obr.č 6-1 Úzké tvary kalhot

6.1.1.1. Návrh kategorie úzké tvary kalhot

Obr.č 6-2 Návrh kategorie úzké tvary kalhot

6.1.1.2. Technický nákres kategorie úzké tvary kalhot

Obr.č 6-3 Technický nákres oděvu

6.1.1.3. Technický popis kategorie úzké tvary kalhot

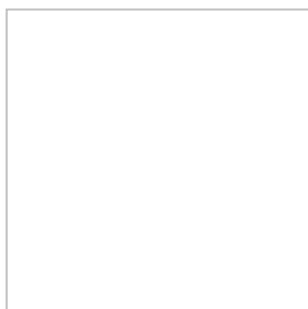
Dámské kalhoty úzkého tvaru sahající 3 cm pod kolenní česku možno nazvat též capri kalhoty. Na zadních ani předních dílech nejsou zhotoveny kapsy. V předním kraji je podkrytový švový rozparek zapínaný na zdrhovadlo. Zadní díly jsou tvarovány pasovými odševky. Pasový kraj kalhot je všitý do tvarovaného pasového límce a pasová linie je posunuta o 2cm níže. Pasový límec i poutka jsou ozdobně prošité po celém obvodě v šíři 1mm. Dolní kraj je zapraven obrubovacím švem.

Popis modelové úpravy (grafickému zpracování modelové úpravy se věnuje kapitola 6.1.1.6.)

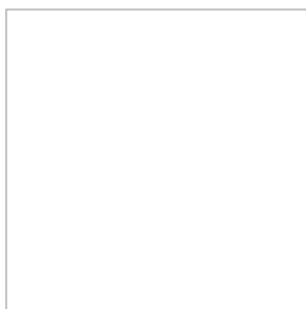
Modelová úprava (obr.č. 6-4) oproti základnímu střihu dámských kalhot je snížení pasové linie o 3cm, dolní kraj je umístěn 3cm pod kolenní přímku. Dolní šířka kalhot je

zúžená na 18cm. Odpočet 4% v šíři od základních obvodových rozměrů (Op a Os) nahradí elasticita materiálu. Tento odpočet umožní přiléhavý střih dámských kalhot kategorie úzké.

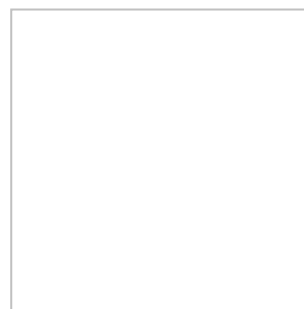
6.1.1.4. Návrh použité textilie

vzorek č. 6-1

vzorek č. 6-2

vzorek č. 6-3

Vzorek č. 6-1 – mat. složení: 97% PES 3% Lycra ; vazba: plátňová

Vzorek č. 6-2 – mat. složení: 90% PES 10% Elastan; vazba: plátňová

Vzorek č. 6-3 – mat. složení: 92% PES 8% Elastan; vazba: keprová, úprava Moire

6.1.1.5. Konstrukční rozměry

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 M – kategorie velikostí pro mladé ženy dle systému velikostí pro dolní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky konstrukce střihu dámských kalhot NVS. [4]

Základní konstrukce jsou zobrazeny černou barvou, modelové úpravy zeleně popř. červeně.

Velikost: 164-000-92; výšková skupina 3-164

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	64	92	22	104	26

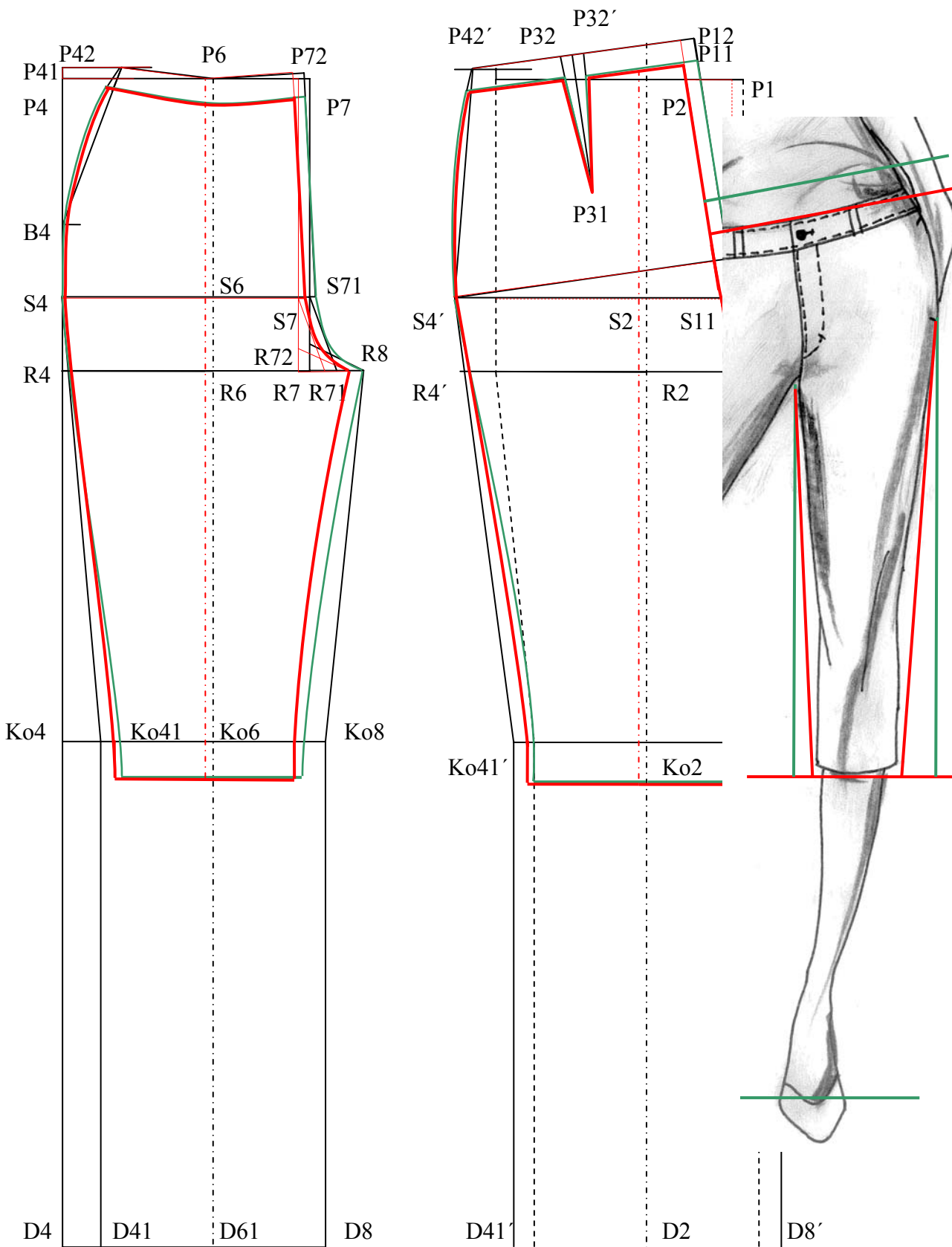
Tabulka č. 6-1 Tělesné rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	64 - 4% (tj.elast.mat.)	92- 4% (tj.elast.mat.)	18	62	26

Tabulka č. 6-2 Tělesné rozměry pro modelovou úpravu (rozměry jsou v cm)

Výpočty konstrukčních rozměrů jsou uvedeny v příloze č.2, pro modelovou úpravu v příloze č.3.

6.1.1.6. Konstrukce základního střihu a modelová úprava oděvu (M 1:5)

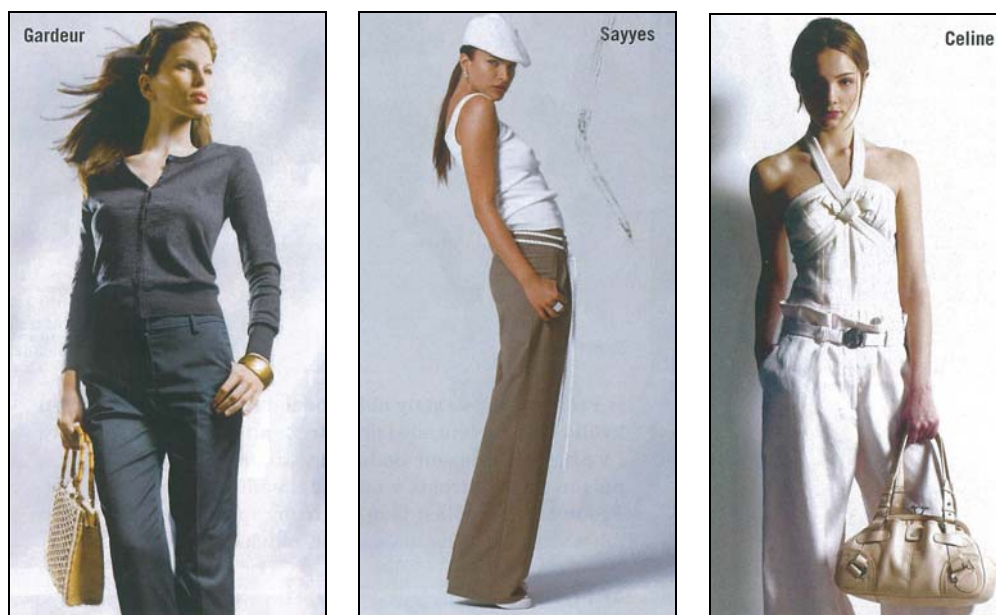

Obr.č 6-4 Modelová úprava

6.1.2. Čistý vzhled kalhot

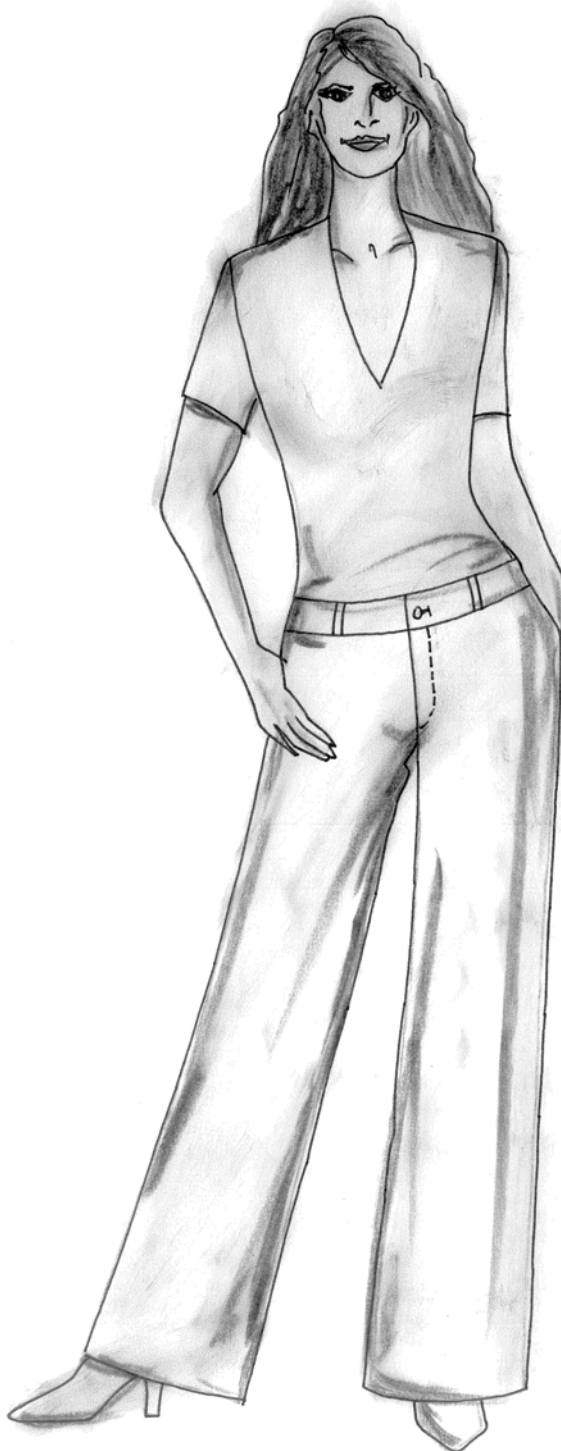
Po období, kdy byly velkým trendem výšivky a různé zdobící prvky si móda žádá trochu zklidnění a vyžaduje tzv. čistý vzhled, tzn. žádné zdobící prvky ani měchové kapsy, pouze jednoduchý střih, který naopak vyžaduje velmi kvalitní materiál. Do šatníku by si žena měla zařadit tento typ kalhot, který se dle použitých materiálů přizpůsobí účelu použití tohoto oděvního prvku. Tento typ kalhot bude mít velké spektrum použití. Střih kalhot může být s úzkými nebo ležérními širokými nohavicemi. Jedním z typů kalhot je kalhotová sukně, kterou zařadili módní návrháři do svých kolekcí pro nadcházející sezónu. Svým vzhledem lze kalhotové sukně zařadit do této kategorie. Návrháři využili pro modelaci kalhotové sukně široké záhyby nebo protizáhyby, které byly typické pro 40. léta 20. století.

[8,9,27]

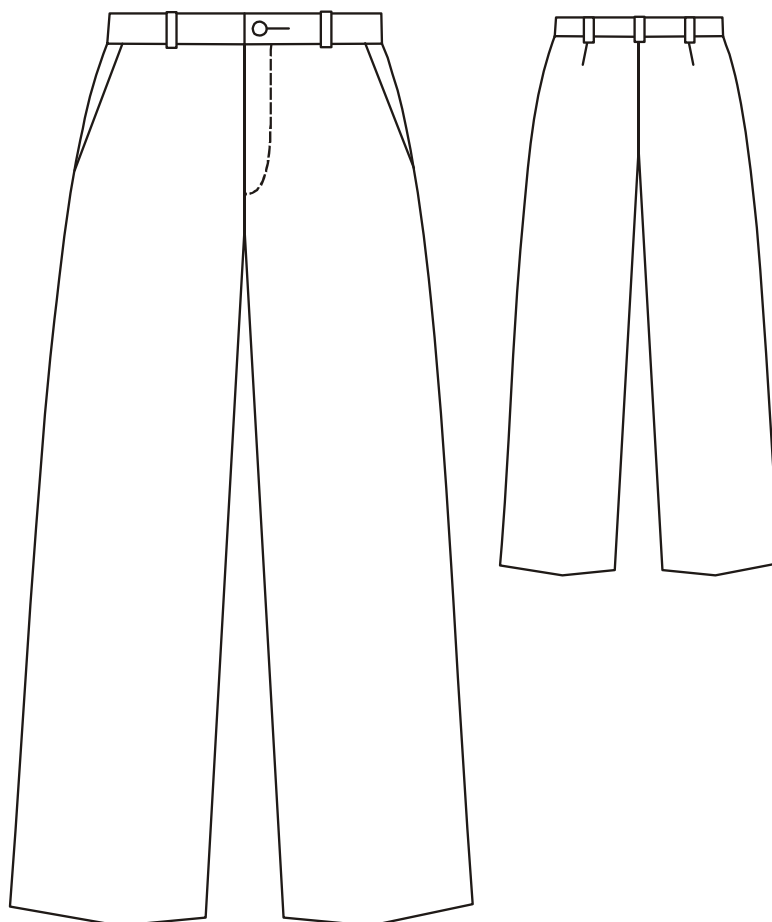
Obr.č 6-5 Čistý vzhled kalhot

6.1.2.1. Návrh kategorie čistý vzhled kalhot

Obr.č 6-6 Návrh kategorie čistý vzhled kalhot

6.1.2.2. Technický náčrtv kategorie čistý vzhled kalhot

Obr.č 6-7 Technický náčrtv oděvu

6.1.2.3. Technický popis kategorie čistý vzhled kalhot

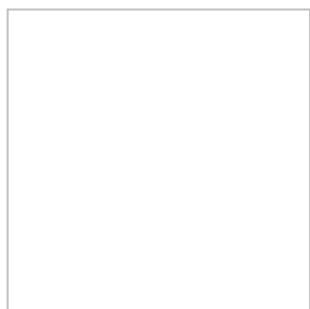
Dámské kalhoty jsou od kolenní přímky k dolní přímce rovné. Na předních dílech jsou vypracované klínové kapsy. V předním kraji je podkrytový švový rozporek zapínaný na zdrhovadlo. Zadní díly jsou tvarovány pasovými odševky. Pasový kraj je všitý do tvarovaného pasového límce. Pasová poutka jsou všita a připevněna uzávěrkami. Dolní kraj je zapraven obrubovacím švem.

Popis modelové úpravy (grafickému zpracování modelové úpravy se věnuje kapitola 6.1.2.6.)

Pasový límec není ozdobně prošit, pasová linie je snížena o 2 cm. Dolní šířka kalhot je rozšířená oproti základní konstrukci na 26 cm a kolenní šířka má stejnou šíři jako dolní

kraj. Klínové kapsy jsou zhotoveny na předních dílech. Ozdobné prošití není použito, rušilo by dojem čistého vzhledu (obr.č. 6-8).

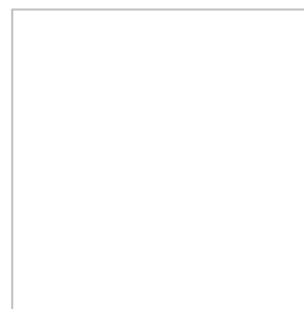
6.1.2.4. Návrh použité textilie

vzorek č. 6-4

vzorek č. 6-5

vzorek č. 6-6

Vzorek č. 6-4 – mat. složení: 50% PES 50% VS; vazba: plátňová

Vzorek č. 6-5 – mat. složení: 50% PES 50% VS; vazba: plátňová

Vzorek č. 6-6 – mat. složení: 100% Len ; vazba: plátňová

6.1.2.5. Konstrukční rozměry

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 S – kategorie velikostí pro ženy středního a staršího věku dle systému velikostí pro dolní část těla. Zákl. konstrukce vychází z metodiky konstrukce střihu dámských kalhot Müller. [4] Základní konstrukce jsou zobrazeny **černou** barvou, modelové úpravy **zeleně** popř. **červeně**.

Velikost: 170-000-96; výšková skupina 4-170

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
170	70	96	22,5	108	27

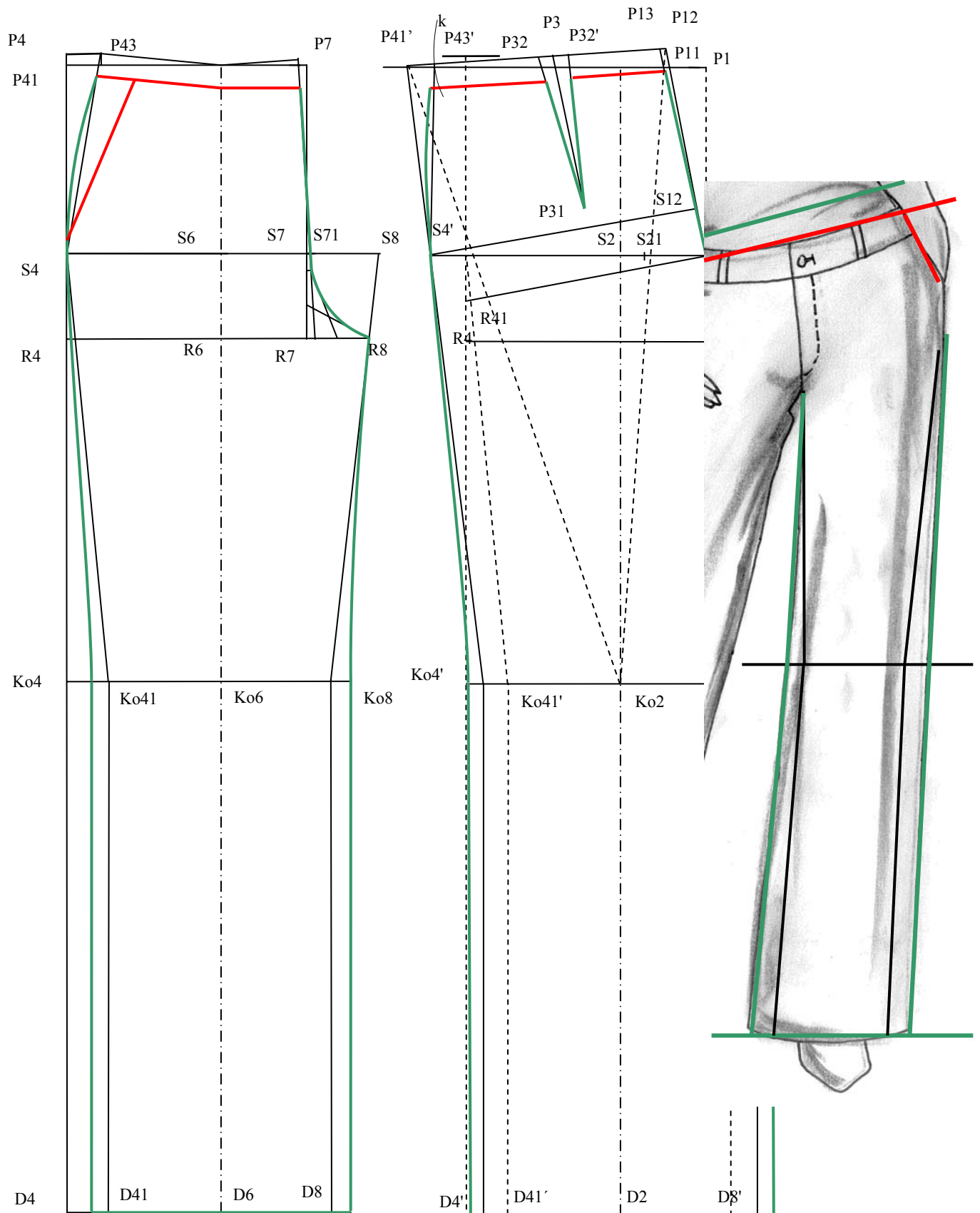
Tabulka č. 6-3 Tělesné rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
170	70	96	26	108	27

Tabulka č. 6-4 Tělesné rozměry pro modelovou úpravu (rozměry jsou v cm)

Výpočty konstrukčních rozměrů jsou uvedeny v příloze č. 4.

6.1.2.6. Konstrukce základního střihu a modelová úprava oděvu (M 1:5)

Obr.č 6-8 Modelová úprava

6.1.3. Sportovní tvary kalhot

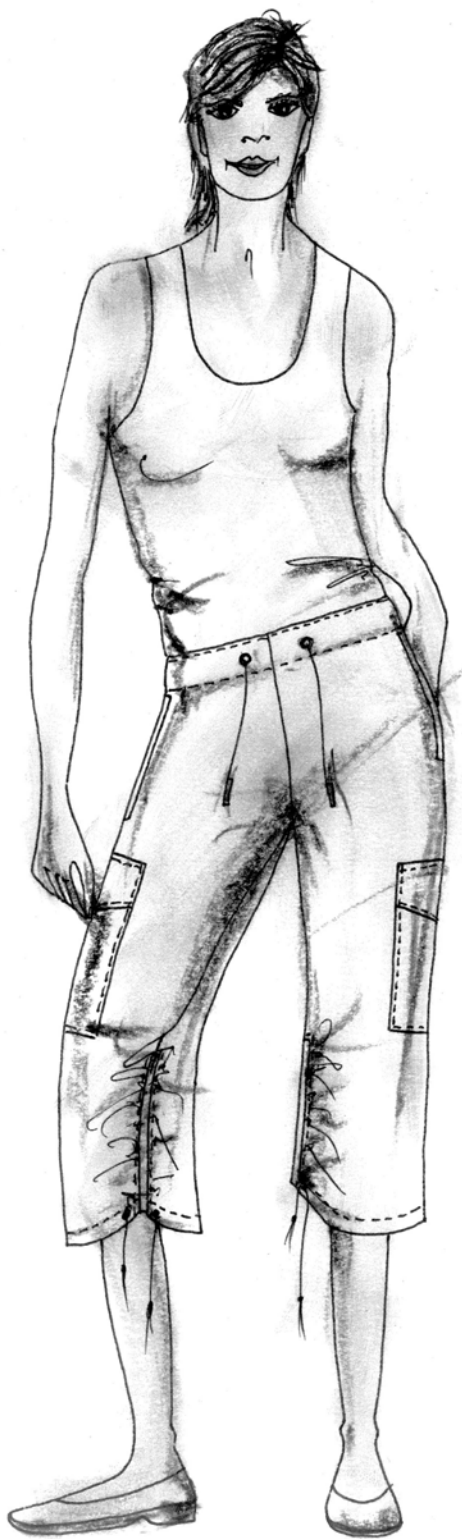
Sportovní kalhoty mají být ze „vzdušných“ materiálů, které poskytnou maximální fyziologický komfort při sportu. To umožní použití bavlny, lnu a nyní velmi oblíbených funkčních textilií ze směsových materiálů, případně s úpravami povrchu. Střih také musí být přizpůsoben účelu použití, proto jsou vhodné rovné až široké nohavice. Ve sportovním stylu už dlouhá léta převažuje bílá barva, která bude dále trendy. Sportovnímu stylu se nevyhne námořnický styl, pro který je typická kombinace tmavomodré a bílé barvy a dále použití přírodních materiálů. U tohoto stylu se mohou objevit styly cargo kalhot – kalhot s měchovými kapsami, tunýlky s provlečením ozdobné a zároveň funkční šňůrky, možnost stahování v bočním švu a jiné prvky, které u sportovních kalhot neplní pouze ozdobnou funkci, ale i funkční. Sportovní typ kalhot vždy nositelka nemusí vždy využít pouze pro aktivní sport, ale i pro relaxační aktivity, pro volnočasové aktivity a pro pobyt v přírodě. Proto by kalhoty měly být pohodlné, aby nositelce nebránily při provádění zvolené aktivity.

[8,9,27]

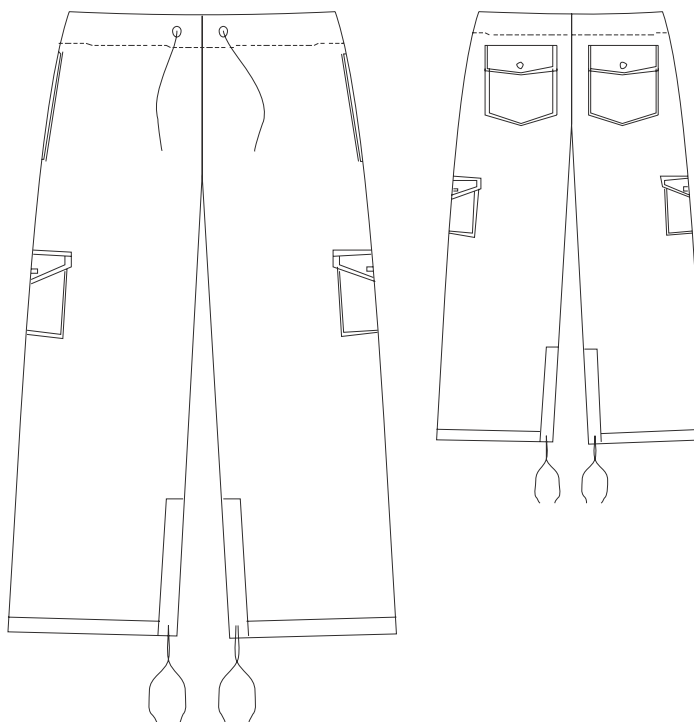
Obr.č 6-9 Sportovní tvary kalhot

6.1.3.1. Návrh kategorie sportovní tvary kalhot

Obr.č 6-10 Návrh kategorie sportovní tvary kalhot

6.1.3.2. Technický náčrt kategorie sportovní typy kalhot

Obr.č 6-11 Technický náčrt oděvu

6.1.3.3. Technický popis kategorie sportovní typy kalhot

Sportovní dámské kalhoty mají dolní přímku umístěnou 12 cm pod kolenní číškou. Kolenní a dolní šířka kalhot má stejnou šíři. Na vnitřních krokových švech jsou zhotoveny tunýlky, kterými jsou protažené stuhy v barvě vrchového materiálu. Dvě nakládané kapsy s patkami jsou našité na zadních dílech a zbývající dvě jsou našity na bocích v úrovni stehenní přímky. Na předních dílech jsou vypracované hladké švové boční kapsy. Kalhoty nemají přední švový podkrytový rozparek. Pasová linie je posunuta o 3 cm níže, pasový límeček je zhotoven obrubovacím švem a uprostřed je vtažena stuha.

Popis modelové úpravy (grafickému zpracování modelové úpravy se věnuje kapitola 6.1.3.6.)

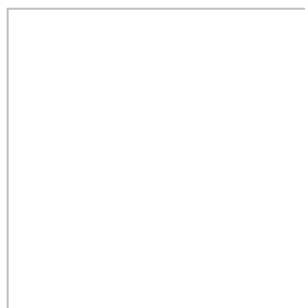
Volný střih je typický pro sportovní kalhoty. Stuhy ve vnitřních částech slouží pro ozdobné našášení dolní části nohavic. Pasová linie je snížena o 3cm. Pasový límeček je pouze spodní a pasový kraj je všitý do tvaru. Kraj spodního límečku je zapraven podehnutým obrubovacím švem. Úprava šíře pasové linie umožní zrušení předního švového rozparku.

Stuha v pasové linii není pouze ozdobná, ale slouží k utažení pasového okraje v pasové linii. Nakládané kapsy nejsou měchové, ale pouze hladké s patkami. Patky jsou ozdobně prošité po celém obvodu v šíři 1mm stejně jako nakládané kapsy. (obr.č. 6-12)

6.1.3.4. Návrh použité textilie

vzorek č. 6-7

vzorek č. 6-8

vzorek č. 6-9

Vzorek č. 6-7 – mat. složení: 100% PES; vazba: plátňová

Vzorek č. 6-8 – mat. složení: 95% Bavlna 5% Lycra; vazba:plátňová

Vzorek č. 6-9 – mat. složení: 55% Len 45% VS ; vazba: plátňová

6.1.3.5. Konstrukční rozměry

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 M – Kategorie velikostí pro mladé ženy dle systému velikostí pro dolní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky konstrukce střihu pánských kalhot Müller. [4]

Základní konstrukce jsou zobrazeny černou barvou, modelové úpravy zeleně popř. červeně.

Velikost: 164-000-108; výšková skupina 3-164

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	80	108	23	104	28

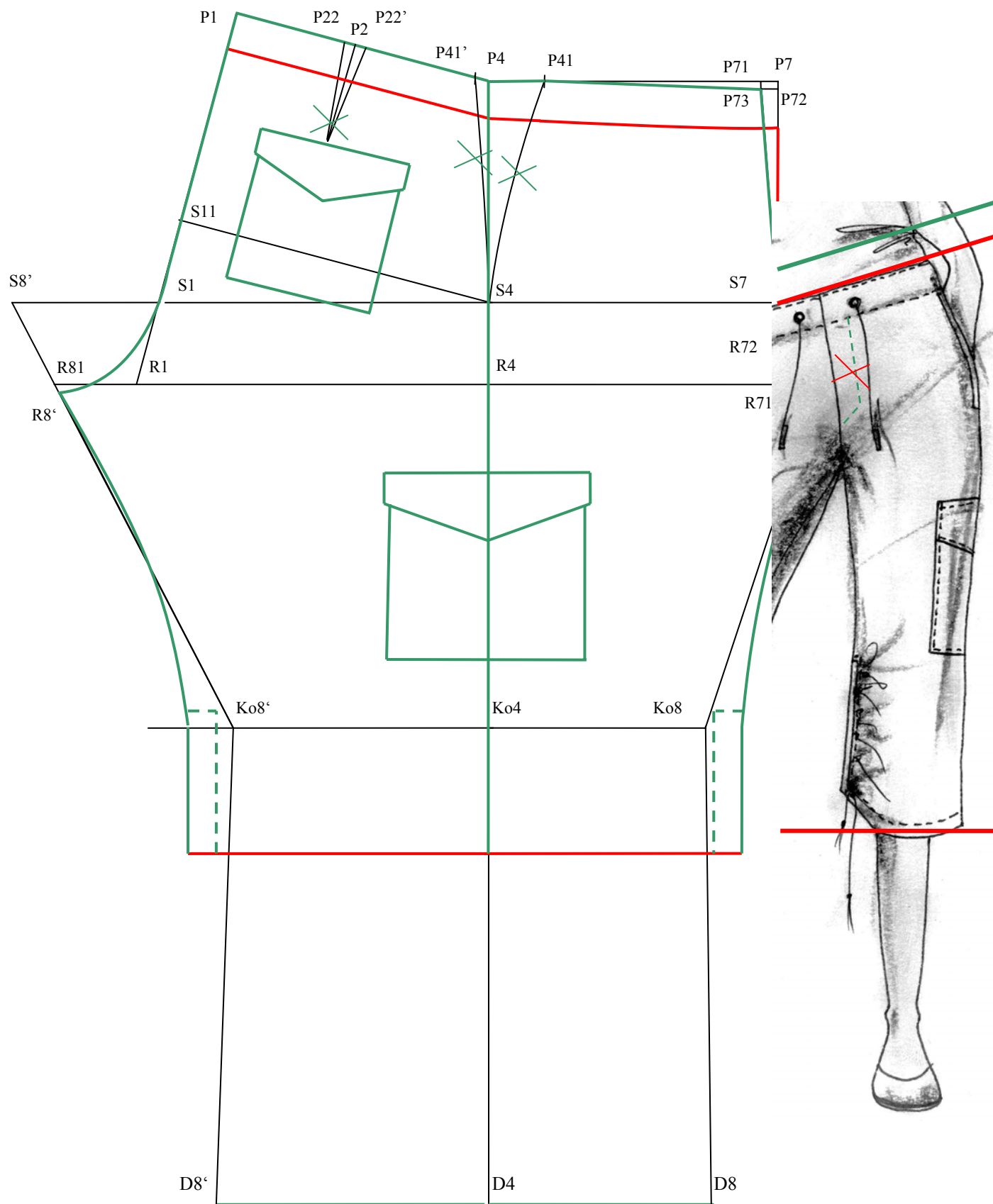
Tabulka č. 6-3 Tělesné rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	80	108	26	72	28

Tabulka č. 6-4 Tělesné rozměry pro modelovou úpravu (rozměry jsou v cm)

Výpočty konstrukčních rozměrů jsou uvedeny v příloze č. 5.

6.1.3.6. Konstrukce základního střihu a modelová úprava oděvu (M 1:5)

Obr.č 6-12 Modelová úprava

6.1.4. Jednoduché tvary kalhot

Jednoduché tvary kalhot nebo chceme-li univerzální typy kalhot, jsou velmi oblíbené, a to právě pro jejich jednoduchost, která umožní projevit kreativnost v horních částech ošacení. Tento typ kalhot umožní vrstvení jednotlivých součástí a dobře padne nositelkám všech věkových kategorií a také je použitelný pro všechny typy postav. Jedná se o kalhoty typu mezi chinos kalhotami (kalhoty z bavlněného krepu) a cargo kalhotami (typické nakládáními kapsami ve stehenní části), pro tento typ jsou typické pasové záhybky, decentní detaily. Co se týče použitých materiálů, návrháři doporučují jemné struktury, přírodní materiály, bavlnu s papírovým omakem nebo len v přírodním vzhledu. Jednoduché tvary kalhot se pak mohou objevit v jakékoliv módě, jak ve sportovní, elegantní i volnočasové.

[8,9,27]

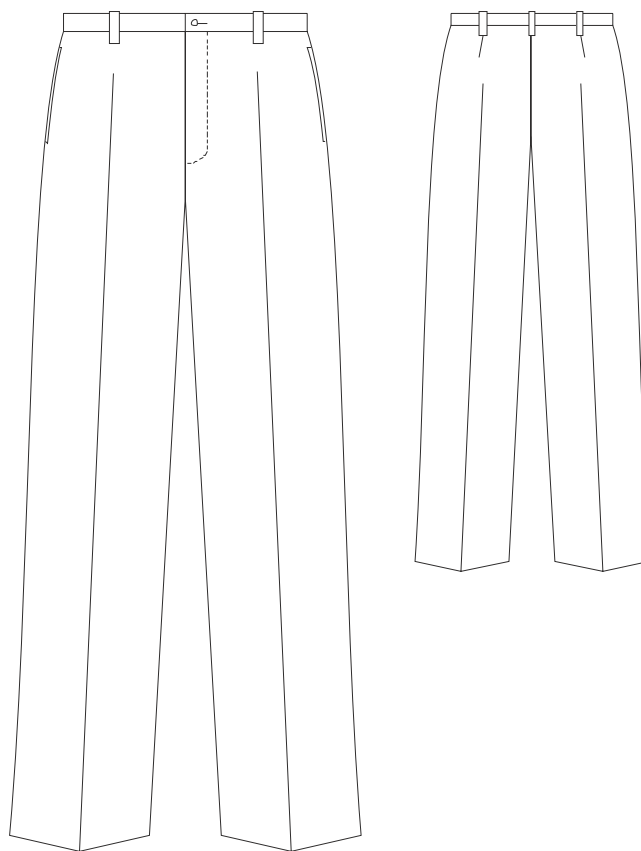
Obr.č 6-13 Jednoduché tvary kalhot

6.1.4.1. Návrh kategorie „jednoduché tvary kalhot“

Obr. č 6-14 Návrh kategorie jednoduché tvary kalhot

6.1.4.2. Technický nákres kategorie jednoduché tvary kalhot

Obr.č 6-15 Technický nákres oděvu

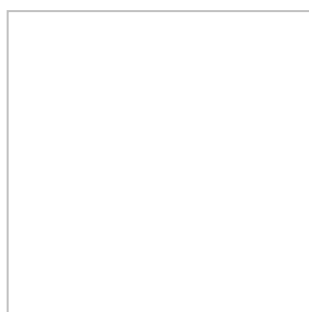
6.1.4.3. Technický popis kategorie jednoduché tvary kalhot

Dámské kalhoty jsou od kolenní přímky k dolní přímce rovné. Na PD a ZD jsou sežehlené přehyby, typické pro tento typ kalhot. V předním kraji je podkrytový švový rozparek zapínaný na zdrhovadlo. Zadní díly jsou tvarovány odševky. Na předních dílech jsou vypracované hladké švové boční kapsy.

Popis modelové úpravy (grafickému zpracování modelové úpravy se věnuje kapitola 6.1.4.6.)

Dolní přímka kalhot je zkrácená o 2 cm, dolní šířka kalhot je oproti základní šířce zúžena pouze 20 cm. Kolenní šířka má stejný rozměr jako dolní šířka kalhot. Tvarování dolního kraje není při zkrácené délce potřebné. Pasová linie není snížena, tento typ kalhot snížení nevyžaduje. (obr.č. 6-16)

6.1.4.4. Návrh použité textilie

vzorek č. 6-10

vzorek č. 6-11

vzorek č. 6-12

Vzorek č. 6-10 – mat. složení: 55% Vlna 45% PES; vazba: plátňová

Vzorek č. 6-11 – mat. složení: 95% PES 5% Lycra ; vazba: plátňová

Vzorek č. 6-12 – mat. složení: 100% PES; vazba: plátňová

6.1.4.5. Konstrukční rozměry

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 S – Kategorie velikostí pro ženy středního a staršího věku dle systému velikostí pro dolní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky NVS. [4]

Základní konstrukce jsou zobrazeny černou barvou, modelové úpravy zeleně popř. červeně.

Velikost: 164-000-100; výšková skupina 3-164

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	74	100	22,5	104	27

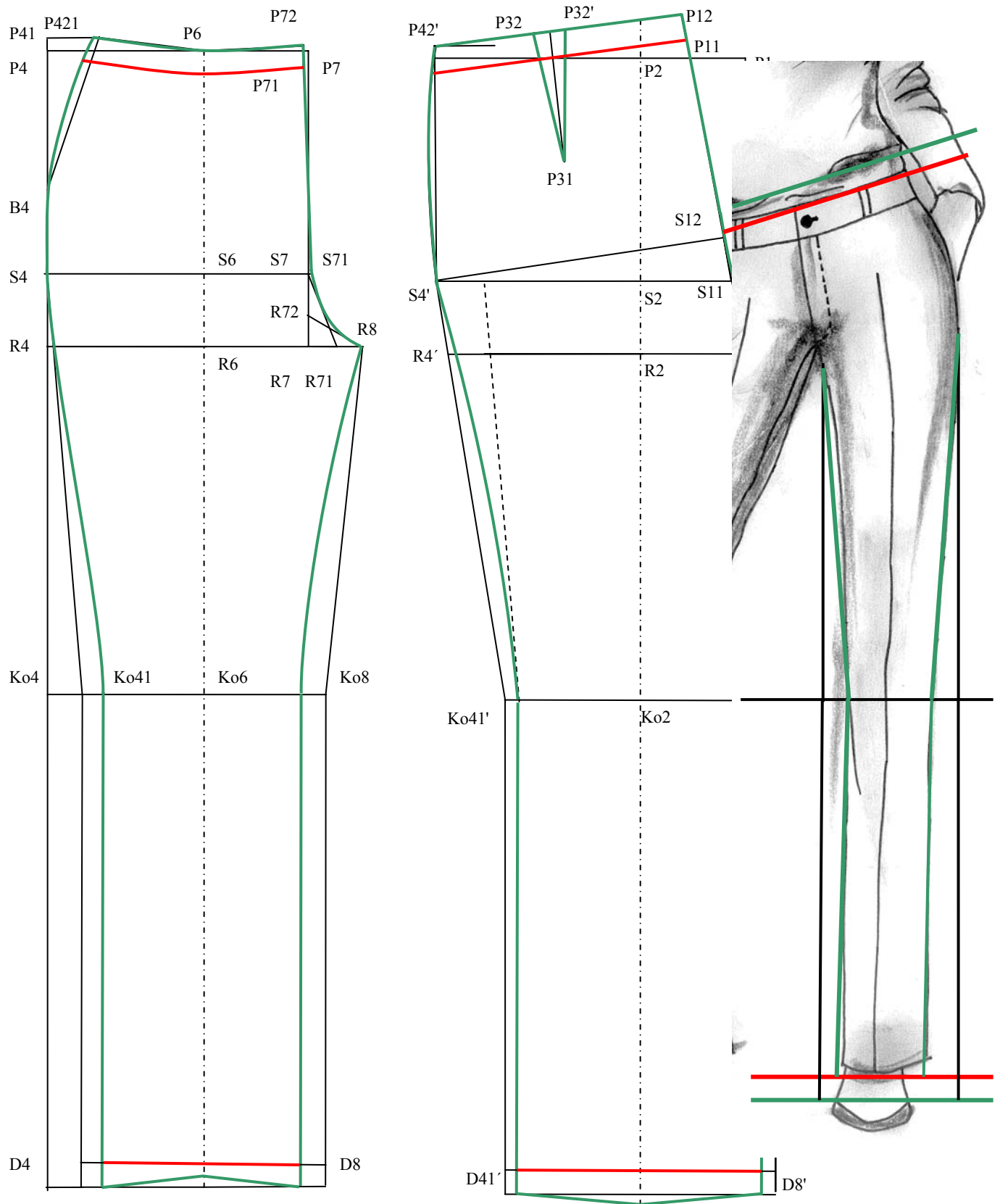
Tabulka č. 6-3 Tělesné rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	74	100	20	104	27

Tabulka č. 6-4 Tělesné rozměry pro modelovou úpravu (rozměry jsou v cm)

Výpočty konstrukčních rozměrů jsou uvedeny v příloze č. 6.

6.1.4.6. Konstrukce základního střihu a modelová úprava oděvu (M 1:5)

Obr.č 6-16 Modelová úprava

7. ZÁVĚR

Snahou této diplomové práce bylo komplexně prezentovat vývoj dámských kalhot v průběhu jednotlivých historických etap, nastínit možné perspektivní a komerčně úspěšné módní trendy této oděvní součásti šatníku a současně předložit vlastní osobité návrhy v návaznosti na trendy perspektivních typů kalhot.

Ač je to pro současnou ženu téměř nepředstavitelné, po dlouhá staletí byly kalhoty součástí výhradně mužského šatníku a ženám byly zapovězeny. Za to, aby mohly nosit kalhoty, bojovaly ženy dlouhá desetiletí. Ze společenského hlediska byly na průřezu jednotlivými historickými epochami dámské kalhoty zprvu projevem mravní nezávanosti své nositelky, později sloužily jako oděv určený výhradně do soukromí a posléze se staly výrazem emancipace a nezávanosti žen v rámci společensko-sociálního uspořádání. Za masové rozšíření dámských kalhot do běžného života vděčíme zcela paradoxně I. a II. světové válce. Během doby trvání této války a zejména v období likvidace následků válečného běsnění a znovubudování materiálních hodnot zničených válkou, bylo z důvodu nedostatku pracovních sil nutné, aby se do pracovního procesu stále více zapojovaly také ženy. Bylo tedy nezbytné, aby se začal vyvíjet i oděv vhodný pro ženy pracující v různých průmyslových odvětvích (průmyslové závody, doprava apod.). Současně začaly do oděvnictví pronikat nové materiály, které vznikaly v období válečného nedostatku jako alternativa materiálů z přírodních vláken.

V módě dvacátého století sehrály nemalou roly také oděvy prezentované obdivovanými filmovými divami. Hollywood v období vzniku filmového průmyslu nebyl pouze Mekkou filmových tvůrců, ale v přeneseném smyslu také výstavní skříní módních návrhářů. Do tohoto období můžeme zařadit prvopočátky vzniku společenských elegantních kalhot. Filmový průmysl také vnesl na módní scénu džínsy a posléze také další oděvní součásti z denimu.

Odraz emancipace ženy ve společnosti se promítl i do toho, jakým způsobem ženy trávily volný čas. Ženy se začaly zprvu jen jednotlivě, ale posléze stále více, věnovat různým sportovním aktivitám. A znovu se objevilo volné místo na trhu, které bylo nutno zaplnit a byla zahájena výroba sportovních oděvů, která v současné době dospěla do vysoce specializovaného odvětví oděvního průmyslu. Pro výrobu sportovního oblečení jsou uplatňovány textilie představující poslední novinky vývoje

textilních vláken a současně se do designové podoby těchto oděvů promítají návrhy špičkových módních návrhářů.

Šatník každé současné ženy již obsahuje několik typů kalhot pro různé příležitosti. Podmiňujícím faktorem při výběru kalhot je pro nositelku v podstatě pouze aktivita, pro kterou jsou určeny. I když v řadě případů ani toto není pravidlem, jak je možné vidět na příkladu dříve sportovního oděvu pro aerobic – legín, které dnes tvoří součást různých out-fitů, mimo jiné jsou i součástí oděvů pro společenské příležitosti. Dříve výhradně a volnočasové kalhoty, jako jsou džíny a cargo kalhoty, se mohou při užití vrchového materiálu výrazně společenského charakteru proměnit ve zcela reprezentativní a elegantní součást oděvu.

Současný módní trend nese i nadále prvky předchozích období, nicméně je možno zaznamenat návrat k jednodušší a purističtější siluete a používání textilií tzv. „čistého“ vzhledu. V aktuálních kolekcích módních návrhářů se také objevují „retro“ modely, což se pochopitelně týká i dámských kalhot, ovšem při bližším pohledu je zřejmé, že jsou při jejich zhotovení použita nová střihová řešení, poskytující nositelce mnohem větší komfort při nošení oděvu než měly majitelky původních historických předloh inspirujících návrháře. Tato střihová řešení jsou z velké části možná právě díky aplikaci moderních hi-tech textilií v oděvním průmyslu.

Na závěr práce je tedy možno konstatovat, že dámské kalhoty jsou v retrospektivě projevem prosazování sociální svébytnosti a výrazem emancipace moderních žen. A dále také to, že v oblasti výroby a prodeje kalhot vládne na oděvním trhu velká rozmanitost a v podstatě neexistuje jediný módní diktát. Módní návrháři často hledají inspiraci v historii, ale při svých návrzích obrací svou pozornost k moderním textiliím. Šatník současné ženy je tedy především ovlivněn individualitou nositelky a je prostředkem ke zdůraznění osobitosti a výjimečnosti své nositelky. Tato myšlenka se odráží i v návrhu módního typu kalhot, který je začleněn do této diplomové práce.

8. Literatura

1. Baudot Francois: Móda Století, 1.vydání Ikar Praha 2001
2. Hlaváčková Konstantina: Česká móda 1940-1970 Zrcadlo doby, 1. vydání Olympia a.s. Praha 2000
3. Kocurková Jana: Škola střihů – dámské kalhoty, 1. vydání Informatorium Praha 2000
4. Kolektiv katedry oděvnictví: Konstrukce základních druhů oděvů, TUL 2003
5. Lamarová Milena: Obrázková Encyklopedie módy, 1.vydání Artia Praha 1973
6. Lander Rudolf, Herbenová Olga: Historický kostým, 1.vydání Martin 1956
7. Máchalová Jana: Móda 20.století, 1.vydání Nakladatelství lidové noviny Praha 2003
8. Měsíčník Burda, Praha 2000-2007
9. Měsíčník Textilžurnál, Praha 2000-2007
10. Militký Jiří: Textilní vlákna, Rožnov pod Radh., TUL 1995
11. Powellová Polly a Peelová Lucy: Styly 50. a 60.let, 1.vydání Svojtka & Co. Praha 1998
12. Rettl Jiří: Učebnice střihů „Universal“, 1. vydání Ergon Vídeň 1926
13. Růžičková Dagmar: Oděvní materiály, 1. vydání TUL 2003
14. Seelingová Charlotte: Století módy 1900-1999, 1.vydání Slovart a.as.Praha 2000
15. Skarlantová Jana: od fíkového listu k džínům, 1.vydání Grada Praha 1999
16. Teršl Stanislav: Abeceda textilu a odívání, 1.vydání Most 1994
17. Teršl Stanislav: Malá encyklopedie textilu a odívání, 2.vydání Praha 1973
18. Thiel Erika: Geschichte des Kostüms, 1.vydání Berlín 1960
19. Uchalová Eva: Česká móda 1918-1939, 1.vydání Olympia a.s. Praha 1996
20. Velíková Eva: Oděvní technologie I, 1.vydání Informatorium Praha 2000
21. Zouharová Jana: Výroba oděvů II, TUL Liberec 2002

Webové stránky:

22. www.babinet.cz
23. www.czechdesign.cz
24. www.fashiondesign.cz

25. www.gap.com
26. www.idnes.cz
27. www.stylish.cz

Obrázky z textu:

- Obr.č.2-1 Oděv renesanční kurtizány jakési“pracovní kalhotky“, začátek 16.století [18]
Obr.č. 2-2 Dívenky v kalhotkách v letech 1800-05 a 1815-20 [6]
Obr.č. 2-3 Bloomers, 1851, Reformní oděv - Maria Jones 1869,Alžírské ženy, 1834 [18]
Obr.č. 2-4 Dámské koupací úbory z let 1870, 1877, 1880, 1890 [6]
Obr.č. 2-5 Bloomers a Zkrácené sukně 1895 [23]
Obr.č. 2-6 S. Bernhardtová, 1900; Pumpky, 1901; Kostým na lov., 1890-1901 [14]
Obr.č. 2-7 Sportovní kostým,1913; Jezdecké kal.,1919; Kalhotový kostým,1919 [14]
Obr.č. 2-8 Plážový komplet,1929; pohodlné kalhoty, 1930; Salónní kalhoty, 1930 [14]
Obr.č. 2-9 Pyž.komplet, 1935; Kalhotový kostým, 1939; Kalhotová sukně 1931 [14, 23]
Obr.č. 2-10 Dvoudílné lyžařské obleky-2x, 1936; Tepláková souprava 1939 [14, 23]
Obr.č. 2-11 Ukázka z knihy Civilizovaná žena;Božena Horneková , 1922-30 [2]
Obr.č. 2-12 Kalhotový kostým 30.let; Jezdecké kalhoty, 1936, Plážový oblek 1939 [14]
Obr.č. 2-13 Zvonové šortky, 1945; Šortky pro jízdu na kole,1947 [2, 14]
Obr.č.2-14 Pracovní kombinéza pro ženy, 1951 [2]
Obr.č. 2-15 3/4 délka kalhot, 1950; Úzké vykasané džíny, 1954; G.Kelly, 1954 [14, 26]
Obr.č. 2-16 Futuristické návrhy, 1968; Baby-Doll, 1968; Hower-Power, 1967;
Kalhotový kostým YSL, 1975 [14, 2]
Obr.č.2-17 Zvonové kalhoty - loons, 1967 [14]
Obr.č. 2-18 „Hot-Pants“; Cher a Sonny; Kombinéza s kalhotami do znovu, 70.léta [14]
Obr.č. 2-19 Džíny,70.léta, Zvonové kalhoty, 70.léta., Šponovky 70.léta [14, 15, 23]
Obr.č. 2-20 Legíny, 1980; zimní kombinéza 1986; kombinéza 1989 [8]
Obr.č. 2-21 Kal. kostým,1993;Ležení kostým 1998;Pohodlný kostým1998 [14, 24]

Obr.č. 3-1. – 3-10 Typy kalhot [25]

Obr.č. 4-3 Secesní lyžařka; Rekreační lyžařka-fashion model pro zimní sezónu 2007,Závodní sjezdová lyžařka 21.století Šárka Záhrobská,2007 [22, 9, 26]

Obr.č 6-1 Úzké tvary kalhot [8, 9]
Obr.č 6-5 Čistý vzhled kalhot [8, 9]
Obr.č 6-9 Sportovní tvary kalhot [8, 9]
Obr.č 6-13 Jednoduché tvary kalhot [8, 9]

9. Seznam příloh

- Příloha č. 1 Základní konstrukce střihu navrhnutých dámských kalhot – golfky
- Příloha č. 2 Základní konstrukce střihu dámských kalhot kategorie úzké tvary kalhot
- Příloha č. 3 Základní konstrukce střihu dámských kalhot kategorie úzké tvary kalhot-
modelová úprava
- Příloha č. 4 Základní konstrukce střihu dámských kalhot kategorie čistý vzhled
kalhot
- Příloha č. 5 Základní konstrukce střihu dámských kalhot kategorie sportovní typy
kalhot

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta textilní

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Kalhoty v dámském odívání

PŘÍLOHY

Počet příloh: 6

LIBEREC 2007

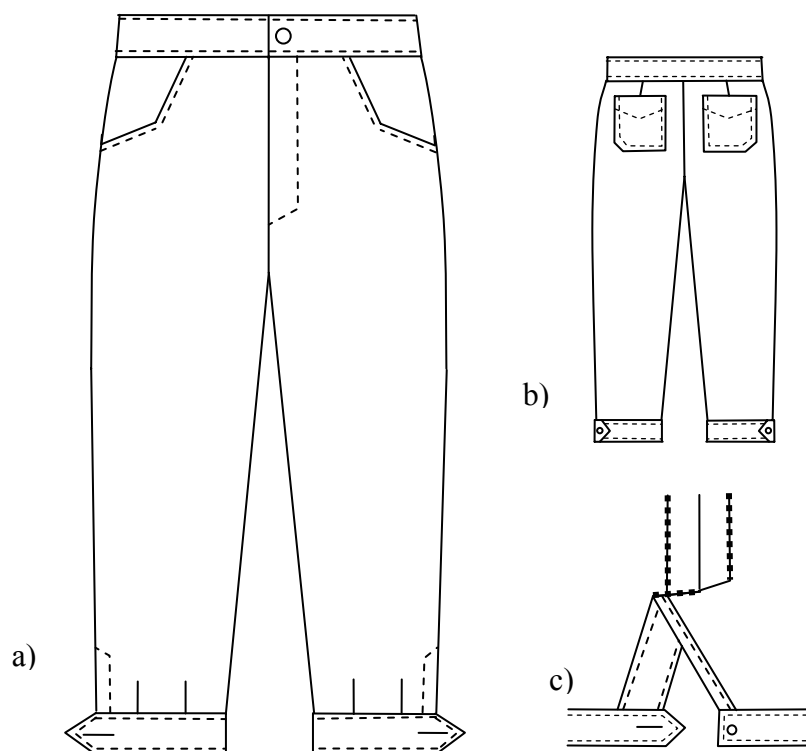
Bc. Helena Engelhartová

PŘÍLOHA č. 1

k části 5. diplomové práce

Základní konstrukce střihu navrhnutých dámských kalhot – golfky

**Příloha č. 1 : Technický nákres, konstrukční rozměry,
výpočty konstrukčních rozměrů**

Obr.č.1.: Technický nákres oděvu

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 M – kategorie velikostí pro mladé ženy dle systému velikostí pro dolní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky konstrukce střihu dámských kalhot NVS. [4]

Velikost: 164-00092; výšková skupina 3-164

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	64	92	22	104	26

Tabulka č. 5-1.: Tělesné rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	64	92	18	62	26

Tabulka č. 5-1.: Tělesné rozměry pro modelovou úpravu (rozměry jsou v cm)

KONSTRUKCE DÁMSKÝCH KALHOT

literatura: Dokumentace základních střihových konstrukcí v NVS, VÚO Prostějov, 1979 [4]

Tělesné rozměry: $vp = 164 \text{ cm}$, $op = 64 \text{ cm}$, $os = 92 \text{ cm}$
 $bhs = 26 \text{ cm}$, $bdk = 104 \text{ cm}$, $dšk = 22 \text{ cm}$

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní Výpočet
PŘEDNÍ DÍL				
1.	boční přímka	4		
2.	pasová přímka	$p \perp 4 \Rightarrow P4$		
3.	rozkroková přímka	P4 R4	bhs	26 cm
4.	přímka délky	P4 D4	bdk	104,0 cm
5.	kolenní přímka	D4 Ko4	$0,5 D4 R4 + 6$	45 cm
6.	výška sedu	R4 S4	$0,05os + 2$	6,6 cm
7.	sedová, rozkroková, kolenní a dolní přímka	s, r, ko, $d \perp 4$		
8.	šířka sedu PD	S4 S7	$0,25os - 1$	22 cm
9.	přední středová přímka	$7 \perp r$ v bodě R7 \Rightarrow P7, R7, S7		
10.	šířka sedového výkroje PD	R7 R8	$0,025os + 2,5$	4,8 cm
11.		R8 R6	$0,5 R8 R4$	13,4 cm
12.	přední přehybová přímka	$6 \perp r$ v bodě R6 \Rightarrow P6, S6, Ko6, D6		
13.	šířka dolního kraje	$D6 D8 = D6 D41$	$0,5dšk - 1$	10 cm
14.	šířka v koleni	$Ko6 Ko8 = Ko6 Ko41$	$0,5dšk - 1$	10 cm
15.	pomoc. čáry pro tvarování sed. výkroje	R7 R71	$0,5 R7 R8$	2,4 cm
16.		S7 S71	$k = 0,5$	0,5 cm
17.		R7 R72	$0,025os$	2,3 cm
18.	tvarování dolního kraje	D6 D61	$k = 0,5$	0,5 cm
19.	zvýšení pasové přímky	P4 P41	$k = 1$	1,0 cm
20.		v bodě P41 $\perp 4 \Rightarrow p'$		
21.		P7 P71	$k = 0,5$	0,5 cm
22.	odklon přední středové přímky	$P71 S71 \Rightarrow 7'$		
23.	pomoc. čára	v bodě P6 $\perp 7' \Rightarrow P72$		
24.	pasová šíře ($Pt = 0,25$)	P72 P42	$0,25op + 0,25$	16,25 cm
25.	pomoc. bod pro tvarování boku	P4 B4	$0,5 P4 R4$	13,5 cm

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní Výpočet
ZADNÍ DÍL				
Výchozí konstrukční síť jako u předního dílu, přímka 4 = 4, 6 = 2, 7 = 1				
26.	odklon zadní středové přímky	P1 P11	$0,05op + 1$	4,2 cm
27.		P11 R1 \Rightarrow 1', S11		
28.	zvýšení sedové přímky	S11 S12	$0,05os - 1$	3,6 cm
29.	zvýšení pasové přímky	P11 P12	$0,05os - 1$	3,6 cm
30.	sedová šířka ZD	k1 (S12; S12 S4') k1 \cap s \Rightarrow S4'	$0,25os + 1 + Pv (0)$	25 cm
31.	šířka na pas. přímce ZD (pas. vybrání = 3, Pt = 0,5)	k2 (P12; P12 P42') k2 \cap p \Rightarrow P42'	$0,25op + 3 + Pt (0,5)$	19,5 cm
32.	umístění pas. vybrání	P42' P3	$0,5 (P42' P12) - 1$	9,9 cm
33.	osa vybrání	P3 \perp p'		
34.	délka pas. vybrání	P3 P31	$k = 11 - 14$	12,0 cm
35.	šířka sedového výkroje	R8 R81	$0,025os + 2$	4,3 cm
36.	pomocná konstr.čára	v bodě R81 \perp r \Rightarrow 8'		
37.	šířka dolního kraje	D2 D41' = D2 D8'	$0,5dšk + 1$	12 cm
38.	šířka v kolenou	Ko2 Ko41' = Ko2 Ko8'	$0,5dšk + 1$	12 cm
39.	tvarování dol. kraje ZD	D2 D21	$k = 0,5$	0,5 cm
40.	kroková délka	k3 (Ko8'; Ko8' R8') k3 \cap 8' \Rightarrow R8'	$Ko8' R8' = (Ko8 R8 - 0,75)$	
41.	boční obrysová čára	P41', S4', Ko41', D41'		
42.	kroková obrysová čára	R8', Ko8', D8'		
43.	dolní kraj	D41', D21, D8'		
44.	pasové vybrání	P3 P32 = P3 P32'	$k = 1,5$	1,5 cm

Vysvětlivky:

PD přední díl

ZD zadní díl

Pt přídavek technologický

Pv přídavek na volnost

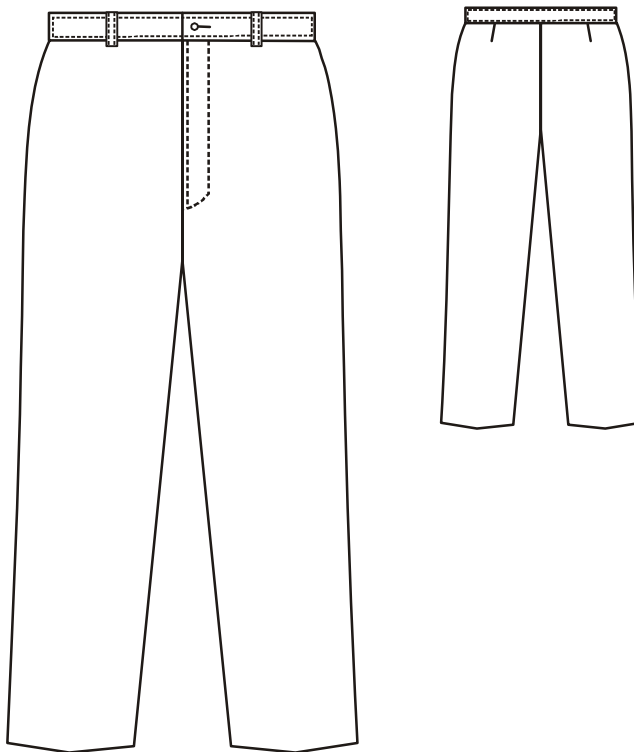
PŘÍLOHA č. 2

k části 6. diplomové práce

Základní konstrukce střihu dámských kalhot kategorie úzké tvary kalhot

Návrh

Příloha č. 2: Návrh modelu, technický nákres, konstrukční rozměry, výpočty konstrukčních rozměrů

Obr.č 1.: Technický nákres oděvu

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 M – kategorie velikostí pro mladé ženy dle systému velikostí pro dolní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky konstrukce střihu dámských kalhot NVS. [4]

Velikost: 164-000-92; výšková skupina 3-164

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	64	92	22	104	26

Tabulka č. 6-1 Tělesné rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

KONSTRUKCE DÁMSKÝCH KALHOT

literatura: Dokumentace základních střihových konstrukcí v NVS, VÚO Prostějov, 1979 [4]

Těl. rozměry: vp = 164cm, op = 64cm, os = 92cm, bhs = 26cm, bdk = 104cm, dšk=22cm

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní Výpočet
PŘEDNÍ DÍL				
1.	boční přímka	4		
2.	pasová přímka	$p \perp 4 \Rightarrow P4$		
3.	rozkroková přímka	P4 R4	bhs	26,0 cm
4.	přímka délky	P4 D4	bdk	104,0 cm
5.	kolenní přímka	D4 Ko4	$0,5 D4 R4 + 6$	45 cm
6.	výška sedu	R4 S4	$0,05os + 2$	6,6 cm
7.	sedová, rozkroková, kolenní a dolní přímka	s, r, ko, $d \perp 4$		
8.	šířka sedu PD	S4 S7	$0,25os - 1$	22 cm
9.	přední středová přímka	$7 \perp r$ v bodě R7 \Rightarrow P7, R7, S7		
10.	šířka sedového výkroje PD	R7 R8	$0,025os + 2,5$	4,8 cm
11.		R8 R6	$0,5 R8 R4$	13,4 cm
12.	přední přehybová přímka	$6 \perp r$ v bodě R6 \Rightarrow P6, S6, Ko6, D6		
13.	šířka dolního kraje	D6 D8 = D6 D41	$0,5dšk - 1$	10 cm
14.	šířka v koleni	Ko6 Ko8 = Ko6 Ko41	$0,5dšk - 1$	10 cm
15.	pomoc. čáry pro tvarování sed. výkroje	R7 R71	$0,5 R7 R8$	2,4 cm
16.		S7 S71	$k = 0,5$	0,5 cm
17.		R7 R72	$0,025os$	2,3 cm
18.	tvarování dolního kraje	D6 D61	$k = 0,5$	0,5 cm
19.	zvýšení pasové přímky	P4 P41	$k = 1$	1,0 cm
20.		v bodě P41 $\perp 4 \Rightarrow p'$		
21.		P7 P71	$k = 0,5$	0,5 cm
22.	odklon přední středové přímky	$P71 S71 \Rightarrow 7'$		
23.	pomoc. čára	v bodě P6 $\perp 7' \Rightarrow P72$		
24.	pasová šíře (Pt = 0, 25)	P72 P42	$0,25op + 0,25$	16,25 cm
25.	pomoc. bod pro tvarování boku	P4 B4	$0,5 P4 R4$	13 cm

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní Výpočet
ZADNÍ DÍL				
Výchozí konstrukční síť jako u předního dílu, přímka 4 = 4, 6 = 2, 7 = 1				
26.	odklon zadní středové	P1 P11	$0,05op + 1$	4,2 cm
27.	přímky	P11 R1 \Rightarrow 1', S11		
28.	zvýšení sedové přímky	S11 S12	$0,05os - 1$	3,6 cm
29.	zvýšení pasové přímky	P11 P12	$0,05os - 1$	3,6 cm
30.	sedová šířka ZD	k1 (S12; S12 S4') k1 \cap s \Rightarrow S4'	$0,25os + 1 + Pv (0)$	24 cm
31.	šířka na pas. přímce ZD (pas. vybrání = 3, Pt = 0,5)	k2 (P12; P12 P42') k2 \cap p \Rightarrow P42'	$0,25op + 3 + Pt (0,5)$	19,5 cm
32.	umístění pas. vybrání	P42' P3	$0,5 (P42' P12) - 1$	8,75 cm
33.	osa vybrání	P3 \perp p'		
34.	délka pas. vybrání	P3 P31	$k = 11 - 14$	12,0 cm
35.	šířka sedového výkroje	R8 R81	$0,025os + 2$	4,3 cm
36.	pomocná konstr.čára	v bodě R81 \perp r \Rightarrow 8'		
37.	šířka dolního kraje	D2 D41' = D2 D8'	$0,5dšk + 1$	12,0 cm
38.	šířka v kolenou	Ko2 Ko41' = Ko2 Ko8'	$0,5dšk + 1$	12,0 cm
39.	tvarování dol. kraje ZD	D2 D21	$k = 0,5$	0,5 cm
40.	kroková délka	k3 (Ko8'; Ko8' R8') k3 \cap 8' \Rightarrow R8'	$Ko8' R8' = (Ko8 R8 - 0,75)$	
41.	boční obrysová čára	P41', S4', Ko41', D41'		
42.	kroková obrysová čára	R8', Ko8', D8'		
43.	dolní kraj	D41', D21, D8'		
44.	pasové vybrání	P3 P32 = P3 P32'	$k = 1,5$	1,5 cm

Vysvětlivky:

PD přední díl

ZD zadní díl

Pt přídavek technologický

Pv přídavek na volnost

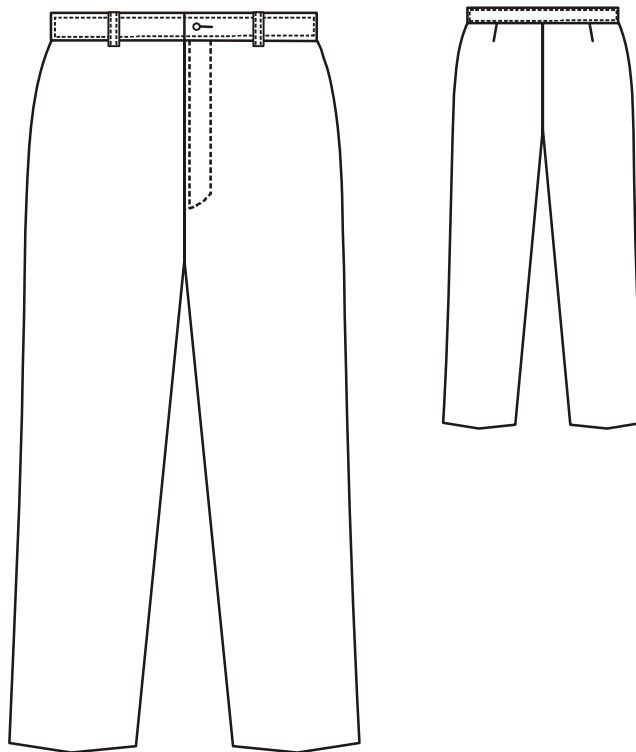
PŘÍLOHA č. 3

k části 6. diplomové práce

Základní konstrukce střihu dámských kalhot kategorie úzké tvary kalhot

- modelová úprava

Příloha č.3: Návrh modelu, technický nákres, konstrukční rozměry, výpočty konstrukčních rozměrů

Obr.č 1.: Technický nákres oděvu

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 M – kategorie velikostí pro mladé ženy dle systému velikostí pro dolní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky konstrukce střihu dámských kalhot NVS. [4]

Velikost: 164-00-92; výšková skupina 3-164

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	64	92	22	104	26

Tabulka č. 6-1.: Tělesné rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	64 - 4% (tj.elast.mat.)	92- 4% (tj.elast.mat.)	18	62	26

Tabulka č. 6-2.: Tělesné rozměry pro modelovou úpravu (rozměry jsou v cm)

KONSTRUKCE DÁMSKÝCH KALHOT

literatura: Dokumentace základních stříhových konstrukcí v NVS, VÚO Prostějov, 1979

[4]

Těl. rozměry: $vp = 164\text{cm}$,

$op = 64\text{cm} - 4\%$ (tj. elast.materiálu) = $61,5\text{ cm}$

$os = 92\text{cm} - 4\%$ (tj. elast.materiálu) = $88,5\text{ cm}$

$bhs = 26\text{cm}$, $bdk = 104\text{cm}$, $dšk=22\text{cm}$

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní Výpočet
PŘEDNÍ DÍL				
1.	boční přímka	4		
2.	pasová přímka	$p \perp 4 \Rightarrow P4$		
3.	rozkroková přímka	P4 R4	bhs	26,0 cm
4.	přímka délky	P4 D4	bdk	104,0 cm
5.	kolenní přímka	D4 Ko4	$0,5 D4 R4 + 6$	45 cm
6.	výška sedu	R4 S4	$0,05os + 2$	6,4 cm
7.	sedová, rozkroková, kolenní a dolní přímka	s, r, ko, $d \perp 4$		
8.	šířka sedu PD	S4 S7	$0,25os - 1$	21,1 cm
9.	přední středová přímka	$7 \perp r$ v bodě R7 \Rightarrow P7, R7, S7		
10.	šířka sedového výkroje PD	R7 R8	$0,025os + 2,5$	4,7 cm
11.		R8 R6	$0,5 R8 R4$	12,9 cm
12.	přední přehybová přímka	$6 \perp r$ v bodě R6 \Rightarrow P6, S6, Ko6, D6		
13.	šířka dolního kraje	D6 D8 = D6 D41	$0,5dšk - 1$	10 cm
14.	šířka v koleni	Ko6 Ko8 = Ko6 Ko41	$0,5dšk - 1$	10 cm
15.	pomoc. čáry pro tvarování sed. výkroje	R7 R71	$0,5 R7 R8$	2,35 cm
16.		S7 S71	$k = 0,5$	0,5 cm
17.		R7 R72	$0,025os$	2,2 cm
18.	tvarování dolního kraje	D6 D61	$k = 0,5$	0,5 cm
19.	zvýšení pasové přímky	P4 P41	$k = 1$	1,0 cm
20.		v bodě P41 $\perp 4 \Rightarrow p'$		
21.		P7 P71	$k = 0,5$	0,5 cm
22.	odklon přední středové přímky	P71 S71 $\Rightarrow 7'$		
23.	pomoc. čára	v bodě P6 $\perp 7' \Rightarrow$ P72		
24.	pasová šíře (Pt = 0, 25)	P72 P42	$0,25op + 0,25$	15,6 cm
25.	pomoc. bod pro tvarování boku	P4 B4	$0,5 P4 R4$	13 cm

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní Výpočet
ZADNÍ DÍL				
Výchozí konstrukční síť jako u předního dílu, přímka 4 = 4, 6 = 2, 7 = 1				
26.	odklon zadní středové přímky	P1 P11	$0,05op + 1$	4cm
27.		P11 R1 \Rightarrow 1', S11		
28.	zvýšení sedové přímky	S11 S12	$0,05os - 1$	3,4 cm
29.	zvýšení pasové přímky	P11 P12	$0,05os - 1$	3,4 cm
30.	sedová šířka ZD	k1 (S12; S12 S4') k1 \cap s \Rightarrow S4'	$0,25os + 1 + Pv (0)$	23,1 cm
31.	šířka na pas. přímce ZD (pas. vybrání = 3, Pt = 0,5)	k2 (P12; P12 P42') k2 \cap p \Rightarrow P42'	$0,25op + 3 + Pt (0,5)$	18,8 cm
32.	umístění pas. vybrání	P42' P3	$0,5 (P42' P12) - 1$	9,4 cm
33.	osa vybrání	P3 \perp p'		
34.	délka pas. vybrání	P3 P31	$k = 11 - 14$	12,0 cm
35.	šířka sedového výkroje	R8 R81	$0,025os + 2$	4,2 cm
36.	pomocná konstr.čára	v bodě R81 \perp r \Rightarrow 8'		
37.	šířka dolního kraje	D2 D41' = D2 D8'	$0,5dšk + 1$	12,0 cm
38.	šířka v kolenou	Ko2 Ko41' = Ko2 Ko8'	$0,5dšk + 1$	12,0 cm
39.	tvarování dol. kraje ZD	D2 D21	$k = 0,5$	0,5 cm
40.	kroková délka	k3 (Ko8'; Ko8' R8') k3 \cap 8' \Rightarrow R8'	$Ko8' R8' = (Ko8 R8 - 0,75)$	
41.	boční obrysová čára	P41', S4', Ko41', D41'		
42.	kroková obrysová čára	R8', Ko8', D8'		
43.	dolní kraj	D41', D21, D8'		
44.	pasové vybrání	P3 P32 = P3 P32'	$k = 1,5$	1,5 cm

Vysvětlivky:

PD přední díl

ZD zadní díl

Pt přídavek technologický

Pv přídavek na volnost

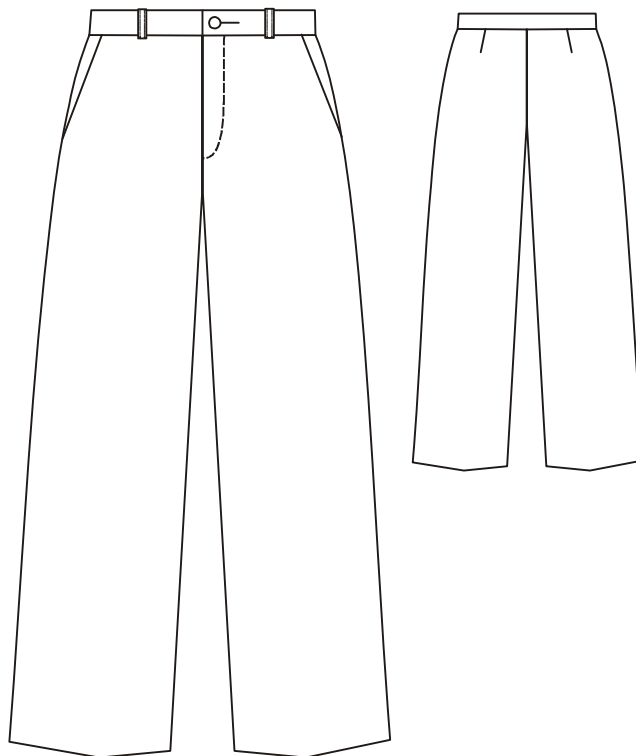
PŘÍLOHA č. 4

k části 6. diplomové práce

Základní konstrukce stříhu dámských kalhot kategorie čistý vzhled kalhot

Návrh

Příloha č. 4: Návrh modelu, technický nákres, konstrukční rozměry, výpočty konstrukčních rozměrů

Obr.č 6-7.: Technický nákres oděvu

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 M – kategorie velikostí pro mladé ženy dle systému velikostí pro dolní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky konstrukce střihu dámských kalhot NVS. [4]

Velikost: 170-00-96; výšková skupina 4-170

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
170	70	96	22,5	108	27

Tabulka č. 6-3.: Tělesné rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
170	70	96	26	108	27

Tabulka č. 6-4.: Tělesné rozměry pro modelovou úpravu (rozměry jsou v cm)

KONSTRUKCE DÁMSKÝCH KALHOT

literatura: Rundschau

[4]

*Tělesné rozměry: vp = 170cm, op = 70cm, os = 96 cm; bhs = 27 cm,
bdk = 108 cm, dšk = 22,5 cm, kd = 81*

P.č	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní Výpočet
PŘEDNÍ DÍL				
1.	boční přímka	4		
2.	pasová přímka	$p \perp 4 \Rightarrow P4$		
3.	rozkroková přímka	P4 R4	bhs	27 cm
4.	přímka délky	P4 D4	bdk	108 cm
5.	kolenní přímka	D4 Ko4	$\frac{1}{2} kd + \frac{1}{10} kd$	48,6 cm
6.	výška sedu	R4 S4	$(\frac{1}{10} \cdot \frac{1}{2} os) + 3$	7,8 cm
7.	snížení pasové linie	P4 P41 $\Rightarrow p'$	$k = 1$	1,0 cm
8.	sedová, rozkroková, kolenní a dolní přímka	s, r, ko, d \perp 4		
9.	šířka sedu PD	S4 S7	$\frac{1}{4} os - 1$	23 cm
10.	přední středová přímka	$7 \perp s$ v bodě S7 \Rightarrow P7, R7		
11.	šířka sedového výkroje PD	S7 S8	$(\frac{1}{10} \cdot \frac{1}{2} os) + (1 \text{ až } 2)$	6,8 cm
12.		S4 S6	$\frac{1}{2} S4 S8$	14,9 cm
13.	přední přehybová přímka	$6 \perp s$ v bodě S6 \Rightarrow P6, Ko6, D6		
14.	šířka dolního kraje	D6 D8 = D6 D41	$0,5dšk - 1$	10,25 cm
15.	šířka v koleni	Ko6 Ko8 = Ko6 Ko41	$0,5dšk - 1$	10,25 cm
16.		R8	$S8 Ko8 \cap r \Rightarrow R8$	
17.		S71	$S7 S71 = 0,5 \text{ až } 1$	0,5 cm
18.		P71	$P7 P71 = 1 \text{ až } 1,5$	1,0 cm
19.	odklon přední středové přímky	P71 S71 $\Rightarrow 7'$		
20.		R7 S72	$R7 S72 = R7 R8$	
21.	pomoc. čáry pro	S72 S73	v bodě S72 $\perp \Rightarrow$ S73	
22.	tvárování sed. výkroje	R7 R71	$\frac{1}{2} R7 R8$	
23.		R7 R72	$\frac{1}{2} R7 S72$	
24.	pasová šíře PD	P71 P42	$\frac{1}{4} op + (1,5 \text{ až } 2,5) + 0,5$	19,18 cm
25.	body pro tvarování	P43	v bodě P42 $\perp p' \Rightarrow$ P43	
26.	pasové linie		v bodě P72 $\perp k$ 7' do $\frac{1}{2} P71 P6$	

27.	délka pas. vybrání	P6 P61	$k = 9,5$	0 cm
28.	pasové vybrání	P6 P62 = P6 P62'	$k = 1$	0 cm
P.č	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní Výpočet
ZADNÍ DÍL				
Výchozí konstrukční síť jako u předního dílu, přímka 4 = 4, 6 = 2, 7 = 1				
29.	sklon ZD	R4 R41	$k = 3$ až 4 cm	4,0 cm
30.	posunutí zad. středu	S2 S21	$k = 1$ až 2 cm	1,0 cm
31.	umístění začátku sed. přímky	S21 S11	$S21 S11 = \frac{1}{4} \text{ šzd}$ $\text{šzd} = (\frac{1}{4} \text{ os} + 1)$	6,25 cm
32.	pomoc. přímka pro sedovou šířku ZD	R41 S11		
33.	odklon zadní středové přímky		v bodě S11 \perp na R41 S11 \Rightarrow P11	
34.	sedová šířka ZD		$S12 S4' = \frac{1}{4} \text{ os} + 1$ $S12 S4' \cap s \Rightarrow S4'$	25 cm
35.		$S4' S21 = S21 S8'$		
36.	šířka dolního kraje	D2 D41' = D2 D8'	$0,5d_{\text{šk}} + 1$	12,25 cm
37.	šířka v koleni	Ko2 Ko41' = Ko2 Ko8'	$0,5d_{\text{šk}} + 1$	12,25 cm
38.		R81	$S8' Ko8' \cap r \Rightarrow R81$	
39.		Ko8' R8'	$Ko8' R8' - 0,5$ až 1	0,75 cm
40.		Ko41' S4'	spojit a prodloužit k $p' \Rightarrow P41'$	
41.		Ko2 P12	$Ko2 P12 = Ko2 P41'$	
42.	odkloněná pasová př.		$P12 P41'$	
43.	zúžení na pasové př.	P12 P13	$k = 1$	1,0 cm
44.	šířka pasové linie	P13 P43'	$k (P13; P13 P43')$ $P13 P43' = \frac{1}{4} \text{ op} + 3$ $+ 0,5$ $k \cap p \Rightarrow P43'$	21 cm
45.	umístění pas. vybrání	$P3 P43' = P3 P13$		
46.	délka pas. vybrání	P31	13 až 15 cm	14,0 cm
47.	pasové vybrání	$P3 P32 = P3 P32'$	$k = 1,5$	1,5 cm
48.	sedová linie	P13, S11, R8'		
49.	kroková obrysová čára	R8', Ko8', D8'		
50.	boční obrysová čára	P43', S4', Ko41', D41'		

Vysvětlivky:

PDpřední díl

ZDzadní díl

kdkroková délka

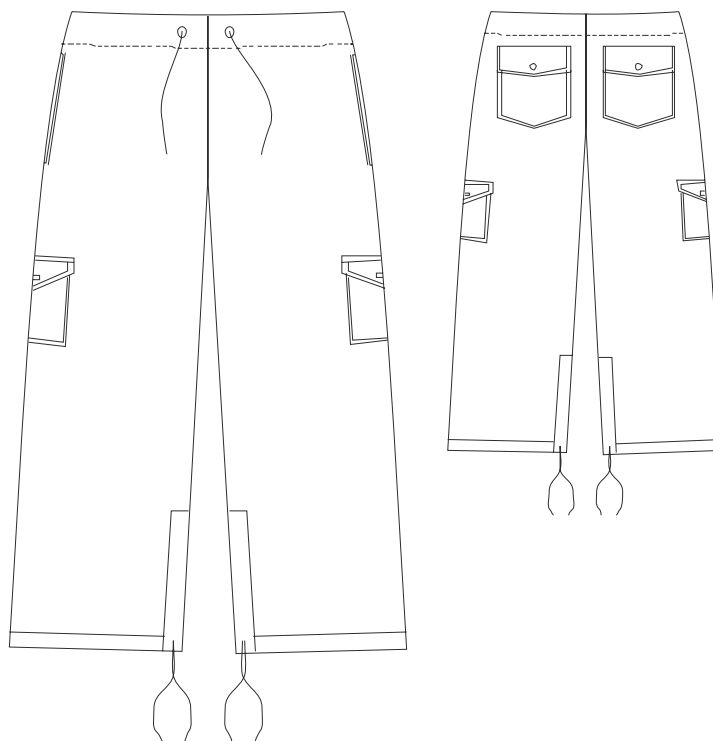
PŘÍLOHA č. 5

k části 6. diplomové práce

Základní konstrukce střihu dámských kalhot kategorie sportovní typy kalhot

Návrh

Příloha č.5: Návrh modelu, technický nákres, konstrukční rozměry, výpočty konstrukčních rozměrů

Obr.č.1.: Technický nákres oděvu

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 M – Kategorie velikostí pro mladé ženy dle systému velikostí pro dolní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky konstrukce střihu pánských kalhot Müller. [4]

Velikost: 164-00-108; výšková skupina 3-164

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs	Kd	Vk
164	80	108	23	104	28	76	44,5

Tabulka č. 6-3.: rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs	Kd	Vk
164	80	108	26	72	28	76	44,5

Tabulka č. 6-4.: rozměry pro modelovou úpravu (rozměry jsou v cm)

KONSTRUKCE „MEXICKÝCH“ KALHOT

[4]

Tělesné rozměry: op = 80cm, os = 108cm, bdk = 104cm, kd = 76cm, dšk = 23 cm, vk = 44,5 cm, bhs = 28 cm

P.č	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní výpočet
PŘEDNÍ DÍL				
1.	boční přímka	4		
2.	dolní přímka	$d \perp 4 \Rightarrow D4$		
3.	kolenní přímka	D4 Ko4	$\frac{1}{2} kd + 6,5$	44,5 cm
4.	rozkroková přímka	D4 R4	kd	76,0 cm
5.	pasová přímka	D4 P4	bdk	104,0 cm
6.	sedová př. - výška sedu	R4 S4	$\frac{1}{10} \cdot \frac{1}{2} os + 3$	8,4 cm
7.	sedová šíře PD	S4 S7	$\frac{1}{4} os$	27 cm
8.	přední středová přímka	$7 \perp s$ v bodě S7 \Rightarrow P7		
9.	šířka sedov. výkroje PD	S7 S8	$\frac{1}{10} \cdot \frac{1}{2} os + 1$	6,4 cm
10.	snížení pasov. bodu, pom. bod pro odklon před. střed. přímky	P7 P71, v P71 \perp p	k = 2	2,0 cm
		P7 P72, v P72 \perp 7	k = 1	1,0 cm
		P71 \cap P72 \Rightarrow P73		
11.	odklon před. střed. př.	P73 S7 \Rightarrow 7', R71		
12.	šířka v koleni	Ko4 Ko8	$\frac{1}{2} vk - 2$	20,25 cm
13.	šířka dolního kraje	D4 D8	dšk - 2	21,0 cm
14.	vykreslení krok. kraje	D8 Ko8		
15.	stanovení rozkrok. šíře	Ko8 S8 \Rightarrow R8		
16.	pom. bod + čára pro tvarování sed. výkroje	R71 R72	$\frac{1}{2} R71 R8$	3,2 cm
		R72 R8		
17.	pasová šíře PD	P73 P41	$\frac{1}{4} op$	20,0 cm
ZADNÍ DÍL				
18.	sedová šíře ZD	S4 S1	$\frac{1}{4} os + 3,5$	30,5 cm
19.	šířka sedového výkroje	S1 S8'	$\frac{1}{10} os + 3$	13,8 cm
20.	šířka v koleni	Ko4 Ko8'	$\frac{1}{2} vk + 2$	24,25 cm
21.	šířka dolního kraje	D4 D8'	dšk + 2	25,0 cm
22.	vykreslení krok. kraje	D8' Ko8'		
23.	stanovení rozkrok. šíře	Ko8' S8'		
24.	odklon sedové přímky	\sphericalangle 15° v S4 \Rightarrow s'		
20.	odklon zad.střed. přímky	v S1 \perp s' \Rightarrow 1'		
21.	odklon pasové přímky	v P4 \perp 1' \Rightarrow p', P1		
22.	pasová šíře ZD	k1 (P1; P1 P41') k1 \cap p' \Rightarrow P41'	$\frac{1}{4} op + 2$	22,0 cm
23.	umístění pas. vybrání	P1 P2	$\frac{1}{2} P1 P41'$	11 cm
24.	osa vybrání	v P2 \perp p'		
25.	délka pas. vybrání	P2 P21	k = 9-10	9,0 cm

26.	šířka pas. vybrání	P22 P22'	$k = 2$	2,0 cm
27.	kroková délka	$k_2 (Ko8'; Ko8' R8')$ $k_2 \cap 8' \Rightarrow R8'$	$Ko8' R8' = (Ko8 R8 - 0,75)$	
28.	vykreslení obrysu PD	P41, P73, S7, R8, Ko8, D8, D4, S4		
29.	vykreslení obrysu ZD	P1, P22, P21, P22', P4 - P41', S4, D4, D8', Ko8', R8', S1		

Vysvětlivky:

PD – přední díl

ZD – zadní díl

Kd – kroková délka

Vk – výška kolena

PŘÍLOHA č. 6

k části 6. diplomové práce

Základní konstrukce střihu dámských kalhot kategorie jednoduché typy kalhot

Návrh

Příloha č.6: Návrh modelu, technický nákres, konstrukční rozměry, výpočty konstrukčních rozměrů

Obr.č.1.: Technický nákres oděvu

Základní konstrukce odpovídá velikostnímu sortimentu z ČSN 80 5023 S – Kategorie velikostí pro ženy středního a staršího věku dle systému velikostí pro dolní část těla. Základní konstrukce vychází z metodiky NVS. [4]

Velikost: 164-00-100; výšková skupina 3-164

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	74	100	22,5	104	27

Tabulka č. 6-3.: Tělesné rozměry pro základní konstrukci (rozměry jsou v cm)

Vp	Op	Os	Dšk	Bdk	Bhs
164	74	100	20	104	27

Tabulka č. 6-4.: Tělesné rozměry pro modelovou úpravu (rozměry jsou v cm)

KONSTRUKCE DÁMSKÝCH KALHOT

literatura: Dokumentace základních střihových konstrukcí v NVS, VÚO Prostějov, 1979 [4]

Tělesné rozměry: $vp = 164 \text{ cm}$, $op = 74 \text{ cm}$, $os = 100 \text{ cm}$
 $bhs = 27 \text{ cm}$, $bdk = 104 \text{ cm}$, $dšk = 22,5 \text{ cm}$

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní Výpočet
PŘEDNÍ DÍL				
1.	boční přímka	4		
2.	pasová přímka	$p \perp 4 \Rightarrow P4$		
3.	rozkroková přímka	P4 R4	bhs	27,0 cm
4.	přímka délky	P4 D4	bdk	104,0 cm
5.	kolenní přímka	D4 Ko4	$0,5 D4 R4 + 6$	44,5 cm
6.	výška sedu	R4 S4	$0,05os + 2$	7 cm
7.	sedová, rozkroková, kolenní a dolní přímka	s, r, ko, $d \perp 4$		
8.	šířka sedu PD	S4 S7	$0,25os - 1$	24 cm
9.	přední středová přímka	$7 \perp r$ v bodě R7 \Rightarrow P7, R7, S7		
10.	šířka sedového výkroje PD	R7 R8	$0,025os + 2,5$	5 cm
11.		R8 R6	$0,5 R8 R4$	14,5 cm
12.	přední přehybová přímka	$6 \perp r$ v bodě R6 \Rightarrow P6, S6, Ko6, D6		
13.	šířka dolního kraje	$D6 D8 = D6 D41$	$0,5dšk - 1$	11,25 cm
14.	šířka v koleni	$Ko6 Ko8 = Ko6 Ko41$	$0,5dšk - 1$	11,25 cm
15.	pomoc. čáry pro tvarování sed. výkroje	R7 R71	$0,5 R7 R8$	2,5 cm
16.		S7 S71	$k = 0,5$	0,5 cm
17.		R7 R72	$0,025os$	2,5 cm
18.	tvarování dolního kraje	D6 D61	$k = 0,5$	0,5 cm
19.	zvýšení pasové přímky	P4 P41	$k = 1$	1,0 cm
20.		v bodě P41 $\perp 4 \Rightarrow p'$		
21.		P7 P71	$k = 0,5$	0,5 cm
22.	odklon přední středové přímky	$P71 S71 \Rightarrow 7'$		
23.	pomoc. čára	v bodě P6 $\perp 7' \Rightarrow P72$		
24.	pasová šíře ($Pt = 0, 25$)	P72 P42	$0,25op + 0,25$	18,75 cm
25.	pomoc. bod pro tvarování boku	P4 B4	$0,5 P4 R4$	13,5 cm

P.č.	Rozměr	Konstrukční úsečka	Vzorec	Kontrolní Výpočet
ZADNÍ DÍL				
Výchozí konstrukční síť jako u předního dílu, přímka 4 = 4, 6 = 2, 7 = 1				
26.	odklon zadní středové	P1 P11	$0,05op + 1$	4,7 cm
27.	přímky	P11 R1 \Rightarrow 1', S11		
28.	zvýšení sedové přímky	S11 S12	$0,05os - 1$	4 cm
29.	zvýšení pasové přímky	P11 P12	$0,05os - 1$	4 cm
30.	sedová šířka ZD	k1 (S12; S12 S4') k1 \cap s \Rightarrow S4'	$0,25os + 1 + Pv (0)$	26 cm
31.	šířka na pas. přímce ZD (pas. vybrání = 3, Pt = 0,5)	k2 (P12; P12 P42') k2 \cap p \Rightarrow P42'	$0,25op + 3 + Pt (0,5)$	22 cm
32.	umístění pas. vybrání	P42' P3	$0,5 (P42' P12) - 1$	10 cm
33.	osa vybrání	P3 \perp p'		
34.	délka pas. vybrání	P3 P31	$k = 11 - 14$	12,0 cm
35.	šířka sedového výkroje	R8 R81	$0,025os + 2$	4,5 cm
36.	pomocná konstr.čára	v bodě R81 \perp r \Rightarrow 8'		
37.	šířka dolního kraje	D2 D41' = D2 D8'	$0,5dšk + 1$	12,25 cm
38.	šířka v kolenou	Ko2 Ko41' = Ko2 Ko8'	$0,5dšk + 1$	12,25 cm
39.	tvarování dol. kraje ZD	D2 D21	$k = 0,5$	0,5 cm
40.	kroková délka	k3 (Ko8'; Ko8' R8') k3 \cap 8' \Rightarrow R8'	$Ko8' R8' = (Ko8 R8 - 0,75)$	
41.	boční obrysová čára	P41', S4', Ko41', D41'		
42.	kroková obrysová čára	R8', Ko8', D8'		
43.	dolní kraj	D41', D21, D8'		
44.	pasové vybrání	P3 P32 = P3 P32'	$k = 1,5$	1,5 cm

Vysvětlivky:

PD přední díl

ZD zadní díl

Pt přídavek technologický

Pv přídavek na volnost